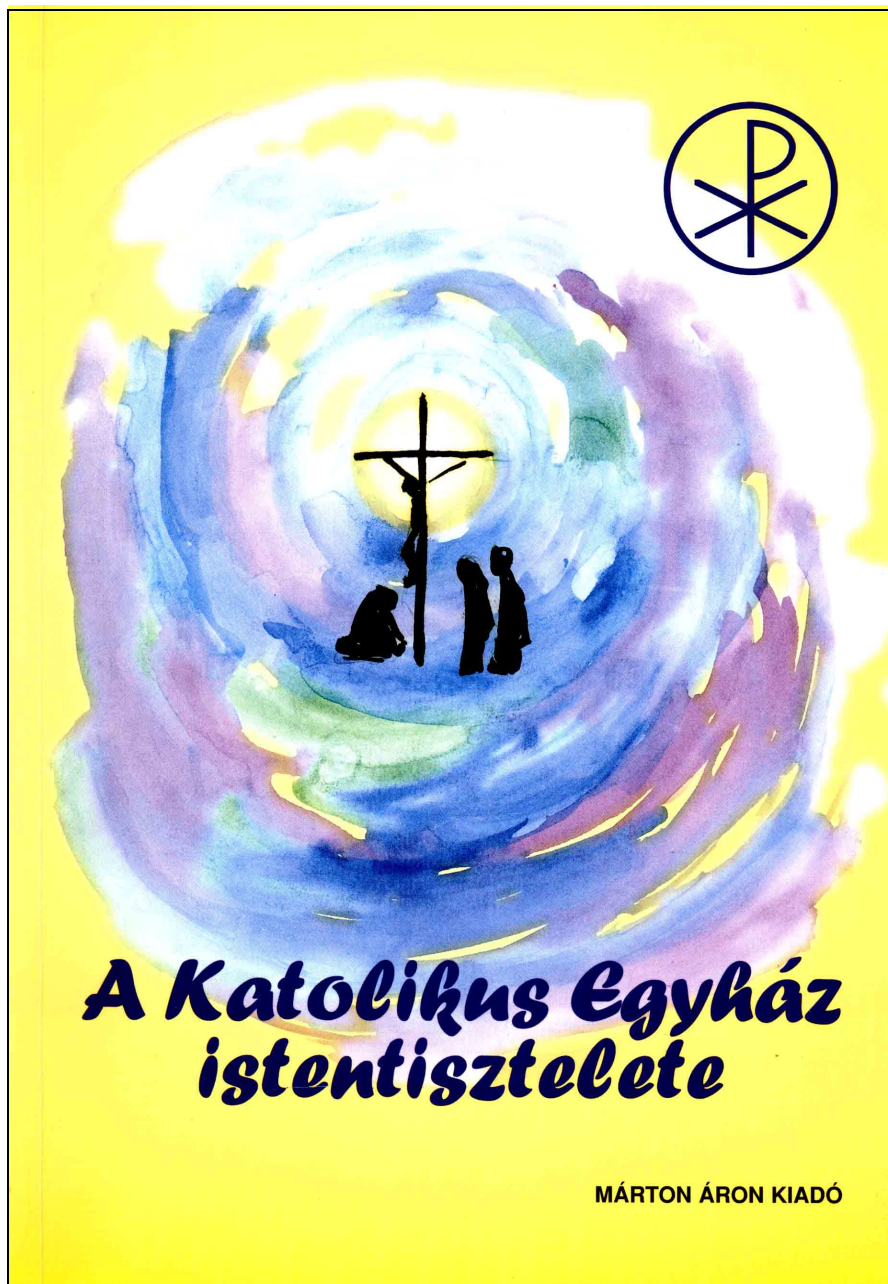

Pusztai László

A Katolikus Egyház istentisztelete

mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyarnyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

Impresszum

Pusztai László
A Katolikus Egyház istentisztelete

Római Katolikus Hittankönyvek

5. osztály: Liturgia

A Magyar Katolikus Püspöki Kar Országos Hitoktatási Bizottsága által készített és az MKPK által 1996-ban jóváhagyott Római Katolikus Hittan Tanterv alapján

Írta és szerkesztette:

Pusztai László

a győri Prohászka Ottokár Katolikus Általános Iskola és Gimnázium hittanára

Az énekeket válogatta:

Katona Tibor

énektanár, a győri székesegyház karnagya

Lektorálta:

Hrotkó Géza

a győri Hittudományi Főiskola tanára

Dr. Rédly Elemér

az Országos Hitoktatási Bizottság igazgatója

Engedélyezte: Dr. Pápai Lajos püspök

EH 1268/1998 sz.; kísérleti hittankönyvként

Győr, 1998. július 23.

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció az azonos című könyv második, bővített kiadásának elektronikus változata. A könyv 1999-ban jelent meg a Márton Áron Kiadó gondozásában, az ISBN 963 9011 48 7 azonosítóval. Az elektronikus változat a szerző, Pusztai László és a Márton Áron Kiadó igazgatója, Arató László engedélyével készült. A könyvet lelkipásztori célokra a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár szabályai szerint lehet használni. Minden más szerzői jog a szerző és a Márton Áron Kiadó tulajdonában van. A szerző elérhető a pusztai@prohaszka.gyor.hu elektronikus címen.

Tartalomjegyzék

Impresszum	2
Tartalomjegyzék	3
Ajánlás a bővített második kiadáshoz	5
Isten népe ünnepel (I. témakör)	6
1. Miért járunk templomba?	6
2. A liturgikus ünneplés	9
3. Az ószövetségi nép nagy ünnepei	10
4. Jézus a jeruzsálemi Templomban	12
5. Az ősegyház liturgiája	14
6. Ünnepek a családban	19
7. Közösségi ünnepeink	22
8. Foglaljuk össze a tanultakat!	24
Kérdések a katekizmusból, amelyekre már tudunk válaszolni	25
Az ünneplés helye és kellékei (II. témakör)	27
1. A templom az Isten háza	27
2. Különböző stílusú templomok	31
3. Egyéb szent helyek	33
4. A liturgikus fölszerelések	36
5. Az egyházi művészet és az egyházi zene	41
6. Foglaljuk össze a tanultakat!	43
Ellenőrizd magad, mire emlékszel!?	43
Kérdések a katekizmusból, amelyekre már tudunk válaszolni	44
Ünnepeink, a liturgikus év ünnepei (III. témakör)	45
1. Mindennapjaink	45
2. Az egyházi év	49
3. Szűz Mária és a szentek ünnepei	57
4. Szűz Mária fő ünnepei	58
5. Szűz Mária egyéb ünnepei	60
6. Foglaljuk össze a tanultakat!	64
Ellenőrizd magad, mire emlékszel!?	64
Kérdések a katekizmusból, amelyekre már tudunk válaszolni	65
A szentségek és a szentelmények liturgiája (IV. témakör)	66
1. A szentségek	66
2. A beavatás szentségei	67
3. A gyógyulás szentségei	74
4. A közösség szolgálatának szentségei	78
5. Szentelmények, áldások	82
6. Egyéb szertartások	84
7. Foglaljuk össze a tanultakat!	89
Ellenőrizd magad, mire emlékszel!?	90
Kérdések a katekizmusból, amelyekre már tudunk válaszolni	90
A húsvéti misztérium ünneplése (V. témakör)	93
1. Nagyböjt	93
2. A húsvéti misztérium ünneplése	93
3. A szentmise	101
4. A szentmise szerkezete	102

5. Foglaljuk össze a tanultakat!.....	112
Ellenőrizd magad, mire emlékszel!?.....	113
Kérdések a katekizmusból, amelyekre már tudunk válaszolni	113
Mindennapi életünk a feltámadás fényében (VI. témakör).....	115
1. Jézus befejezte földi küldetését.....	115
2. Évközi időszak.....	119
3. Egyéb nagyobb ünnepek.....	119
4. Foglaljuk össze a tanultakat!.....	124
A legfontosabb imádságok és tudnivalók	127
Imák, parancsolatok	127
Lelkitükör.....	132
A) Lelkitükör Isten tíz parancsolata alapján	132
B) Lelkitükör a szeretet parancsa alapján	132
C) Lelkitükör a leggyakoribb „gyermekbűnök” szerint.....	133
D) Lelkitükör fiatalok számára	133
Felhasznált és ajánlott irodalom.....	135

Ajánlás a bővített második kiadáshoz

Az Országos Hitoktatási Bizottság 1996 januárjában készítette el a római katolikus hitoktatás kerettantervét. Ezt a kerettantervet – mely az általános iskolák, középiskolák és szakiskolák 12 évfolyama számára készült – a Magyar Katolikus Püspöki Kar az 1996. június 4. és 6. között tartott konferenciáján jóváhagyta. Ez a hittan-kerettanterv nem a meglévő hittankönyvek alapján készült, hanem egy új, egységes felfogású hittankönyv-sorozat elkészítését teszi szükségessé. Erre az úttörő munkára vállalkozott a győri Prohászka Ottokár Katolikus Iskola hitoktatóinak munkacsoportja, amikor az Országos Hitoktatási Bizottság Római katolikus hittan kerettantere alapján kidolgozta tantervét és minta tanmenetét, mely – *Római Katolikus Hittan Tanterv és Minta Tanmenet* címen – 1998-ban a Márton Áron Kiadó gondozásában nyomtatásban is megjelent.

Ennek az úttörő munkának folytatása a Hittan Tanterv és Minta Tanmenet alapján elsőként elkészített *Liturgia hittankönyv*, amelynek anyagát először egy éven át eredményesen tanították, majd az új hittankönyv kiadását követően az 1998/99-es tanévben már számos iskolában bevezették. Az oktatás eredményeként kapott elismerő és tapasztalati észrevételeket a szerző figyelembe vette, és a második kiadás előtt a könyv szövegét helyenként kiegészítette, egyidejűleg a liturgikus cselekményeket számos fényképpel illusztrálta. Ez nagymértékben segíti a vizuális információhoz szokott gyerekek oktatását.

A hittankönyv az *általános iskola 5. osztályába* járó fiatalok számára készült. A könyv anyaga nincs leckékre tagolva, ezért rugalmasan használható mind *plébániai*, mind *iskolai* hitoktatás céljára. A tanév elején tanmenetet készítő hitoktató feladata, hogy az egyes témaköröket megfelelő számú leckére felossza, *figyelembe véve* az 1998-ban megjelent Római Katolikus Hittan Tanterv és Minta Tanmenetet.

A 4. osztályban diákjaink – a Válaszol az Úr tankönyv alapján – megismerkedtek a legfontosabb ószövetségi részletekkel. A liturgiában az olvasmányok hároméves ciklusában (A B C évek) ennél sokkal több részlet kerül elő. Ennek megfelelően az 5. osztályban a Liturgia anyagát hasznosan ki lehet egészíteni azokkal az ide illő szentírási olvasmányokkal, amelyek feldolgozására a 4. osztályban nem jutott elegendő idő.

Ennek – az Országos Hitoktatási Bizottság által készített hitoktatás kerettanterv szellemében készült – és a sorozat ezt követő hittankönyveinek kiadására vállalkozott a Márton Áron Kiadó, miután azt az illetékes győri püspök kísérleti hittankönyvként *engedélyezte*.

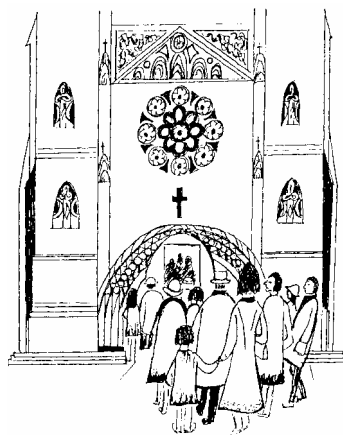
Ehhez a hittankönyvhöz Munkafüzet is készül, igény esetén ezt is megjelentetjük.

1999. Pünkösdjén

Rédly Elemér
az Országos Hitoktatási Bizottság igazgatója

Isten népe ünnepel (I. témakör)

1. Miért járunk templomba?

Több mint egymilliárdnyian élünk a világon, köztük mintegy hét millióan Magyarországon, akiket a római katolikus Egyház szertartása szerint kereszteltek meg. Ezért mi **római katolikus vallásúak vagyunk**. A keresztség által a *Mennyei Atya gyermekei* és a *mennysorság örökösei* lettünk. **Nem jó az embernek egyedül** – olvashatjuk a Teremtés könyvében. – Te is voltál már biztosan magányos. Vagy talán most is annak érzed magad? Ne csüggedj, mert **a legjobb barát maga Jézus**. Ő téged választott, nem fog elhagyni, **veled van** mindennapjaidban, **örömdben és bánatodban** egyaránt. Jézus **követőit, barátait keresztényeknek nevezük**.

A templomban az Oltáriszentségben¹ jelenlévő Úr Jézussal és az őt kereső és szerető emberekkel **találkozunk**. Jézus mindig **csendben szól** hozzánk. Hogy meghalljad a szavát **teremtsd meg a csendet** magad körül. Nyílj meg felé, figyelj Rá! A templomban vele találkozunk. **Az evangéliumban ő szól** hozzánk. A **szentáldozás során szívünkbe költözik** és elkísér bennünket mindennapjaink során. – **Amikor imádkozunk, a Jóistennel beszélgetünk**. Aki énekel, kétszeresen imádkozik. Nagyon sok szép ősi egyházi énekünk van. Igyekezz ezekből minél többet megismerni!

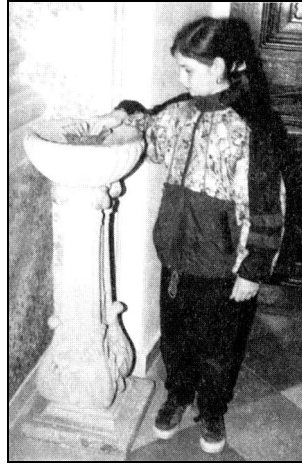
*Isten „fogadóórája” határtalan.
Ő meghallgat mindenkor minden imát, amelyet a bizalom sugall. P. Leppich*

A helyes templomi viselkedés

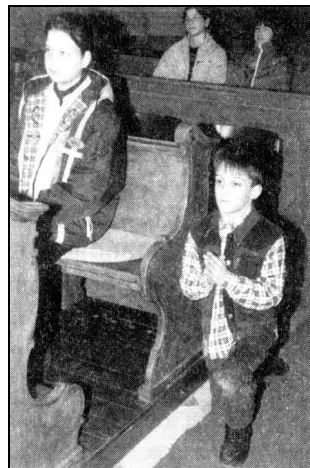
Ha **templom előtt** vagy **útszéli kereszt előtt** haladunk el, magunkban köszöntjük az Úr Jézust: **„Dicsértessék a Jézus Krisztus!”**. Így üdvözljük az egyházi személyeket is, akik **„Mindörökké! Amen.”**-nal köszönnek vissza. Figyeld meg, hogy a **felnőttek** ilyenkor – persze akik ezt még gyerekfejjel megtanulták – **megemelik kalapjukat**, vagy a templom

¹ Az Oltáriszentséget idegen szóval Eukarisztiának nevezük.

előtt egyszerűen **keresztet vetnek magukra**. Úgy illik, hogy a férfiak (fiúk) a **templomba** fedetlen fővel lépnek be.

A **szenteltvíztartónál** – kezünket a szenteltvízbe mártva – ezzel emlékezünk keresztségünkre, s egyben bűnbánatunkat is kifejezzük.

Majd az *Oltáriszentség* felé **térdet hajtunk**, amikor is jobb térdünkkel a bal boka mellett megérintjük a földet. A padba beülve főhajtással köszöntjük a már ott lévő híveket.

Énekeljünk! 🙏 Éneklő Egyház 163/1

*Itt jelen vagyon az Istennek Fia,
itt jelen vagyon feláldozott Bárány,
itt jelen vagyon erős, igaz Isten:
a Jézus Krisztus! Amen.*

Jól jegyezd meg!

A szenteltvíztartónál nem hajtunk térdet, csak keresztet vetünk.

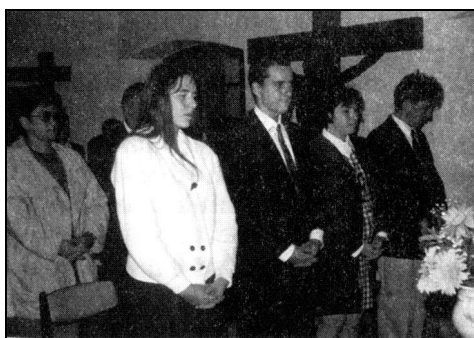
A pad mellett, ahová leülni szándékozunk, térdet hajtunk az Oltáriszentség felé (de nem vetünk keresztet).

Keresztvetés és térdhajtás együtt helytelen gyakorlat!

174. Mi jelzi templomainkban, hogy az Úr Jézus az Eukarisztiában jelen van?
Templomainkban az örökmécses jelzi, hogy az Úr Jézus az Eukarisztiában jelen van.

175. Hogyan köszöntjük az Úr Jézust az Oltáriszentségben?
Az Úr Jézust térdhajtással köszöntjük az Oltáriszentségben.

A testtartások jelentése a liturgiában

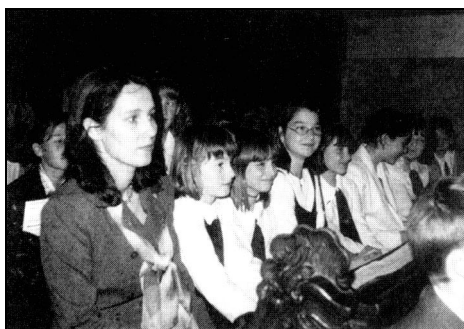
Ha az iskolában a tanár vagy más felnőtt belép az osztályba, mindannyian felállunk. A **felállással tiszteletünket fejezzük ki** valaki iránt. A **szentmise elején és végén a miséző papot** tiszteljük meg azzal, hogy állunk, amíg a ministránsokkal együtt az oltárhoz vonul. Állva fejezzük ki **bűnbánatunkat, hitvallásunkat**. Az **evangéliumban** a hozzánk szóló **Jézust tiszteljük meg**, amikor állva hallgatjuk végig tanítását. A **Miatyánkot**, az Úr Jézus tanította nekünk. Mennyei Atyánk iránti tiszteletből felállunk, amikor a szentmisében ezt imádkozzuk.

A **térdhajtással Isten előtti kicsinységünket, bűnbánatunkat, imádásunkat és alázatunkat fejezzük ki**. Nagyon oda kell figyelnünk arra, hogy a templomban hogyan mozgunk. Nem illik rohanni, lökdösődni, hátranézni.

Jól jegyezd meg!

A járás módja a liturgiában a „vonulás”, mely egyenletes, nem siető, hátra soha nem lépő mozgást jelent. Kéz- és testtartásunk legyen imádságos és összeszedett!

Nem illik a templomban egymással beszélgetni, oda nem illő dolgokkal foglalkozni. A cukorka és a rágógumi nem való a templomba!

A körmenetben egymásra figyelve, rendezett sorokban haladunk. Nem mindegy, hogyan képviseljük az Úr Jézust az emberek előtt! A **Szentháromság, Jézus, Szűzanya és a szentek**

nevének említésekor – pl. akire emlékezünk a szentmisében – **meghajtjuk a fejünket**. Az **oltár előtt** – ha nincs rajta oltárszekrény az Oltáriszentséggel – **meghajolva** fejezzük ki tiszteletünket. Az **ülés** a befogadó és figyelmes *hallgatás, valamint a rendes együttimádkozás vagy éneklés testtartása*.

**Beszélgetni nem illik a templomban, mert zavarod az imádkozó embereket.
A templom Isten háza, ahol a hívek Istennel beszélgetnek,
ezért ott a csend és áhítat uralkodik.**

2. A liturgikus ünneplés

Rohanó világunkban sokak számára szinte egybefolyznak a napok. Nincs megállás, az emberek sietnek, hajszojják a pénzt, hogy minél többet tudjanak magukra költeni. Ez hosszú távon sok jót nem ígér. **Az ünnepnapiak kiemelkednek** a hétköznapiak sorai közül. Tudni kell „megállj”-t parancsolni önmagunknak. A teremtés „hat napja” után a „hetedik napot” a Teremtő pihenéssel töltötte el. Ezt az életritmust adta az embereknek is. **Az okos, értelmes ember a hét egy napját az Istennek és a pihenésnek szenteli**. Keresztény életünkben az **ünneplés lényege, hogy Jézussal együtt emlékezünk, hálát adunk, és áldását kérjük életünkre és munkánkra**.

Az **ünnepeket** különböző módon **csoportosíthatjuk**. A **főünnepek** közül kiemelkedik a **húsvét és a karácsony**. Az **ünnepek** közé soroljuk az *Úr Jézus* és a *Szűzanya* néhány ünnepén kívül az *apostolok* ünnepét is. (Péter-Pál *június 29.*) Az ünneplés csoportjába tartoznak a **világnapiak**. (pl. a betegek világnapja *február 11.*)

Boldog az a nép, amely ünnepelni tud.

127. Mi a liturgia?

A liturgia Isten népének közös, nyilvános istentisztelete, amelyben a Szentlélek által Krisztus folytatja Egyházában megváltásunk művét.

129. Mit történik a liturgiában?

A liturgiában a megdicsőült Krisztus van jelen, általa és vele áldjuk és imádjuk az Atyaistent. A földi liturgiában a mennyei, örök liturgiának leszünk részesei, és annak előízét élvezzük.

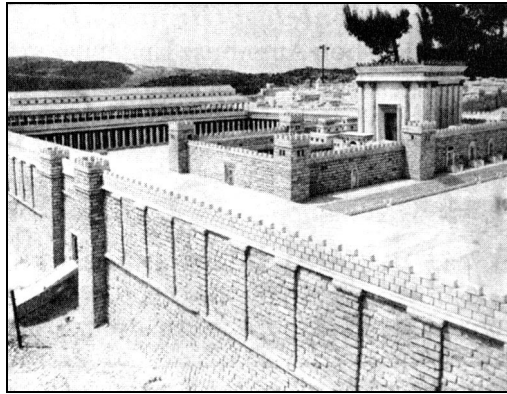
370. Miért a liturgia az Egyház legfontosabb imádsága?

A liturgia azért az Egyház legfontosabb imádsága, mert minden más imádság erre irányul, és ebből meríti erejét.

130. Melyek a liturgikus imádságok?

A liturgikus imádságok: a szentmise, a zsoltosma és a szentségek ünneplése.

3. Az ószövetségi nép nagy ünnepei

Az ószövetségben számos ünnep alakult ki. Ezekben az ünnepekben **megemlékeztek Izrael népének** valamely **nagy történelmi eseményéről**. Aki csak tehetett, elzarándokolt a *jeruzsálemi Templomba*, és részt vett a sokszor **több napig tartó ünnepsorozat**on. A Templom udvarán álló oltáron mutatták be a papok vezetésével az ilyenkor szokásos és a **Törvényben előírt áldozatokat**. Az ószövetségi **papok feladata volt még a tanítás és a Templom javainak kezelése, felügyelete**. *(Mindezeket nem szabad összetéveszteni a mai értelemben vett lelkipásztori teendővel!)*

Családi ünnep – Pászka ünnep

Évszázadokon át a **zsidók Egyiptomban éltek**. Az utolsó időszakban **az egyiptomiak rabszolgasorsba taszították őket**. Reményvesztett helyzetében ekkor **Izrael népe Istenhez fohászolt**. Jahve meghallgatta **népének jajkiáltását**. Mózes személyében olyan vezetőt adott, aki a nép élére állva **kivezette őket a szolgaságból**. Ez az örömdetes esemény mélyen belevésődött az emberek emlékezetébe, családi és templomi életébe egyaránt. **Húsvétkor a zsidók a szabadulásra emlékeznek**. Véget ért a rabság kora, **Mózes vezetésével elindult Isten népe az Ígéret Földje felé**. Az ünnepet ők **Pászka ünnepnek** hívják (Pászka azt jelenti: átvonulás. Az akkor használatos kovásztalan kenyeret is így nevezték). – **Jézus pere és keresztre feszítése ezen ünnepi készülődés idejére esett**. Az **Ő halálával és feltámadásával a húsvét nekünk keresztényeknek új értelmet adott!**

Néhány jelentősebb ünnep a jeruzsálemi Templomban

Pünkösöd

A **hálaadás és a szövetségkötés ünnepe**. Korábban aratási ünnep, melynek során hálát adtak a **termésért**. Később kiegészült a szövetségkötés megünneplésével. **A Sínai-hegyen Isten átadta Mózesnek a Tízparancsolatot és a többi törvényt**. A nép ujjongó örömmel elfogadta ezeket. Az **Úr szövetséget kötött népével**. Húsvét után ötven nappal **ezen a napon szállt le a Szentlélek az apostolokra**, akik tanúságot tettek Jézus mellett. Szent Péter pünkösdi beszéde után mintegy **háromezer ember megkeresztelkedett**. **Mi keresztények ezen a napon a Szentlélek eljövételére, az Egyház születésére emlékezünk**.

*Aki az igazságot keresi, Istent keresi.
Akár világos számára, akár nem. Eit Stein*

Templomszentelés: (Hanukka)

Kr.e. 167-ben Antiohusz Epifánész **szír-görög uralkodó** a jeruzsálemi Templomban föllállította a pogány Zeusz szobrát, a Tóra törvényeit érvénytelennek nyilvánította, ezzel **megfosztotta a zsidókat vallási és szellemi életüktől**. A kirobbanó szabadságharcban **a zsidók Kr.e. 164-ben visszafoglalták a Templomot**, újra szentelték és felavatták a szentélyt. A héber **Hanukka** szó **felavatást jelent**.

A zsinagógai istentisztelet

Zsinagógák (*imaházak*) már a régi időkben is működtek. A **jeruzsálemi Templom pusztulása után** még nagyobb szerepük lett a zsidóság életében. A zsinagóga a közös imádság és az Írások magyarázatának helye volt. Minden felnőtt férfi, **aki tudott írni és olvasni jelentkezhetett, hogy fölolvasson az Írásokból** és értelmezze azokat. Hétről hétre **itt gyűltek össze a szabbat (szombat) megünneplésére**. Nehemiás próféta így számol be az istentiszteletről:

Akkor egy emberként összegyűlt az egész nép... Felszólították Ezdrás papot, hogy hozza elő Mózes törvénykönyvét, amelyet az Úr rendelt Izraelnek. Akkor Ezdrás a férfiak, a nők és mindazok gyülekezete elé tárta a törvénykönyvet, akik meg tudták érteni... Reggeltől délig olvasott belőle a férfiaknak, a nőknek és mindazoknak, akik meg tudták érteni. Az egész nép figyelt a törvény könyvére. Ezdrás írástudó felállt az erre a célra készült faállványra... Kinyitotta a könyvet az egész nép szeme láttára – magasabban állt ugyanis, mint a nép –, s amikor kinyitotta, az egész nép felállt. Akkor Ezdrás áldotta az Urat, a nagy Istent, s az egész nép kitárt kézzel ráfelelte: ámen, ámen, ámen, majd mélyen meghajoltak, s földre borulva imádták az Urat. Kifejtették a törvényt a népnek. Közben a nép a helyén állt. Ezdrás felolvasott az Isten törvénykönyvéből, lefordította és megmagyarázta az értelmét, úgyhogy meg is értették, amit felolvasott. (Neh 8,1.)

Jézus a zsinagógában

Jézus a Lélek erejével visszatért *Galileába*. Híre elterjedt az egész környéken. Tanított a zsinagógákban, és mindenki magasztalta. Amikor *Názáretbe* ért, ahol nevelkedett, szombaton szokása szerint bement a *zsinagógába*, és felolvasásra jelentkezett. Izajás próféta könyvét adták neki oda. Szétbontotta a tekercset, épp azon a helyen, ahol ez volt írva:

„Az Úr lelke van rajtam, azért kent fel engem, hogy **örömhírt** vigyek a szegényeknek. Elküldött, hogy hirdessem a foglyoknak a szabadulást, a vakoknak a látást, hogy szabadon bocsássam az elnyomottakat, és hirdessem az Úr kegyelmének esztendejét.” Összetekerte az Írást, átadta a szolgának és leült. A zsinagógában minden szem rászzegeződött. S elkezdte beszédét: **„Ma beteljesedett az Írás, amit az imént hallottatok.”** Mindenki helyeselt neki, és csodálkozott a fönséges szavakon, amelyek ajkáról fakadtak. „De hát nem József fia?” – kérdezték. Így szólt hát hozzájuk: **„Biztosan ezt a mondást szegezitek majd nekem: Orvos, magadat gyógyítsd! A nagy tetteket, amelyeket – mint hallottuk – Kafarnaumban végbevittél, vidd végbe itt, a hazádban is!”** Majd így folytatta: **„Bizony mondom nektek, hogy egy prófétát sem látnak szívesen a saját hazájában.”** (Lk 4,18-4,24.)

**Ha van Szentírásod, Képes Bibliád, nyisd ki te is!
Olvass belőle lehetőleg minden nap!
Ha még nincs, próbáld meg beszerezni, később is hasznát veszed!**

A legrégebbi bőr- és papírtekercek, amelyek a Bibliát tartalmazzák – a Holt-tenger partján találták – Kr.e. 25-ből valók.

A legrégebbi ismert Újszövetségi Szentírás kézirat maradvány a Kr.u. 125-150 közötti évekből való. A szövegtörredék János evangéliumának másolata görög nyelven.

4. Jézus a jeruzsálemi Templomban

Jézus bemutatása a Templomban

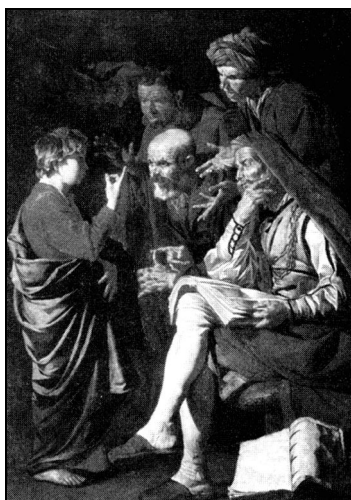

Amikor elteltek a tisztulásnak a Mózes törvényében megszabott napjai, szülei felvitték *Jeruzsálembe*, hogy bemutassák az Úrnak, s bemutassák az áldozatot, ahogy az Úr törvénye előírta: egy pár gerlicét vagy két galambfőökát. Volt Jeruzsálemben egy *Simeon* nevű igaz és istenfélő ember. Várta Izrael vigaszát, és a Szentlélek volt rajta. Kinyilatkoztatást kapott a Szentlélektől, hogy addig nem hal meg, amíg meg nem látja az Úr Fölkentjét. A Lélek indítására a templomba ment. Amikor a szülők a gyermek Jézust bevitték, hogy a törvény előírásának eleget tegyenek, karjába vette és áldotta az Istent ezekkel a szavakkal: „Most bocsásd el, Uram, szolgádat, szavaid szerint békében, mert látta szemem üdvösségedet, melyet minden nép színe előtt készítettél, világosságul a pogányok megvilágosítására, és dicsőségül népednek, Izraelnek.” Apja és anyja csodálkoztak azon, amit fiukról mondott. Simeon megáldotta őket, és így szólt anyjához, Máriához: „Íme, ő sokak romlására és sokak feltámadására lesz Izraelben, *jel lesz, amelynek ellene mondanak* – a te lelkedet is tör járja át –, hogy kiderüljenek sok szív titkos gondolatai.” Miután így eleget tettek az Úr törvényének, lementek galileai városukba, *Názáretbe*. A gyermek pedig nőtt és erősödött, bölcsesség töltötte be, és az Isten kegyelme volt rajta. Szülei minden évben fölmentek Jeruzsálembe a húsvét ünnepére.” (Lk 2,22-2,41)

Énekeljünk! 🙏 Hozsanna 163/1

*Ki negyven nap előtt üdvösségünkre
lejöttél az égből bűnös földünkre,
szállj be lelkünk hajlékába,
ó világ világossága.*

A tizenkét éves Jézus a Templomban

A húsvét megünneplése minden zsidó férfi számára a tizenkettedik évtől kötelező volt. **A mózesi Törvény a 12. évet tartotta annak a kornak, amikor a gyermeket már felnőttként kell kezelni, s ezért már ő is köteles böjtölni.** (Abban az időben a keleti népek gyermekei hamarabb serdültek, s általában az emberek rövidebb ideig éltek.) A Jeruzsálemben tartó ünnepi zarándokok csoportokat, karavánokat alkottak. Külön mentek a férfiak, a nők és a gyermekek. Néha több km-re is elhúzódtak egy-egy nagyobb város úti társasága, úgyhogy így nehéz volt bárkit is megtalálni. **Jézus a Templom** valamelyik **oszlopcsarnokában** volt, és ott hallgatta a rabbik előadásait, vitatkozásait, alkalomadtán maga is bekapcsolódott kérdéseivel. Itt **nyilvánította ki először istenségét, amikor az Istent Atyjának nevezte.**

 Amikor Jézus tizenkét éves lett, szintén fölmentek, az ünnepi szokás szerint. Az ünnepnapok elteltével *hazafelé indultak*. A gyermek Jézus azonban Jeruzsálemben maradt, anélkül hogy szülei tudták volna. Abban a hitben, hogy az úti társaságban van, mentek egy napig, és keresték a rokonok és ismerősök között. Amikor nem találták, *visszafordultak Jeruzsálembé*, hogy keressék. Három nap múlva akadtak rá a templomban, ott ült a tanítók közt, hallgatta és kérdegette őket. Akik csak hallgatták, mind csodálkoztak okosságán és feleletein. Amikor meglátták, csodálkoztak. Anyja így szólt hozzá: „Gyermekem, miért tetted ezt velünk? Íme, atyád és én szomorúan kerestünk.” Ezt felelte: **„De miért kerestetek?” Nem tudjátok, hogy nekem Atyám dolgaiban kell lennem?”** Am ők nem értették meg ezeket a hozzájuk intézett szavakat. Velük ment hát, lement Názáretbe, és engedelmeskedett nekik. Szavait anyja mind megőrizte szívében. Jézus meggyarapodott bölcsességben, korban, s kedvességben Isten és az emberek előtt. (Lk 2,42-52)

Egyért könyörgök az Úrhoz, csak egyet kérek, hogy hajlékában lakjam, amíg élek. Érezzem, mily édes az Isten, és templomába járjak! 26. zsoltár

Jézus nyilvános működése

Harmincéves korában kezdett el tanítani. Tanított tereken, hegytetőn, réteken. Ételt, italt adott, betegeket gyógyított. Óvta tanítványait a farizeusok képmutatásaitól. Egy

alkalommal a Templom bejáratánál figyelte, ki hogyan adózik. Sok gazdag látványosan sokat dobott a perselybe.

A szegény asszony kétfillérje

Föltekintett és figyelte, hogyan dobják a gazdagok adományait a templom perselyébe. Közben látta, hogy egy szegény özvegy két fillért dobott be. Erre megjegyezte: Bizony mondom nektek, hogy ez a szegény özvegy többet dobott be, mint bárki más. Mert **a többiek feleslegükből adták az adományt, ő azonban mind odaadta, ami szegénységétől telt: egész megélhetését.** (Lk 21,1)

A Templom területén, az asszonyok udvarában volt a kincstár, s itt volt elhelyezve a persely, ahová a hívők alamizsnáikat tették. Egy özvegy bedobta oda mindenét: két fillért. Igen **kicsi összeg** volt az özvegy alamizsnája, de mégis **többet ért** mindennél, mert ez volt minden vagyona.

Életstílus

*Semmi jóakarató törekvést vissza nem utasítani.
Együtt dolgozni azokkal, akik elkötelezték magukat.*

A közösség érdekében dolgozni.

Vállalni az összjátékot munkatársainkkal, barátainkkal.

Nagyvonalúan részt vállalni az anyagi terhekből. J.L. Lebreton

A Templom megtisztítása

A zsidók húsvétjának közeledtével Jézus fölment Jeruzsálembe. A templomban kalmárokat talált, akik ökröt, juhot és galambot árultak, valamint pénzváltókat, akik ott telepedtek le. Kötélből ostort font, és mind kiűzte őket a templomból, juhaikkal és ökreikkel együtt, a pénzváltók pénzét szétszórta, asztalaikat felforgatta, a galambárosoknak meg azt mondta: „**Vigyétek innét ezeket, ne tegyétek Atyám házát vásárcsarnokká!**” Tanítványainak eszükbe jutott az Írás szava: „Emészt a házadért való buzgalom.” A zsidók azonban szót emeltek, ezekkel a szavakkal fordultak hozzá: „Miféle csodajelet mutatsz, hogy ezt mered tenni?” Jézus azt válaszolta: „**Bontsátok le ezt a templomot, és harmadnapra fölépítem.**” A zsidók ellene vetették: „Negyvenhat esztendeig épült ez a templom, s te három nap alatt újjáépítenéd?” De ő saját teste templomáról beszélt. (Jn 2,13–21.)

A *Templomnak* volt egy külső udvara, melybe a pogányok is beléphettek, azonban ennek ellenére *szent hely* volt. Itt gyülekeztek össze a nagy zarándokünnep alkalmával az árusok és a pénzváltók, akik az ünnepi áldozatokhoz szükséges állatokat árusították, és a különböző bálványképekkel díszített pogány pénzeket váltották át zsidó pénzre. Szinte hihetetlen, hogy a kereskedők túrték üzletük felforgatását és megszüntetését. Jézusból azonban olyan isteni erő áradt ki, oly természetfölötti fönség, hogy szó és ellenállás nélkül takarodtak ki az árusok a Templomból.

5. Az ősegyház liturgiája

Az **első időkben** a keresztényeknek még nem voltak templomaik. Az **utolsó vacsora** termében jöttek össze, ilyenkor **imádkoztak, beszélgettek, az Úr Jézus tanításait idézték**

föl. Az apostolok és a hívők szoros egységet alkottak. Egyelőre még nem szakadtak el a zsidóságtól, **szombatoként eljártak még a zsinagógákba** imádkozni. **A kenyértörést a hét első napján végezték, Jézus halálára és feltámadására emlékezve.** Így lett a hét első napjának neve az **Úr napja**, a vasárnap. (Vö. ApCsel 20,7.)

A tanítványok halála utáni időkben is kitarítottak az apostolok tanításában, közösségében, a kenyértörésben és az imádságban. Ezért **Egyházunkat apostolinak** nevezzük. A **zsidóknál** a kenyér volt az egyik legfőbb táplálék. Ezt imádság közben egymás közt megosztva kezdték a lakomát. Innen ered a kenyértörés kifejezés. Ezt **az elnevezést a keresztények átvették.** Eleinte **az eukarisztikus lakoma még kapcsolatos volt a szeretetlakomával, amit agapé-nak hívtak.** A keresztények a szegényeket önkéntes adományokkal segítették. Közös volt mindenük. **Később** – amikor már nem fértek el az utolsó vacsora termében – **a kenyeret házaknál törték meg,** s örömmel és egyszerű szívvel vették magukhoz az ételt, az Úr Jézus szent testét. Dicsőítették az Istent, és az egész nép szerette őket.

Kedves szokás ma is, hogy egy születésnap vagy névnap alkalmával vendégül látjátok legjobb barátaitokat. A köznyelvben ezt (baba)zsúrnak nevezik. **Az első keresztények után nevezük inkább AGAPÉ-nak** (szeretletlakomának)! Jó?

Szertartás és rítus

Isten a Sínai-hegyen megparancsolta: Uradat és Istenedet imádd! Ez a parancs nemcsak az egyes embereknek, hanem a *közösségeknek* is szól. Az emberek minden időben tartottak közös istentiszteleteket. **Az ószövetségben Isten Mózes által maga szabta meg az istentisztelet rendjét. Az újszövetségben az istentisztelet rendjének megállapítását az Anyaszentegyházra bízta.** A szertartások rendje a történelem során fokozatosan alakult ki. Régen a **nép nyelvén** végezték. A legelterjedtebb népi nyelv az apostolok korában a **görög** és a **latin** volt. Napjainkban szerte a világon újra a nép nyelvén végzik a szertartásokat. **A latin ma is az egész Anyaszentegyház hivatalos nyelve.** Egy-egy nagyobb (nemzetközi) egyházi ünnep keretében **ma is találkozhatunk latin nyelvű szentmisével.** A felnőttek egy része ismeri ezeket, hiszen az ő gyerekkorukban ez volt a természetes mindenütt, így nálunk is. Hogy alkalomadtán ti is be tudjatok kapcsolódni egy latin nyelvű szentmisébe, a legfontosabb latin nyelvű részeket megtanuljuk. Miután megismerted szépségét, bárhol a világban otthon érezheted magad a keresztények közösségében. **A közös latin nyelv kifejezi az Egyház egységét.**

A legismertebb latin szövegek

(hogy könnyebben megtanuld, fonetikusán is leírtuk)

Katolikus keresztény köszöntés

- Laudetur Jesus Christus! (Laudétur Jézusz Krisztusz) – Dicsértessék a Jézus Krisztus!
- In aeternum! Amen. (In éternum Ámen!) – Mindörökké! Ámen.

A keresztvetés

- + In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen – (In nómine Pátrisz et Filii et Szpíritus Szánkti Ámen)
- + Az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében. Ámen.

Gyakori liturgikus szövegek

- Dominus vobiscum! (Dóminusz vóbiszkum) – Az Úr legyen veletek!
- Et cum spiritu tuo! (Et kum szpíritu tuó) – És a te lelkeddel!
- Oremus! (Órémusz!) – Könyörögjünk!
- Kyrie eleison (Kírje elejszon) – Uram irgalmazz!
- Christe eleison (Kriszte elejszon) – Krisztus kegyelmezz!
- Per dominum nostrum Jesum Christum... (Per dóminum nosztrum Jézum Krisztum...) – A mi Urunk Jézus Krisztus által...
- Per omnia saecula saeculorum... (Per omnia székula székulórum) – Mindörökkön örökké...
- Deo gratias! (Deo gráciász!) – Istennek legyen hála!
- Sanctus (Szanktusz) – szent
- Agnus Dei (Ágnusz Dei) – Isten Báránya
- Ite, missa est! (Íte, missza eszt) – Menjetez, elbocsátás van! (Átvitt értelemben: menjetez, küldetéstek van!)
- Benedicamus Domino! (Benedikámusz Dóminó) – Áldjuk az Urat!
- Requiescant in pace. (Rekvieszkánt in páce) – Nyugodjanak békében.

Miatyánk

Pater noster, qui es in caelis, sanctificetur nomen tuum, adveniat regnum tuum, fiat voluntas tua sicut in caelo et in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris, et ne nos inducas in tentationem, sed libera nos a malo. Amen.

(Páter noszter kvi esz in célisz, szanktificétur nómen tuum, adveniat regnum tuum, fiát voluntász tuá szikut in céló et in terrá. Pánem nosztrum kvotidiánum dá nóbisz hodié. Et dímitte nóbisz débíta nosztra, Szikut et nóz dímittimusz débitóribusz nosztrisz, Et né nóz indúkász in tentációnem, Szed liberá nóz á máló. Ámen.)

Latin Üdvözlégy

Ave Maria, gratia plena, Dominus tecum, benedicta tu in mulieribus, et benedictus fructus ventris tui, Jesus. Sancta Maria, Mater Dei, ora pro nobis, peccatoribus, nunc, et in hora mortis nostrae. Amen.

(Áve Mária grácia pléna, Dominusz tékum, benedikta tú in mulieribusz, et benediktusz fruktusz ventrisz tui, Jézusz. Szánktá Máriá, Máter Dei, órá pró nóbisz, pekkátóribusz, nunk, et in hórá mortisz nosztré. Ámen.)

128. Mi a szertartás?

A szertartás a liturgia végzésének az Egyház által meghatározott rendje.

93. Mit jelentenek a különböző rítusok az Egyházban?

A rítusok azt jelentik, hogy az azonos hitet valló katolikus keresztények saját egyházi törvényeik, böjti fegyelmük és szertartásaik által vallják meg hitüket.

94. Milyen rítusú katolikus keresztények élnek Magyarországon?

Magyarországon latin, görög és örmény rítusú katolikus keresztények élnek.

176. Hogyan köszöntik a görög és örmény rítusú katolikusok az Eukarisztiát?

A görög és örmény rítusú katolikusok mély meghajlással (metánia) köszöntik az Eukarisztiát.

*Nyugtalan a mi szívünk, Uram,
amíg benned meg nem nyugszik. Szent Ágoston*

Az első századokban **az ősi liturgia rítusa** az apostolok példáját követve lényegében **egységes volt Keleten és Nyugaton**. A IV. századtól kezdve **fokozatosan fejlődött ki a két nagy rítus**.

Keleten gazdagabbak a szertartások, több körmenet és incenzálás (tömjénezés) jellemzi. **Imáik megfogalmazása dogmatikus, magasztos**, a nyugatiaknál bőbeszédűbb. **Szertartásaikat a nép nyelvén végzik. A szentmisén és a zsolozsmán kívül más áhítategyakorlat nincs. A szentmiséhez kovászos kenyeret használnak.**

131. Mi a zsolozsma?

A zsolozsma az Egyház hivatalos közösségi imádsága. Legfontosabb részei a reggeli és az esti dicséret.

Nyugaton a liturgia elvontabb, kevésbé rajongó. **Az imák rövidebbek, egyszerűbbek**, elmélkedésre készítőek. **A nyelv kezdetben a görög, majd később a latin lett.** A szentmise bemutatásánál **kovásztalan kenyeret** használnak.

A liturgikus közösség vezetője

Jézus Krisztus Egyházat alapított, melynek vezetőjévé Szent Péter apostolt tette. Szent Péter mai utóda a római pápa. Az Úr Jézus ezekkel a szavakkal küldte apostolait:

Menjetek tehát, tegyétek tanítványommá mind a népeket! Kereszteljétek meg őket az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevére, és tanítsátok meg őket mindannak a megtartására, amit parancsoltam nektek. S én veletek vagyok mindennap, a világ végéig. (Mt 28,19-20)

A **püspökök** az apostolok utódai, az egyes egyházmegyék főpásztorai egységben a pápával. A püspököket a **papok és a diakónusok** segítik munkájukban. Ők egy-egy liturgikus közösség vezetői, küldetésüket Jézustól kapták. A papi hatalmat kézrátétel és imádság kíséretében az egyházi rend szentségének kiszolgáltatásakor kapták meg. **Az Egyház alaptevékenységei a tanítás, igehirdetés** (tanítói küldetés), **a megszentelés, liturgia** (papi tevékenység) **kormányzás, vezetés** (lelkipásztori szolgálat) és a **communio** (szeretetközösség) megvalósítása.

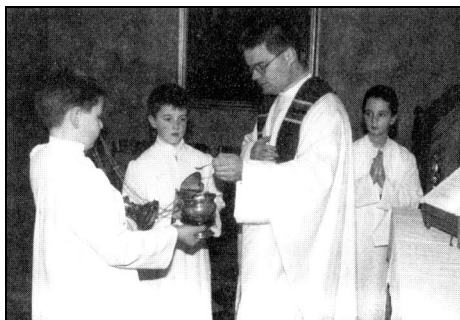
Énekeljünk! 🎵 Hozsanna 275/1
*Hol Szent Péter sírba téve
 És Rómának dobog szíve,
 Ezrek ajkán, ezer nyelven
 Hő ima zeng édesdeden:
 Tartsd meg, Isten, szent atyánkat,
 Krisztusnak helytartóját!*

Az Isten közelebb van hozzánk, mint saját magunk. Szent Ágoston

Az Egyház, a keresztények közössége, akkor lesz igazán *láthatóvá*, amikor Isten népe **tevékenyen részt vesz a liturgikus ünnepeken**, legfőképpen az Eukarisztia megünneplésében, élén a püspökkel vagy az őt helyettesítő lelkipásztorral. (Az apostoli küldetést minden keresztény ember megkapta.)

Ez a **küldetés** minden keresztény ember számára **kötelezettséggel jár**. „Veletek vagyok keresztény, értetek vagyok püspök” – mondotta Szent Ágoston. A tulajdonképpeni **vezető az Úr Jézus Krisztus**. (Vö. Mt 23,9)

Liturgikus szolgálatok

A szertartások során különféle szolgálatokkal találkozunk. A **ministránsok** a pap mellett kisebb feladatokat végeznek a szentmise, a szentségek és az egyéb szertartások során. Rendszerint fiatalok, elsősorban fiúk ministrálnak. A ministráns elnevezés a latin ministrare szóból származik, melynek **jelentése: szolgálni**. A ministráns szolgálatra testben és lélekben is **fel kell készülni**. A jó ministráns **rendszerető, pontos, tiszta, megbízható és kitartó**.

A **lektor**, vagy más néven a **felolvasó**, a **szentírási szakaszok, közös könyörgések felolvasásával megbízott személy**. Az olvasmányt, szentleckét bárki fölolvashatja, azonban **az Evangéliumot** – Jézus örömhírét – **csak pap vagy felszentelt diákonus olvashatja föl**.

A liturgikus közösség előéneke a **kántor**. Feladata az énekesek, a népének vezetése, melynek során az éneket hangszeren kísérheti. – Sok templomban a **sekrestyés** készíti elő a liturgiához szükséges kellékeket, de megtehetik ezt gyakorlott ministránsok is.

6. Ünnepek a családban

Egyházi ünnepek

A **család** a földön élő keresztények, a **katolikus Egyház legkisebb közössége**. A keresztény családok **példaképe a názáreti Szent Család**. Szent József és a Szűzanya a rájuk bízott isteni gyermeket elvitték a Templomba, ahol bemutatták az Úr törvénye szerinti áldozatot. **A keresztény szülők feladata, hogy gyermekeik keresztény neveléséről az Egyház által adott tanítás szerint gondoskodjanak**. Személyes jó példájukkal segítsék gyermekeiket abban, hogy igaz hitű keresztényekké váljanak. **Nagyon fontos, hogy szüleitekkel jó kapcsolatot alakítsatok ki! Engedelmeskedjete szüleiteknek!**

Imakönyvem

Írta: Reviczky Gyula

Aranykötésű imakönyvet
Hagyott rám örökül anyám,
Kis Jézus ingben, glóriában
Van a könyv első oldalán.
Sok év előtt egyik sarokba
Beírta jó anyám nevét,
Lehajtom a betűkre főmet,
Hogy földézzem szellemét.

Hogy elmosódtak a betűk!
Mily Sárgák s kopottak e lapok.
Rég' volt, midőn ez imakönyvből
Még az anyám imádkozott.
Kék selyemszállal összekötve
Van itt hajambul egy kevés.
Aranyos fürteimhez akkor
Nem illett még a szenvedés.

Irott imádság töredéke
 Mellett van az anyám haja,
 Emitt egy szentnek vézna képe
 S egy régi, halvány Mária.
 Elnézem... Éppen így viselt meg
 A sors azóta engemet.
 Sokszor szeretnék sírni, hogyha
 Nem szégyelném a könnyeket.

Nekem úgy tetszik, hogy csak egyszer
 Fehér ruhában láttam őt.
 Tavasz volt ép', a kedves ákác
 Virágozott a ház előtt.
 A lemenő nap fénysugára
 Reszketett ajkán, zárt szemén.
 Apám ott állt a ravatalnál,
 És velem együtt sírt szegény.

Az Úr imádságát ütöm fel
 (Kíséröm a nehéz úton),
 S vigasztalást vegyít a kínhoz
 A te imád, óh Jézusom!
 Imádság kell a szenvedőnek,
 Akit a sors árván hagyott.
 Úristen, én nem zúgolódom:
 Legyen a te akaratod.

Föl nem panaszlom a világnak,
 Csak szellemednek, jó anyám,
 Milyen kopár volt ifjúságom,
 S hogy mennyi bánat szállt reám.
 Túrtem, reméltem, megalázva
 Idegenek közt éltem én;
 De azt a régi imakönyvet
 S emléked szentül őrizém.

A családban keressétek az alkalmat a közös játéokra, beszélgetésre! Életünkhöz hozzátartozik a rendszeres imádság. Szép dolog, ha a család együtt tud imádkozni. Erre legjobb időpont a közös étkezések és a lefekvés előtti idő. Ehhez persze **le kell tudni mondani az esti TV-nézésről.**

A vasárnapot közös szentmisével és pihenéssel szenteljük meg. Az igazán boldog keresztény gyermek szüleivel együtt megy a vasárnapi szentmisére. Hízalggéssel oly sok mindent el tudtok érni... Ha szüleid nem járnak templomba, próbáld rávenni őket, hogy a kedvedért, vagy inkább Jézus kedvéért, együtt menjetek. Ha netán szüleid soha nem tanultak hittant, de nyitottak Jézus tanítása iránt, biztasd őket, hogy felnőttként is lehet pótolni a meglévő hiányosságokat. Ebben **katekétád** (hitoktatód), és az atya szívesen segít. Mindig voltak (vannak) olyan emberek, akik felnőtt fejjel keresik a kapcsolatot a kereszténységgel. Ők a hittanulók, más néven **katekumenek**. A **katekumenátus** (ismeretszerző előadások, beszélgetések) ideje alatt ismerkednek meg Jézus tanításával, készülnek fel a szentségek

vételére. Lassan, **fokozatosan kapcsolódnak bele a befogadó keresztény közösség életébe.** Tanulni soha nem szégyen!

*Egyszer egy kisgyerek így imádkozott az esti lefekvés előtt:
Add Uram, hogy én is TV lehessek!... Szülei furcsán néztek rá, s megkérdezték
– Miért akarsz te TV lenni?
– Mert akkor többet foglalkoznátok velem! – hangzott a válasz.*

Énekeljünk! 🙏 Hozsanna 159/3

*Ó édes Jézus, keresztény családok szent királya,
Te vagy, aki a szerelmet s a hűséget megáldja.
Oltárod a család éke, szent Szíved a köteléke,
A szülőknek példaképe, – a gyermekek barátja
És jóságos királya.*

Karácsonykor az Úr Jézus születésnapjára emlékezünk. Ezért a karácsonyfa alatt mindig van **betlehem**. A szeretet, a béke ünnepe sokat jelent számunkra. Ilyenkor megajándékozunk egymást. Ha boldog a család, ez a legnagyobb öröm az Úr Jézus számára. A **legnagyobb keresztény ünnep számunkra** azonban a **húsvét**, amikor arra emlékezünk, hogy Jézus kereszthalála és feltámadása által **megváltotta** a világot. „Senki sem szeret jobban, mint aki életét adja barátaiért.” (Jn 15,13)

Családi ünnepek

Szépen megterített asztal mellett **együtt a család**. Látszólag tökéletes feltételek egy emlékezetesnek ígérkező családi ünnep megüléséhez. Magyar családjaink kis hányada azonban hiányérzettel ülne így az ünnepi asztalhoz. Hit nélkül is meg lehet ülni **a család, a béke és a szeretet** ünnepét. De akkor legfőljebb magunkat figyelmeztetjük, hogy ezeket **az emberi értékeket keresni kell**, vagy éppen sóhajtoznunk amiatt, hogy ezek az értékek távoli ábrándok.

A hívő ember ünnepében benne van a személyes Isten, ő teszi képessé a szeretetre, békességre, megbocsátásra és az öröme. Ünnepelni annyi, mint Istennek helyet készíteni életünkben. Ez a hívő ember alapállása.

Nagy öröm a család számára egy kisgyermek születése. Érkezését az egész család várja. A **születésnapokat, névnapokat** minden évben megünnepeljük. Ilyenkor összejön az egész család. Ajándékokkal, jókívánságokkal halmozzuk el az ünnepeltet. **A keresztény ember**

nem az ajándékok értékére figyel. **Számára sokkal többet jelent a megemlékezés, a figyelmesség.** Május első vasárnapján – **anyák napján** – **az édesanyákat, nagymamákat köszöntjük.** Megköszönjük nekik, hogy nevelnek, tanítanak, gondoskodnak rólunk. Megfigyelted-e már, hogy édesapád virágcsokorral lepi meg édesanyádat a **házassági évfordulón?** A huszonötödik házassági évfordulót **ezüstlakodalomnak**, az ötvenediket **aranylakodalomnak** nevezzük. Ezt a szép kort – rohanó világunk ellenére – egyre több keresztény házaspár éri meg szeretetben és boldogságban. Családjukkal közösen adnak hálát Istennek az együtt töltött boldog és küzdelmes évekért.

Hívő emberként **halottainkról sem feledkezünk meg.** Sírjukat gondozzuk, imádkozunk értük. **Halálozási évfordulójukon, a mennyei születésnapjukon, lelki üdvösségükért szentmisét ajánlunk fel.**

Kedvesebb a gyermek szívének egy apró ajándék, amelyet apja szeretetből hagy rá örökségül, mint a törvény rendelkezéséből örökölt hatalmas összeg. Éppen így kedvesebb Isten szívének egy apró cselekedet, amelyet iránta való tiszta szeretetből végzünk, mint egy rideg kötelességteljesítésben töltött élet. Chiara Lubich

 Asszonyok, engedelmeskedjetelek férjeteleknek, ahogy illik az Úrban. Férfiak, szeressétek feleségeteket, s ne bánjatok durván velük. Gyermekek, fogadjatok szót szüleiteknek mindenben, mert ez kedves az Úr szemében. Apák, ne keserítsétek gyermekeiteket, nehogy kedvüket veszítsék. (Kol 3,18-21)

7. Közösségi ünnepeink

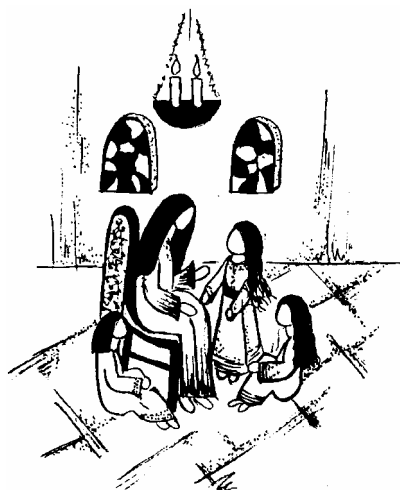
Liturgikus értelemben **ünnepelni annyit jelent, mint részt venni abban a közösségi cselekményben, ahol Isten jóságát és irgalmát akarjuk megtapasztalni.** Amikor ünnepelünk, **ünnepi ruhába öltözünk.** Az ünnep lényegében különbözik a hétköznaptól. Valami más történik. Legtöbbször **fényt gyújtunk**, amely emeli az ünnep hangulatát. **Vendégeket hívunk**, mert szeretnénk, ha más is részesülne örömeinkből. Az ünnepet jellemzi még az **ajándékozás** is. Nagyon fontos, hogy jól érezzük magunkat. Kísérheti mindezt **ének, játék, tánc** és sok-sok **beszélgetés.** Nem maradhat el az ünnepeinkből az **ima**, az **áldás**, a **jókívánság** sem.

Iskolai ünnepeink

Minden évben megemlékezünk a magyar történelem kiemelkedő eseményeiről.

A keresztény iskolákban *szeptember 24-én Szent Gellért* püspökre emlékezünk. Ő a **magyar oktatás és a katolikus iskolák védőszentje**. Velencében született és 1015-ben érkezett hazánk földjére. Először Pécssett, majd Székesfehérváron hirdette az evangéliumot, végzett missziós tevékenységet. **Szent Imre herceget**, az államalapító Szent István király fiát, **hét évig nevelte, tanította. Részt vett a magyar egyház megszervezésében.** 1046-ban **vértanú halált halt.** A később róla elnevezett Kelen-hegyről a mélybe taszították.

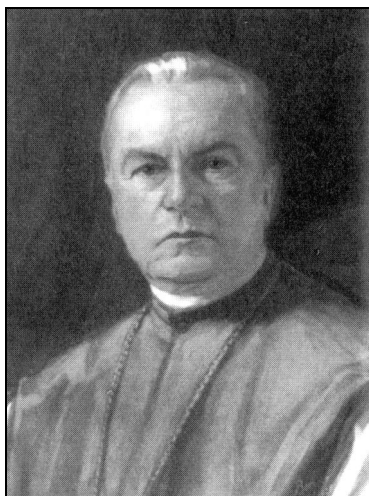
Szent Angéla a gyerekekkel

Szent Angéla 1474-ben született Desenzanóban. Az itáliai Brescia városában 1535-ben szerzetesi közösséget alapított. **Rendjét a IV. században vértanú halált halt ír királylányról, Szent Orsolyáról nevezte el.** Apostoli célkitűzése a leányifjúság nevelése és így a keresztény családok erősítése. Magyarországon Szelepcsényi György prímás hívására Pozsonyban nyitották meg első iskolájukat 1676-ban, melyet hamarosan több is követett. A győri orsolyita iskolában 1726-tól az 1948-as államosításig tanítottak. A kommunizmus összeomlása után az iskola az 1993/94-es tanévtől ismét egyházi intézményként működik. Napjainkban (1999) Győrben, Sopronban, Budapesten és Dombóváron iskolát, Egerben és Győrött kollégiumot működtetnek az orsolyita nővérek, akiket világi munkatársak segítenek.

Hasonló módon minden egyházi iskola *történelmének felidézésével alapítójáról emlékezik meg* annak ünnepén.

A nem egyházi iskolák vagy osztályok legalább hittani keretek között ünnepeljék meg valamely választott **ifjúsági védőszentjük ünnepét**, mint pl.: Szent Imre, Szent Margit, vagy

emlékezzenek meg valamely újabbkori példaképükről, mint pl.: Kaszap István, Salkaházi Sarolta, kiknek szenttéavatása már folyamatban van.

Prohászka Ottokár 1858. október 10-én Nyitrán született. **A magyar katolikus egyház egyik legnagyobb szónoka és legkiválóbb főpapja volt.** Lelkigyakorlati országosan híressé tették. **Különös figyelemmel fordult a szegények felé.** Részt vett nagyon sok katolikus egyesület, mozgalom irányításában. **Megalapította a Szociális Misszió-Társulatot,** melynek kezdettől fogva lelki irányítója volt szóval, tettel és tollal. Székesfehérvári püspökké történt kinevezése után a püspöki székben is mindvégig igénytelen, közvetlen, **mindenét másra áldozó ember** maradt. Fő célja a lelkek fölserkentése volt. Püspöki jelmondata: **Dum spiro spero. Amíg élek remélek.** 1927. április 1-jén az Egyetemi-templom szószékén agyvérzést kapott. Utolsó szavai „**Favete linguis**” – **Legyetek csendben!** – *Másnap, április 2-án meghalt.* Teste Székesfehérváron a róla elnevezett plébániatemplomban pihen.

Énekeljünk! 🕯 Éneklő Egyház 296/1
*Szent Gellért püspök, népünk térítője,
 hitnek, tudásnak igaz magvetője.
 Egyház kertjében bő gyümölcsöt termett:
 áldjuk a szentet!*

Énekeljünk! 🕯 Hozsanna 232/1
*Zeng a harang hívó szóval e szép ünnep reggelén.
 Összegyűltünk oltárodnál, kél szívünkben új remény.
 Földi bajban, gyötrelemben tűnik, múlik életünk:
 Áldozatod erejében új életre ébredünk.*

8. Foglaljuk össze a tanultakat!

Hogyan vegyünk részt az ünneplő Egyház életében?

A vallásgyakorlat első lépéseit a **családban** tesszük meg. Keresztény életünkhöz hozzátartozik, hogy a vasárnapi **szentmisén** részt veszünk. *Az Egyház, a keresztények közössége,* akkor lesz igazán láthatóvá, amikor Isten népe tevékenyen részt vesz a liturgikus ünnepeken – legfőképpen az Eukarisztia megünneplésében – élén a püspökkel vagy az őt helyettesítő lelkipásztorral. Az **ünneplés lényege,** hogy **Jézus velünk van,** rá emlékezünk és hálát adunk mindazért, amit tőle kapunk. A **templom** az Isten háza. Sajátos imádságos

hangulatot áraszt. A többnyire évszázados falak vagy a korszerű építészeti megoldások sajátos viselkedési formát kívánnak, melyeket mi is megtanulunk és alkalmazunk.

Ünnepek Jézus idejében is voltak, ő is ünnepelt, ezzel is példát adott követőinek. A liturgikus közösség vezetője Krisztustól kapott megbízatás alapján vezeti a *közösséget* és a *liturgiát*. Néhány liturgikus szolgálatot a hívek is elvégezhetnek, ezáltal tevékenyen bekapcsolódhatnak a szertartásokba. A keresztény családok a **mindennapok** során sem feledkeznek meg Jézusról. Természetes számunkra a **napi imádság** és a szeretetszolgálat, a **figyelmesség** egymás iránt.

A tanév során közös iskolai ünnepeken veszünk részt. Megemlékezünk iskolánk névadójáról, védőszentjéről, és emlékezünk a történelem jeles napjaira.

Ellenőrizd magad, mire emlékszel?

1. Mire emlékeztet bennünket a szenteltvíz?
2. Mikor kell felállni az istentisztelet során?
3. Milyen szerepe volt a jeruzsálemi Templomnak az ószövetségi nép életében?
4. Melyek voltak az ószövetségi nép nagy ünnepei?
5. Milyen volt a zsinagógai istentisztelet?
6. Sorolj fel olyan eseményeket, amikor az Úr Jézussal a jeruzsálemi Templomban találkozunk!
7. Milyen volt az első keresztények liturgiája?
8. Milyen küldetést kaptak az apostolok, melyek az Egyház alaptevékenységei?
9. Milyen szolgálatokat láthatsz el az oltár körül?
10. Mi jellemzi a boldog, keresztény családot?
11. Megemlékezel-e családtagjaidról, vagy csak azt várod el, hogy tégedet ünnepeljenek?
12. Milyen közösségi ünnepeket ismersz?
13. Ismered-e iskolád névadóját?

Kérdések a katekizmusból, amelyekre már tudunk válaszolni

93. Mit jelentenek a különböző rítusok az Egyházban?
94. Milyen rítusú katolikus keresztények élnek Magyarországon?
127. Mi a liturgia?
128. Mi a szertartás?
129. Mit történik a liturgiában?
130. Melyek a liturgikus imádságok?
131. Mi a zsoltosma?
174. Mi jelzi templomainkban, hogy az Úr Jézus az Eukarisztiában jelen van?
175. Hogyan köszöntjük az Úr Jézust az Oltáriszentségben?
176. Hogyan köszöntik a görög és örmény rítusú katolikusok az Eukarisztiát?
370. Miért a liturgia az Egyház legfontosabb imádsága?

Jegyezd fel!

Édesanyám születésnapja: 19

Édesanyám névnapja:

Édesapám születésnapja: 19

Édesapám névnapja:

Szüleim házassági évfordulója:

Keresztelésem napja:

Névadó védőszentem:

Védőszentem ünnepe:

Első szentáldozásom napja:

Testvéreim születés és névnapja:

19

19

.....

.....

.....

.....

Az ünneplés helye és kellékei (II. témakör)²

1. A templom az Isten háza

Ábrahám Morija hegyén mutatta be áldozatát az Istennek. A Krónikák könyve azonosítja ezt a helyet azzal a dombbal, amelyen a jeruzsálemi Templomot építették. (2Krón 3,1) **A templom szent hely, ahol Istennel találkozunk, ahová elzarándokolunk.** Így tette ezt minden hívő zsidó is. (vö. Jézus a jeruzsálemi Templomban) **Az Újszövetség temploma maga Jézus Krisztus,** aki közvetít Isten és az ember között. **Mi pedig Jézus követőiként titokzatos testének tagjai vagyunk.** Szent Pál apostol a korintusiakhoz írt levelében az emberi testet Isten templomának nevezi.

 Nem tudjátok, hogy Isten temploma vagytok, s az Isten Lelke lakik bennetek? Aki lerontja az Isten templomát, azt Isten elpusztítja. Isten temploma ugyanis szent, s ti vagytok az. (1Kor 3,16)

A *II. Vatikáni zsinat* tanítása szerint a **templom Isten népének közösségi helye, ahol a liturgiában** legtökéletesebben valósul meg az **Isten és az Ő népének, az Egyház tagjainak szeretetközössége, a Communio.**

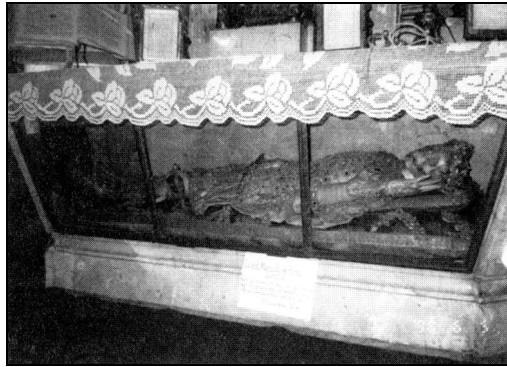
A templomok kialakulása

Tanítványait Jézus az utolsó vacsorára egy **terembe** hívta össze. Itt alapította meg az *Oltáriszentséget*. A tanítványok később is itt találkoztak. **Az első keresztények jelentősebb magánházaknál gyűltek össze kenyértörésre.** Az **üldözések idején** Rómában föld alatti **katakombákban, a keresztények temetkezési helyein is miséztek.**

Nagy **Konstantin császár 313-ban** rendeletben **szüntette meg a keresztények üldözését, és több bazilikát** (pl. Lateráni) **ajándékozott a pápának.** A bazilika **eredetileg díszes palota, középület** volt. Itt tartották a nagyobb vásárokat, gyűléseket. Ezekből alakították ki az első istentiszteleti helyeket. A **Lateráni Bazilika** felszentelésének emléknapjáról az egész világon megemlékeznek. Ez a templom **Róma püspökének, a pápának a székesegyháza. I. Szilveszter pápa 324. november 9-én szentelte föl a Megváltó tiszteletére.** A bazilika, mely a Város és a földkerekség minden templomának anyja és feje, 1305-ig a pápák székhelye volt. Később többször leégett, de mindig újjáépítették. 1726-ban XIII. Benedek pápa szentelte fel újra a Megváltó és Keresztelő Szent János tiszteletére. A Vatikánban élő pápák kötelességüknek tartották, hogy ősi szokás szerint – megkoronázásuk, illetve beiktatásuk után – a Lateráni bazilikába vonuljanak, s ezzel püspöki székesegyházukat birtokba vegyék. A bazilika felszentelésének ünnepéről egész keresztény világunk megemlékezik, jelezve ezzel szeretet- és egységkapcsolatunkat Rómával. – Az egyházmegyék „anyatemploma” a **püspöki székesegyház, a „katedrális”,** ahol a püspök „katedrája”, azaz „tanítószéke” áll. Az egyházközségek temploma pedig a **plébániatemplom.** – Sok régi templom olyan római magánház fölé épült, ahol korábban is tartottak istentiszteleteket. Már Nagy Konstantin idejében szokás volt, hogy a templomot a

² Liturgikus használati tárgyak.

használatba vétel előtt ünnepélyesen fölszentelték. Előírás volt, hogy az **oltárba** vagy az **oltár alá vértanúk ereklyéit helyezték el.**

A képen látható ereklye felirata:
Szent Marciális vértanú csontjai. Ezt az ereklyét
gr. Esterházy Károly egri püspök kapta Rómából,
s az új pápai templomnak ajándékozta 1783. október 30-án.

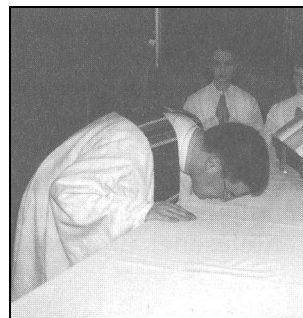
Napjainkban ereklyeként az **oltárkőbe** valamelyik szent csontdarabját helyezik el, melynek hitelességét okmány igazolja.

A szenteléskor minden templom nevet kap, **felszentelésének évfordulóján** vagy a névadó szent ünnepén **templombúcsút** tartanak.

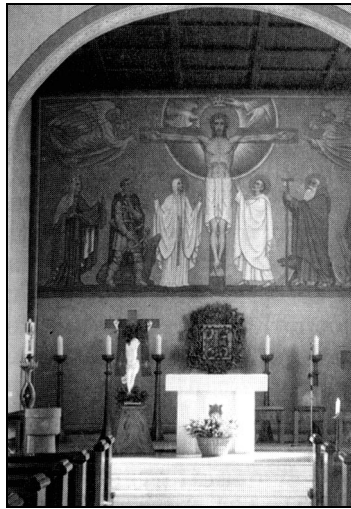
Énekeljünk! 🙏 Hozsanna 253/1
*Bemegyek szent templomodba,
Uram, a szent oltárhoz,
az aranyos oszlopok közt
a királyi trónushoz.
Színed előtt leborulok,
szegény bűnös elnémulok,
égő füstnek illatával,
Uram, néked udvarolok.*

A templomok belső felépítése

Az **előcsarnokon** keresztül jutunk be a templom **hajójába**, ahová székeket vagy padokat helyeztek el. Fő szempont, hogy a hívek jól lássák a szentélyt, hogy tevékenyen részt tudjanak venni a liturgikus ünnepeken.

A szentély középpontjában van az oltár, az áldozati liturgia helye. Felszentelésekor öt helyen tömjént égettek rajta, mely Krisztus szent sebeire emlékeztet. **Az oltár Krisztust is jelképezi. Mise elején és végén ezért csókolja meg a pap.**

A liturgikus reform napjainkban az asztal formájú oltárt írja elő. A „szembe”-oltárnál a **pap és a hívek közösen mutatják be az áldozatot.** Az oltár mellett másik kiemelt hely az **ambó** (olvasóállvány). Az ambóról olvassuk az *olvasmányokat*, a *válaszos zsoltárt*, a **húsvéti örömeinket**. Általában innét szól a miséző pap a néphez, innét mondja el a *homiliát* (szentbeszédet). **Az ambó az igeliturgia helye.** Minden **templom szíve a tabernákulum. Itt őrizzük az Oltáriszentséget.** Az **örökmécses** Jézus Krisztus jelenlétére emlékeztet bennünket. A **szentélyben** látható az **oltárkép**, vagy szobor, amely a templom védőszentjére utal.

A **kóruson** található az **orgona**, itt foglal helyet az **énekkar** és a **kántor**. Liturgikus szempontból a *hajóban*, a szentély közelében lenne a legjobb helye.

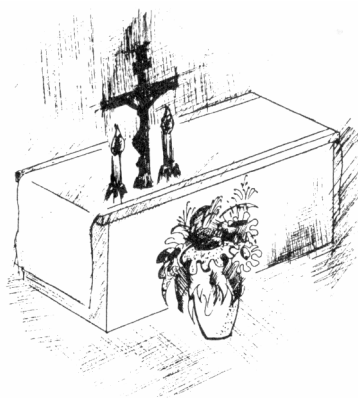
A keresztség vize teszi Krisztus titokzatos testének tagjává az embert, az Oltáriszentség teste és vére pedig megtartja. Ezért fontos, hogy a **keresztelőkút a templom kiemelt helyén** legyen. Sok helyen külön kápolnában, a bejárat közelében vagy a szentélyben helyezték el. A hagyományos **gyóntatószék** mellett ma már sok helyen **gyóntatóhelyiség** is rendelkezésre áll. Itt a gyóntató zavartalanabb körülmények között találkozhat a gyónóval, és alkalmat

találhat lelki gondjainak megbeszélésére is. A lelkiatyával folytatott beszélgetés közben is felvehető a *bűnbocsánat szentsége*, ha megbántuk mindazt, amivel a bennünket szerető Istent megszeméltettük.

Helytelen gyakorlat, ha a szentgyónásra a szentmise alatt kerül sor. A két egészen különböző szentség ünneplését egy időben nem lehet méltóképpen elvégezni, hanem csak az egyiknek a rovására, annak megrövidítésével. Ezért lehetőleg előző nap, vagy legalább a szentmise előtt végezd el szentgyónásodat!

A templom és az oltár díszítése és rendben tartása

Templomainkban nagyon sok értékes festményt és más műalkotást láthatunk. Ezek rendszerint egy-egy bibliai jelenetet ábrázolnak. **Szűz Mária, Jézus és a szentek szobrai, képei** az irántuk való tiszteletünket fejezik ki. *Téves az a vélemény*, hogy a katolikusok imádják Szűz Máriát és más szentek képeit vagy szobrait. Ezek csak arra emlékeztetnek bennünket, hogy akiket ábrázolnak, azokat mi megbecsüljük, miként édesanyánk fényképét is tisztelettel őrizzük. A **keresztút** ábrázolása **képeken** vagy **dombormű** formájában szinte minden templomban megtalálható. A templom díszítése során az egyszerűsége kell törekedni.

Az oltárt élő virággal ékesítjük, de figyelembe kell venni, hogy a díszítések ne akadályozzák a híveket abban, hogy láthassák mindazt, ami az oltáron történik. Az ünnepnek megfelelően a gyertyák száma lehet 2, 4 vagy 6. Ha a megyéspüspök misézük – ősi római szokás szerint – az oltáron akkor hét gyertya ég. Róma hét szeretetszolgálati kerületének diakonusai az ünnepélyes szentmisére vitték körmeneti gyertyájukat és az oltár mellé állították. A **feszületet**³ jól látható helyen az oltáron vagy mellette helyezik el.

**Nagyböjti időszakban nincs virág az oltáron!
Sok helyen az oltárképet és a feszületeket ilyenkor
lila lepellel takarják le.**

³ Feszületnek nevezzük azt a keresztet, melyen a megfeszített Jézus teste függ.

2. Különböző stílusú templomok

Az Egyház semmiféle művészeti stílust nem tekintett sajátjának. Az évszázadok során befogadta az egyes korszakok kifejezési formáit. *Alkalmazkodott* a népi adottságokhoz, különféle rítusok igényeihez. A művészeti alkotásokkal nagymértékben gazdagodott. Az utókor feladata ezt az értéket megőrizni és tovább adni. Korunk Egyháza hasonlóképpen megadja és őrzi bármely földrész, nemzet művészi szabadságát, feltéve hogy az *megfelelő tisztelettel* szolgálja Isten házáat és szertartásait.

Román stílus

Román stílusú templom

Az új népek, amelyek a középkorban a kereszténységre tértek, új stílust teremtettek. A román stílust a **félkörív jellemzi**: félkörívesek az ablakok és félköríves az oszlopokon nyugvó boltozat is. Kívül félköríves a bejárat. **A bejáratnál jobbra és balra két zömök oszlop áll.** A román stílus uralkodott Európában akkor, amikor őseink keresztények lettek.

Gótika

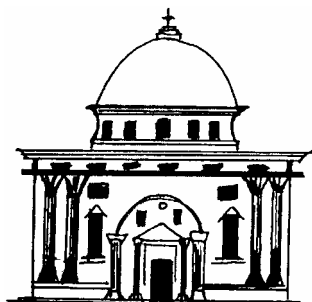

Gótikus stílusú templom

A gótika korának épületigényei a társadalmi fejlődésnek megfelelően egyre többretegűvé váltak. A legfontosabb művészi feladat továbbra is a templom-építés maradt. Téralakításukban a legfőbb törekvés a **román stílusban** kiérlelődött alaprajzi elrendezés és felépítés **továbbfejlesztése** volt. A korábbi tömör falak helyett áttört nyílásokkal határolt felületeket hoztak létre. **Gyakran nagyméretű színes üvegablakokat** használtak. Ezek hatására a belső tér világosabbá vált. A nehézkes felépítés helyett megteremtette a

nagyméretű **magasba törő terek** kialakítását. Támívekkel, támpillérekkel, **karcsú, magasba törő tornyokkal** gazdagították a templomok együttes tömegét.

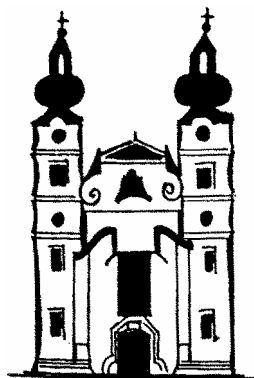
Reneszánsz

Reneszánsz templom

A polgári társadalom, a bonyolult városi élet az építészettel szemben új követelményeket támaszt a reneszánsz művészetben. A fényűző pompa helyére a **szerényebb díszítés** lép. **Egyszerűsége törekszik**, nyugodt felületekkel dolgozik. A formát síkok határolják. Egyszerű geometriai idomokból állítják össze az épületek formáit. Az építészeti alakításban **meghatározó szerepet játszanak az oszloprendek**. Az ajtó és ablak nyílásban egyenes vagy félkörös záródást alkalmaznak. A homlokzat tagolása összhatásában vízszintes jellegű. **A felépítés kötelezően szimmetrikus**. Gyakori a teljes hosszában végighúzó oszlopcsarnok.

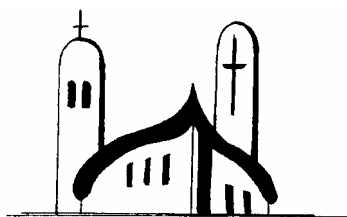
Barokk

Barokk stílusú templom

A barokk művészet a térben szabadon áramló, **lendületes vonalvezetést** kedveli. Megragadja a formát, s ennek érdekében előszeretettel használja a fény és az árnyék festői ellentétét. Az építészet legjelentősebb feladatai az Egyház templomai, a királyi és fejedelmi kastélyok, valamint a városi paloták építése volt. A barokk tömegképző sajátossága a dinamikus formálás. Ennek érdekében sokszor meghajlítják a homlokzatot, a párkány fölötti ívet megtörik, lendületes vonalvezetésű **sisakkal koronázzák a tornyokat**. Jellegzetes barokk megoldás a fülkés keretezés. Az oszloprendek alakításánál a változatosságra törekednek. **A mennyezetet és a falakat márványberakás vagy intarziás (eltérő színű faberakásos) parketta díszíti**.

Modern

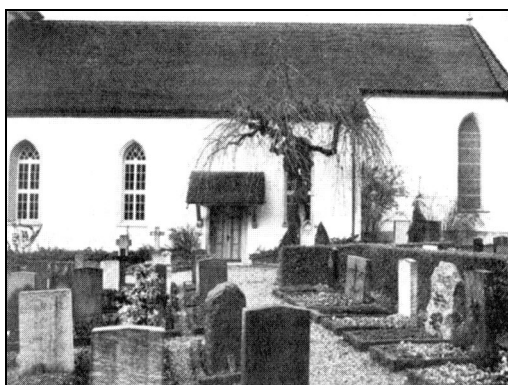

Modern templom

A modern társadalomban az egyre több lakóház építése mellett nagy igény merül fel az új templomok építésére is. A modern templomok **téralakítása nem egységes**, nincsen egységes megjelenésük. Szabálytalan belső tereket is hoznak létre. **Egyre többet használják a fát** mind építőanyagként, mind pedig díszítőelemként. Ezáltal a templom külső és belső megjelenése összhangban van. A fának nemcsak a tartó szerepét használják ki, hanem sok belső szobor is fából készül. Visszanyúlva a régi stílusokhoz **ma is díszítenek színes üvegablakokkal**, ezáltal varázsolják a belső teret színesebbé, áhítatosabbá.

3. Egyéb szent helyek

A temető

Az ember természetéhez hozzátartozik, hogy halottait eltemeti. A temetkezés helye már **ősidők óta szent hely**. A feltámadásra váró, Isten gyermekei megszentelt testének ideiglenes nyugvóhelye. **Megszentelt hely**, hiszen Jézus Krisztus emberi teste is a dicsőséges feltámadásig sírban pihent.

Rómában az első keresztények katakombákba temetkeztek. Különösen **tisztelték a vértanúk sírját**, szívesen temetkeztek azok közelébe. A **város szélén** kialakított **sírkertben** alakítottak ki temetőt.

Később a **templomok előcsarnokában, altemplomokban** épített **sírkamrákba** temetkeztek. Nagyon **sok helyen közvetlenül a templom mellett alakítottak ki temetőt.** Ezzel kifejezték a szentek közösségébe vetett hitüket. Újabban, ennek mintájára, főleg városokban, egyre több templom körül vagy az altemplomban **urnatemetőt** alakítanak ki az elhamvasztott emberek hamvai számára.

Tiszteld és gondozd hozzátartozóid sírját, és legalább *halottak napja* táján látogasd meg elhunyt rokonaid, ismerőseid nyughelyét és imádkozz értük!

A megfagyott gyermek

Írta: Eötvös József

Ily késő éjszaka ki jár
Ott kinn a temetőn?
Az óra már éjfél ütött,
A föld már néma lön.

Egy árva gyermek andalog,
Szívét bú tölti el;
Hisz az, ki őt szerette még,
Többé már fel nem kel.

Anyja sírjára ül, zokog
Az árva kis fiú:
„Anyám, oh kedves jó anyám!
Szívem beh szomorú!

Mióta eltemettek itt,
Azóta bús fiad.
Nincs a faluban senki most,
Ki néki csókot ad;

Nincs senki, aki mondaná:
Szeretlek gyermekem!
Pusztá a ház, hideg szobám,
Nem fűtenek nekem.

Melléd temetve én is itt
Miért nem nyughatom?
Szegény és elhagyott vagyok,
Hideg a tél nagyon!”

Az árva búsan zengi így
Kínos panaszait;
Felelve rá a téli szél
Üvöltve felsívít.

A gyermek fázik, könnyei
Elállnak arcain;
Borzadva néz körül, de itt
A holtak hantjain

Mély nyugalom uralkodik;
A csend irtóztató,
Csak szél sóhajt a fákon át,
Sziszegve hull a hó.

Fölkelne, jaj! De nincs erő;
Lankadva visszadúl
A kedves dombra, – felsóhajt
S mély álomba merül.

És ím az árva boldogul,
Jól érzi most magát:
Elmúltak minden gondjai;
Az álom hív barát.

Szíve még egyszer feldobog,
Mosolygnak ajkai;
Csöndes-nyugodva alszik ott, –
Mehaltak kínjai.

Énekeljünk! 🎤 Éneklő Egyház 342/1
*Seregeknek szent Istene,
mennynek, földnek Teremtője!
Jöjj el, jöjj el, én Jézusom,
üdvözítsél végórámon!*

110. Mit jelent a szentek közössége?

A szentek közössége azt jelenti, hogy az Egyház élő és meghalt hívei Krisztussal és egymással összetartoznak, és egymáson segíthetnek.

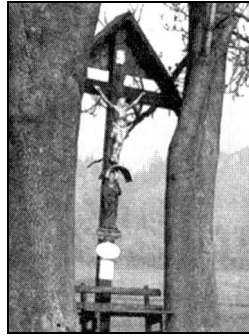
111. Kik tartoznak a szentek közösségéhez?

A szentek közösségéhez tartoznak: 1. a földön élő keresztények, vagyis a zárandokegyház; 2. a tisztítóhelyen szenvedő lelkek, vagyis a tisztuló egyház; 3. az üdvözültek a mennyországban, vagyis a megdicsőült egyház.

Kápolnák

Szent Márton legendás palástját egy kis épületben őrizték (Sainte Chapelle). Innét ered a kápolna elnevezés. **A kápolna egy oltárral ellátott kis helyiség, ahol püspöki engedéllyel istentiszteletet lehet tartani.** Legtöbbször különálló épület, de kápolnának nevezzük **nagyobb templomok elkülönített részét.** Ilyen pl. a **keresztelő kápolna.** Napjainkban, mivel erre igény mutatkozik, egyre több helyen alakítanak ki **kápolnákat kórházakban, iskolákban, börtönökben, rendházakban** stb. Legtöbbször ezekben a napi használatban lévő kápolnáknak Oltáriszentséget is őriznek. Ha elmész előtte, *térj be* egy pár perces imára, és köszönts a köztünk élő Jézust.

Útmenti feszületek

A feszület Jézus Krisztus szenvedésének jele, Isten emberszeretetének kifejező eszköze. Régen a falu elején és végén feszületet állítottak. A nép gondozta, virágokkal vette körül. Ma nagyon sok útmenti kereszt a közlekedési balesetek áldozataira emlékeztet és egyben óvatosságra, elgondolkodásra inti a közlekedőket.

**Ha elmész az érted is keresztre feszített Jézus emléke előtt,
köszönts lélekből: „Imádunk téged, Krisztus és áldunk téged,
mert szent kereszted által megváltottad a világot!”**

4. A liturgikus felszerelések

Liturgikus tárgyak, kellékek, eszközök

A szentmise bemutatásához szükséges felszerelések között sajátos tisztelet illeti meg a szent edényeket, a misézőkelyhet és az áldoztató edényt. Ezek az edények magukba fogadják *a bort* és *a kenyeret*, melyet a szentmisében felajánlanak, átváltoztatnak, majd a szentáldozáskor kiosztanak.

A kehely

A kehely

A szentmise bemutatásához használatos fémből való talpas ivóedény, mely az átváltoztatásra kerülő bor befogadására szolgál. A ma használatos kehely részei a *csésze*, a *gomb* vagy fogantyú és a *talp*. **A kehely felszerelése: korpóláré** (az Úr testének abrosza), **kehelyfedő, kehelytakaró és kehelytörlő kendő.**

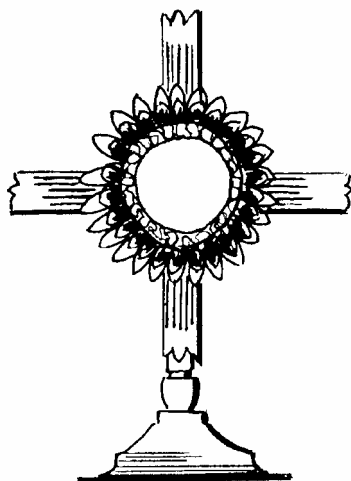
Patena

Az **áldoztatóhoz használatos lapos tál**. Kezdetben sokkal nagyobb volt. Ezen végezték a kenyértörést és erről áldoztattak. Kis lapos tál csekély bemélyedéssel, a kehely tartozéka, melyre az átváltoztatásra kerülő nagy ostyát helyezi a pap. Több helyen ma újra egyetlen nagyobb méretű áldoztató edényt használnak az **átváltoztatásra** (konszekrálásra) kerülő ostyák számára.

Cibórium

Fedéllel ellátott kehely vagy edényke, melyben az *Oltáriszentséget* a szentmise után *őrzik*, hogy misén kívül is lehessen áldoztatni a beteget. A cibóriumban elhelyezett Oltáriszentségben Jézus megdicsőült testével van jelen templomainkban. Ezért *imádjuk* az Oltáriszentségben *köztünk élő* Jézust.

Szentségtartó, szentségmutató (monstrancia)

Szentségtartó, szentségmutató

Régies néven úrmutató. Az **Oltáriszentség kihelyezésénél, körmenetek alkalmával használjuk**. Az ereklyetartóból keletkezett díszes felső részben üveg mögött kör alakú ún. ostyaház van, ahol elhelyezik az Oltáriszentséget. Felső részét gyakran napkorongszerűen alakítják ki.

Egyéb liturgikus edények, felszerelések, könyvek

A **kancsók** a szentmisénél a *víz és a bor* tárolására használatosak. Kereszteléskor a pap a keresztvizet ebből önti. Az **olajszelencék** az egyes szentségek kiszolgáltatásához szükséges *szent olajok* tárolására szolgáló kerek fémdobozok. Ünnepeles alkalmakkor használatos a **füstölő** és a **tömjéntartó**. A láncokon lógó parázstartó edény teteje fölhúzható. Egy kis kanállal a kis hajóalakú tömjéntartóból a parázsra szórják a tömjént. **Az illatáldozat bemutatása szinte egyidős az emberrel.**

A liturgia kellékeihez tartoznak a **liturgikus könyvek**: a **misekönyv**, az **olvasmányok** és a **szertartások könyve**. – A **harang** imára, szentmisére hív bennünket. A temetések alkalmával a **lélekharang** kíséri el szeretteinket az utolsó úton. A **csengő** a szentmise fontos részére hívja föl figyelmünket.

A misebőrönd

Maurus atya, a kis falu plébánosa, fáradhatatlanul dolgozik híveiért. Vasárnaponként kora reggel autójába pakolja kis bőröndjét, és irány a falu központjától – a templomtól – távol eső telepi iskola. *Négy szentmiséje* közül az elsőt, reggel 7 órakor, itt mutatja be. Háromnegyed héttől folyamatosan jönnek a környékbeli – többségében idős hívek, akik hálásak az atyának, mert nem kell olyan messzire elmenniük, hogy részt vehessenek a vasárnapi szentmisén. Amíg Maurus atya gyóntat, néhány segítőkész néni és fiatal rövid idő alatt hangulatos kis kápolnát varázsol az egyik osztályteremből. A *misebőröndből* előkerül az **alba**, a **miseruha**, a **stóla**, a **lecekönyv**, a **misekönyv**, a **gyertyák**, a **kehely**, **kehelykendő**, **kéztörölő kendő**, kis ampullában **bor és víz**, az **ostyák és a kereszt**. A tanári asztalból oltár, a tanteremből hangulatos szükségkápolna lesz. A megjelentek még a virágról sem feledkeznek el. Az első osztályosok tantermében vasárnaponként 35-40 hívő ember vesz részt ezen a családi hangulatú szentmisén.

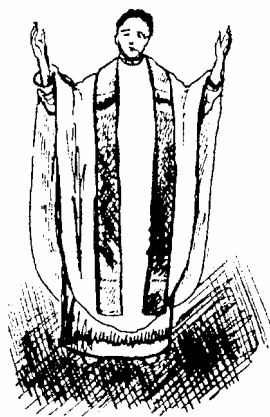
A **déli harangszó** világszerte *Hunyadi János* és keresztény seregének *nándorfehérvári győzelmét* hirdeti (1456) a kereszténységet Európában elnyomni akaró ellenség felett.

Liturgikus ruhák és jelvények

Régi típusú miseruha

A liturgiában elsősorban **Jézus Krisztus** tevékenykedik. A pap szolgálata a vezetés. Minden szolgálat az Egyházban Krisztus szolgálata. A liturgikus ruha elrejti a magánszemélyt, és **utal Jézus Krisztusra**. A kereszttségben **mindnyájan Krisztust öltöttük magunkra**. Ezt jelképezi a kereszteléskor **használatos fehér ruha**. Az Egyházban mindenkinek külön szerepe van. Az istentiszteleteken a szolgálatok különbözőségét a **szent ruhák** különbözősége is jelzi, egyben **emelik az ünnep**, vagy istentisztelet **fényét** is. A régi világi ruhából ered a papok **reverendája**, mely az idők folyamán sötét színt vett föl. A mai modern korban elterjedt az ún. **papi civil** viselete. A **miséző pap a szentmiséhez liturgikus ruhába öltözik**.

Modern miseruha

A miseruha színét meghatározza, hogy milyen időszakában vagyunk az egyházi évnek, illetve kire (mire) emlékezünk a szentmisén. A liturgiában a színeknek külön jelentősége van. A fehér szín az örvendezést, az örömet fejezi ki. **Nagy ünnepeken (karácsony, húsvét) fehér színű miseruhában misézik a pap. Pünkösdkor, a Szentlélek eljövetelkor és a vértanúk emléknapján a liturgikus szín a piros. A lila a bűnbánat színe. Adventkor és nagyböjti időben használjuk. A gyóntató pap stólája is lila színű. Az ún. évközi időszakban a zöld színű miseruhát ölti magára, halottak napján, temetések, gyászmisék alkalmával a fekete vagy a lila miseruhát veszi fel a pap. A ruhák eredete az apostoli korba nyúlik vissza. A hosszú fehér ruhát, melyet a pap a reverenda fölé vesz fel, albának (miseing) nevezünk. Ezt egy hosszú zsinórral köti meg a derekán. A papi hatalom jelképe a stóla, melyet a nyakban viselnek. A keresztbe átvett stóla a diákonusok (szerpapok) öltözkééhez tartozik.**

Te pap vagy mindörökké Melkizedek rendje szerint.” (Zsolt 109,4)

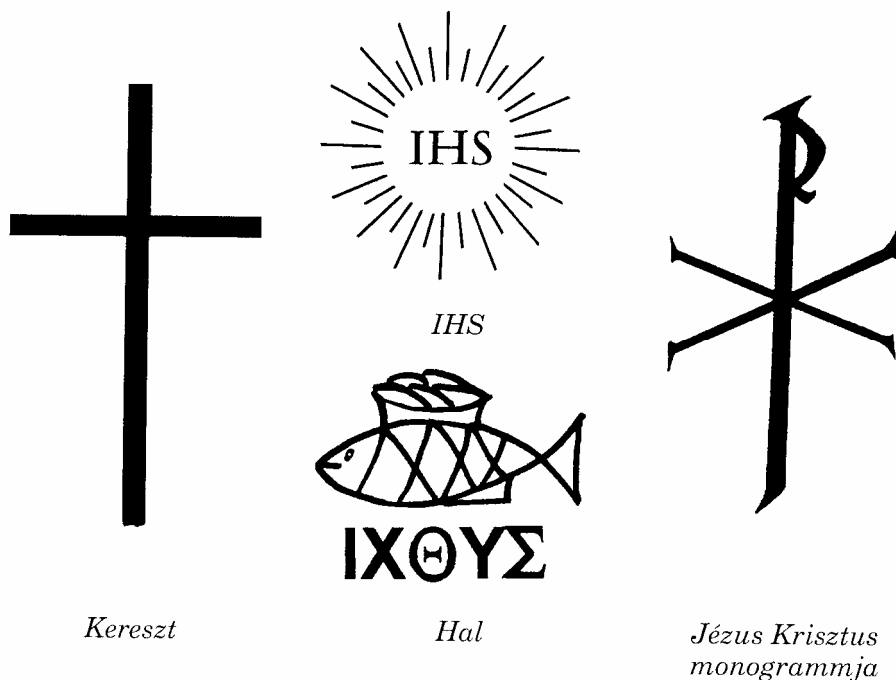
213. Mi a diákonusok feladata?

A diákonusok a lelkipásztorok felszentelt segítő társai és a szeretetszolgálat vezetői.

Jelképek az Egyház életében

A **pásztorbot** egyike a hatalom legrégebbi jelképeinek. Először mint szerzetesi bot jelent meg, a püspökök a VII. századtól használták. A középkortól kezdve a főpásztori szolgálat jele. Jelképes értelme a *pásztori felelősségből* ered. A **püspöksüveget** kezdetben csak Róma püspöke viselte, a XI. századtól püspökök, apátok is viselik. A **gyűrű** a kötés, a kötődés (hűséges szolgálat) jelképe. A pásztorbottal együtt adják át mint a hűség jelét, amely a püspököt az Egyházához köti.

A liturgikus ruha milyensége az *ünnep rangjától* és az *ünnepélyességtől* is függ. Egyszerűségében és igénytelenségében az Isten megtestesülése jut kifejezésre, ugyanakkor a díszes ruhákban Jézus Krisztus Istenfiúsága érvényesül.

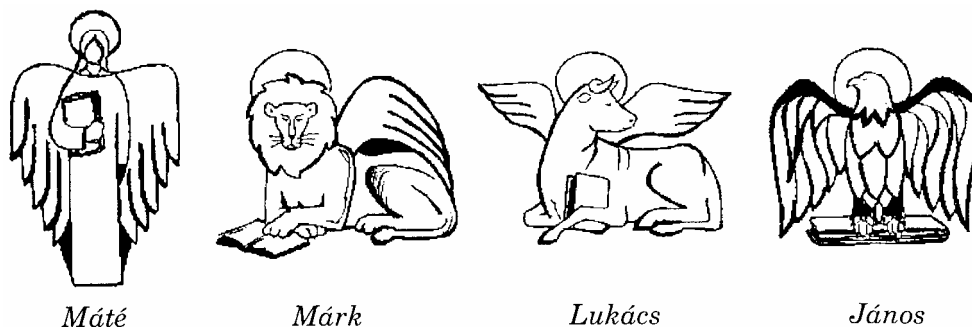

A **kereszt** megváltásunk jele. Az **IHS** görög betűk (JÉZ-nek kell olvasni). Mint betűszót a latin *Iesus Hominum Salvator* rövidítéseként is értelmezhetjük. (Jelentése: Jézus az emberek Megváltója.) A **X P** a chí és a ró betűk Krisztus monogramjai. Keresztény szimbólum még a **hal**, görög neve **ICHTYS**, egy ősi keresztény hitvallás (Jézus Krisztus, Isten Fia Megváltó) kezdőbetűiből áll össze. Az **alfa és az omega** a görög abc első és utolsó betűje. A kezdet és a vég jelképe. A Biblia Jelenések könyvében Jézust jelöli.

A **Szentháromság**nak a jelképe a **háromszög**. A **galamb** és a **lángnyelvek** a **Szentlélek** Úristent jelképezik.

A négy evangélistát Ezekiel könyve alapján ábrázoljuk: **Mátét** angyallal, **Márkot** oroszlánnal, **Lukácsot** ökörrel, **Jánost** pedig sassal. A **pálmaág** a hitért vállalt vértanúságot, a **liliom** pedig a **szűzi tisztaságot** jelképezi.

5. Az egyházi művészet és az egyházi zene

A világon mindenütt a templomok a legszebb épületek. Az ember az **Istennek** mindig a **legszebbet** akarja adni. Az Istennel kapcsolatos épületeket, tárgyakat a legnemesebb anyagokból készítették, **művészi igényességgel** mintázták meg. A kereszténység kétezer éve során **kialakult a szakrális művészet**. Különösen a román kori, a gótikus, a reneszánsz, a barokk és a klasszicista művészet hozott létre kiemelkedően szép alkotásokat.

Templomainkban a szobrok és a képek Jézusra, a Szűzanyára és a szentekre emlékeztetnek. A művészek a Szentírásból, („szegények bibliája”) a szentek életéből és erényeiből nagyon sok ihletet merítettek, így a képzőművészetben és a szobrászatban is csodálatos alkotások születtek.

Pa-ter no-ster, qui es in cæ-lis: Sanc-ti - fi - e - tur
no-men tu-um: Ad-vé-ni-at reg-num tu-um: Fi - at
vo-lún-tas tu - a, sic-ut in cæ-lo, et in ter-ra.
Pa-nem nostrum quo-ti-di-á-num da no-bis hó-di-e:
Et di-mít-te no-bis dé-bi-ta no-stra, sic-ut et nos
di-mít-timus de-bi-tó-ri-bus nostris. Et ne nos in-dú-cas
in ten-ta-ti - ó-nem. R. Sed lí-be-ra nos a ma-lo.

A liturgiát **az ének és a zene** teszi különösen **széppé**. A jeruzsálemi Templomban a zsolnárokat zenei kísérettel, énekelve adták elő. Az Úr Jézus maga is énekelte a zsolnárokat. **A keresztény liturgiában is már a kezdeteknél megjelent az Istenhez szóló ének.** Az ének minden esetben az ember felfokozott érzelméből született közlési vágyát fejezi ki.

Pál és Szilás éjfélkor imádkoztak és zsolnárt énekelve dicsőítették az Istent, a foglyok meg hallgatták őket. (ApCsel 16,25)

A VI. században Nagy Szent Gergely pápa **összegyűjtötte az akkori liturgikus énekeket, korszerűsítette a liturgiát, nevéhez fűződik a gregorián ének.** Ez az énekmód az egyházi énekek legfőbb mintája. Aki szépen megtanulja a **gregorián miseénekeket**, az bárhol a világon be tud kapcsolódni a latin nyelvű énekes misébe.

Nagy zeneszerzők szívesen komponáltak egyházi témájú zeneműveket, miséket. Magyarországon leggyakrabban a **katolikus népénekeket** énekeljük. „Aki énekel,

kétszeresen imádkozik” – tartja egy régi keresztény mondás. Amikor énekelünk, a szívünket Istenhez emeljük. Sajnos napjainkban sokan nem értékelik ennek fontosságát vagy nem tudnak énekelni, ezért nagyon kevesen énekelnek. Nem szabad, hogy ez az ősi szokás feledésbe merüljön. Néhány lelkes, szép hangú fiatal éneke az egész közösséget magával ragadhatja.

A mai fiatalok hívő lelkiségét szólaltatják meg az ún. **gitáros miseénekek**.

Templomainkban **orgona** kíséri az éneket. Nagyobb templomokban **templomi kórus, zenekar** – a zeneirodalom szebbnél szebb alkotásaiból válogatva – teszi szebbé a liturgiát.

Énekeljünk! Éneklő Egyház 422

(Pap:) *Dicsőség a magasságban Istennek!*
 (Hívek:) *És a földön béke és a jóakarató embereknek!*
Dicsőítünk Téged, áldunk Téged,
imádunk Téged, magasztalunk Téged!
Hálát adunk Néked nagy dicsőségedért.
Urunk és Istenünk, mennyei Király, mindenható Atyaisten.
Urunk Jézus Krisztus, egyszülött Fiú
Urunk és Istenünk, Isten Báránya, az Atyának Fia,
Te elveszed a világ bűneit: irgalmazzan nekünk!
Te elveszed a világ bűneit: hallgasd meg könyörgésünket!
Te az Atya jobbján ülsz: irgalmazz nekünk!
Mert egyedül Te vagy a szent, Te vagy az Úr,
Te vagy az egyetlen Fölség: Jézus Krisztus!
A Szentlélekkel együtt, az Atyaisten dicsőségében. Amen.

Éneklő Egyház 448

Szent vagy, szent vagy, szent vagy,
mindenség Ura, Istene!
Dicsőséged betölti a mennyet és a földet.
Hozsanna a magasságban!
Áldott, aki jön az Úr nevében.
Hozsanna a magasságban!

Éneklő Egyház 482

(Pap:) *Uram irgalmazz!*
 (Hívek:) *Uram irgalmazz, Uram irgalmazz!*
 (Pap:) *Krisztus kegyelmezz!*
 (Hívek:) *Krisztus kegyelmezz, Krisztus kegyelmezz!*
 (Pap:) *Uram irgalmazz!*
 (Hívek:) *Uram irgalmazz, Uram irgalmazz!*

Éneklő Egyház 487

(Pap:) *Isten Báránya,*
 (Hívek:) *Te elveszed a világ bűneit: irgalmazz nekünk!*
 (Pap:) *Isten Báránya,*
 (Hívek:) *Te elveszed a világ bűneit: irgalmazz nekünk!*
 (Pap:) *Isten Báránya,*
 (Hívek:) *Te elveszed a világ bűneit: adj nekünk békét!*

6. Foglaljuk össze a tanultakat!

Miért építünk díszes templomokat?

Az **áldozatbemutatás színhelye a templom**. A templom **szent hely**, ahol Istennel találkozunk. Ez a hely már az ószövetségi ember számára is szent volt. A kereszténység első századaiban még nem voltak templomok. Nem épülhettek, hiszen üldözték őket. A szabad vallásgyakorlatot **Nagy Konstantin** császár (325-ben) rendeletben biztosította. Ő adta a **Lateráni Bazilikát ajándékba az akkori pápának**, elismerve ezzel az Egyház szabadságát. A keresztények csak ezután emelhetek házakat istentiszteleti célokra. Évszázadok során alakult ki a templomok belső tere. Templomaink magukban **hordozzák különböző korok építészeti stílusait**. Az ember mindig a legszebbet akarja adni az Istennek. Az oltárt friss virágokkal, izléselesen díszítjük. Ügyelni kell arra, hogy mindenki jól láthassa mindazt, ami az oltáron történik.

Jézus Krisztus emberi teste három napig sírban pihent. Mi is eltemetjük halottainkat, s hiszünk abban, hogy megdicsőült testükben viszont láthatjuk őket a feltámadáskor, az utolsó napon. A **temető megszentelt hely**. Sokan altemplomokban kialakított temetkezési helyre temetkeznek. A **kápolnában külön engedéllyel lehet csak istentiszteletet tartani**.

A szertartásokhoz szükséges felszereléseket sajátos tisztelet illeti meg. A liturgia végzéséhez a **pap (diakónus)** megfelelő **liturgikus ruhákba öltözik**. A ruha használata az ünneplő közösségtől és az ünnepélyességtől is függ.

A templomok **díszítések**or és az üdvösségünk titkainak kifejezésére szívesen alkalmaztak különféle **jelképeket**, szimbólumokat. Az Isten tiszteletét mindig a legszebb művészi eszközökkel fejezhetjük ki méltóan. Évszázadok során alakult ki a **szakrális művészet**, mely építészeti, képzőművészeti és zenei alkotásokkal dicséri Isten nagyságát.

Ellenőrizd magad, mire emlékszel!?

1. Milyen szerepe van az emberek életében a templomnak?
2. Hogyan alakultak ki a templomok?
3. Miért emlékezünk meg minden évben a Lateráni Bazilika felszentelési évfordulójáról?
4. Ismered-e saját plébániatemplomod védőszentjét, szentelési idejét?
5. Az oltár jelkép: miért csókolja meg a miséző pap az oltárt a szentmise elején és végén?
6. Hol történik az igeliturgia, és hol az áldozati liturgia bemutatása?
7. Miért nevezzük a tabernákulumot a templom szívének?
8. Miért nem helyes dolog a szentgyónást szentmise alatt végezni?
9. Milyen szempontokat kell figyelembe venni az oltár díszítésénél?
10. Jellemezd a különböző stílusú templomokat!
11. Mi a szerepük a liturgikus tárgyakkal, kellékekkel?
12. Milyen szerepük van a liturgikus ruháknak?
13. Melyek a leggyakoribb keresztény jelképek?
14. Milyen szerepe van a művészetnek és a zenének az Egyház életében?

Kérdések a katekizmusból, amelyekre már tudunk válaszolni

- 110. Mit jelent a szentek közössége?
- 111. Kik tartoznak a szentek közösségéhez?
- 213. Mi a diákonusok feladata?

Ünnepünk, a liturgikus év ünnepei (III. témakör)

1. Mindennapjaink

Az ima

Az ember test és lélek egysége. **Amikor imádkozunk lelkünket Istenhez emeljük föl,** Istenre figyelünk és *vele beszélgetünk*. Az imádság **önfegyelmet, összeszedettséget kíván** tőlünk. A **fegyelmezett és szép kéz és testtartás,** a nyugodt mozdulat jelzi és segíti a **belső összeszedettséget és áhítatot**. Az **összetett kézzel** való imádkozás kifejezi a kérő, könyörgő lelkületünket és feltétlen bizalmunkat Isten iránt. Forduljunk Istenhez legalább *reggel, este és étkezések idején*. Imánkat *Amen* szóval zárjuk, ami annyit jelent: „úgy legyen”.

A **kitárt kézzel** való ima az Isten felé történő *vágyakozást* fejezi ki. Régebben általános volt az Egyházban. Ma a miséző pap imádkozik így. Egyre több helyen a hívek is kezdik felújítani ezt az ősi formát. A **kézfogás** a *barátság,* a béke jelképe. A szentmisében a Miatyánk után kézfogással adjuk tovább Krisztus békéjét. Ügyeljünk arra, hogy a szentmise rendjét ne zavarjuk meg, ezért jobb- és baloldali szomszédunk felé fordulva nekik közvetítsük Krisztus békéjét. Sok idő nincs, mert folytatódik a szentmise!

A **kézzel való áldás ősi formája.** Az Úr Jézus kézzel gyógyított és áldotta meg a gyermekeket. Az apostolok kézzel közvetítették a Szentlelket. A liturgiában ma is használjuk. A papszentelés, bérmálás is kézzel történik. Az újmisést adó pap is kézzel ad **újmisés áldást**.

Szép szokás az is, hogy a **szülők kézzel áldják meg gyermekeiket, homlokukra keresztet rajzolva** – *Az Úr Jézus vigyázzon rád!* – áldással kezdik és zárják a napot.

A nap ne nyugodjék le haragotok fölött. (Ef 4,26)

366. Mit teszünk, amikor imádkozunk?

Amikor imádkozunk, Istenre figyelünk, és vele beszélünk.

367. Melyek az imádság formái?

Az imádság formái: az imádás, dicsőítés, hálaadás, engesztelés, kérés, felajánlás.

368. Melyek az imádság módjai?

Az imádság módjai: a szóbeli ima, az elmélkedés, a szemlélődés.

369. Miért imádkozunk?

Azért imádkozunk, mert az imádság Istenhez kapcsolja életünket.

370. Miért a liturgia az Egyház legfontosabb imádsága?

A liturgia azért az Egyház legfontosabb imádsága, mert minden más imádság erre irányul, és ebből meríti erejét.

371. Hogyan kell imádkoznunk, ha Istentől valamit kérünk?

Ha Istentől valamit kérünk, bizalommal, állhatatosan és Isten akaratában megnyugodva kell imádkoznunk.

372. Mikor kell imádkoznunk?

Rendszeresen kell imádkoznunk, naponta, legalább reggel és este.

373. Kikért imádkozunk?

Mindenkiért imádkozunk, élőkért és holtakért, különösen szeretteinkért.

374. Mivel kezdjük és végezzük az imádságot?

Az imádságot keresztvetéssel kezdjük és végezzük.

375. Melyik a legtökéletesebb imádság?

A legtökéletesebb imádság a Miatyánk, amelyre az Úr Jézus tanított minket.

376. Imádkozhatunk-e a szentekhez?

Imádkozhatunk a szentekhez, mert általuk is Istenhez fordulunk, és bennük Isten ajándékát magasztaljuk.

377. Melyik imádsággal köszöntjük Jézus édesanyját?

Jézus édesanyját az Angyali Üdvözlettel, vagyis az Üdvözlégy Máriával köszöntjük.

378. Melyek még a legismertebb imádságaink?

Legismertebb imádságaink még: a Hiszekegy, az Úrangyala, a rózsafüzér, vagyis a szentolvasó, a keresztúti ájtatosság és a litániák.

379. Mit fejezünk ki az „Amen” szóval?

Az „Amen” szóval Isten üzenetének és akaratának elfogadását fejezzük ki.

Fiamnak

Írta: Arany János

Hála Isten! este van megint'.

Mával is fogyott a földi kín.

Bent magános, árva gyertya ég:

Kívül leskelődik a sötét.

Ily soká, fiacskám, mért vagy ébren?

Vetve ágyad puha-melegen:

Kis kacsóid összetéve szépen,

Imádkozzál, édes gyermekem.

Látod, én szegény költő vagyok:

Örökök hát nem sokat hagyok;

Legföljebb mocsoktalan nevet:

A tömegnél hitvány érdemet.

Ártatlan szíved tavaszkerében

A vallást ezért öntögetem.

Kis kacsóid összetéve szépen,

Imádkozzál, édes gyermekem.

Mert szegénynek drága kincs a hit.

Túrni és remélni megtanít:

S néki, míg a sír rá nem lehel,

Mindig túrni és remélni kell!

Oh, ha bennem is, mint egykor, épen

Élne a hit, vigaszul nekem!...

Kis kacsóid összetéve szépen,

Imádkozzál, édes gyermekem.

Majd ha játszótársaid közül
 Munka hí el – úgy lehet, korán –
 S idegennek szolgálsz eszközül,
 Ki talán szeret... de mostohán:
 Balzsamul a hit malasztja légyen
 Az elrejtett néma könnyeken.
 Kis kacsóid összetéve szépen,
 Imádkozzál, édes gyermekem.

Majd, ha látod, érzed a nyomort,
 Melyet a becsület válla hord;
 Megtiporva az erényt, az észet,
 Míg a vétek irigységre készít
 S a butának sorsa földi éden:
 Álljon a vallás a mérlegen,
 Kis kacsóid összetéve szépen,
 Imádkozzál, édes gyermekem.

És, ha felnövén, tapasztalod,
 Hogy apáid földje nem honod
 S a bölcsőd s koporsód közti úr
 Századoknak szolgált mesgyeül:
 Lelj vigasztalást a szent igében:
 „Bujdosunk e földi téreken.”
 Kis kacsóid összetéve szépen,
 Imádkozzál, édes gyermekem.

Oh, remélj, remélj egy jobb hazát!
 S benne az erény diadalát:
 Mert különben sorsod és e föld
 Isten ellen zúgolódní költ. –
 Járj örömmel álmaid egében,
 Útravalód e csókom legyen:
 Kis kacsóid összetéve szépen,
 Imádkozzál, édes gyermekem.

Böjt és lemondás

A heti két böjti napot a zsidóságtól vették át a keresztények, de hétfő és szerda helyett ők **szerdán** és **pénteken** böjtöltek. A böjti fegyelem nagyon sokat változott az idők során. Nagyszüleink idejében **sokkal több böjti nap volt az Egyházban, mint napjainkban.** Ha figyeltél a hirdetésre, biztosan emlékszel rá, az atya kihirdette, hogy kinek nem kötelező a böjtot betartani. A gyerekeket bizonyos életkor alatt, és a 60. életévüket betöltött időseket, szintén életkorukra való tekintettel említette. **Az idős emberek a kedvezmények ellenére is többnyire betartják a böjti napokat, mert így tanulták meg gyerekkorukban, számukra ez a természetes.** Azt is nehezen tudom elképzelni, hogy szüleid, nagyszüleid böjtölnek, te pedig nyugodt(?) lelkiismerettel mondd: nekem nem kell, mert én még kicsi vagyok! Hányszor hivatkoztál már szüleidnél arra: „én már nagy vagyok”?! **Akarj most ebben nagygyá lenni! Vállalj szeretetből áldozatot Jézusért. Hidd el, meg lehet tenni!!!**

*Akarod, hogy imád Istenhez repüljön?
Szerezz neki két szárnyat: a böjtöt és a jótékonykodást! Szent Ágoston*

286. Hogyan szól az Egyház öt parancsolata?

- 1. A vasárnapot és az egyházi ünnepeket szentmisével és munkaszünettel szenteld meg!**
- 2. A pénteki bűnbánati napokat és a parancsolt böjtöket tartsd meg!**
- 3. Évente gyónjál, és legalább a húsvéti időben áldozz meg!**
- 4. Házasságodat az Egyház törvényei szerint kösd meg és gyermekeidet katolikus módon neveld!**
- 5. Az Egyházat anyagi hozzájárulásoddal is támogasd!**

287. Melyek a kötelező egyházi ünnepek?

A kötelező egyházi ünnepek Magyarországon: Karácsony, Újév, Nagyboldogasszony.

288. Hogyan kell az Anyaszentegyház ünnepeit megszentelni?

Az Anyaszentegyház ünnepeit úgy kell megszentelni, mint a vasárnapokat.

290. Hogyan kell a pénteki bűnbánati napokat megtartani?

A bűnbánati napokat hústól való tartózkodással, vagy jócselekedettel, önmegtadással, imádsággal kell megtartani.

291. Mikor van kötelező hústilalom?

Kötelező hústilalom hamvazószerdán és nagyböjt péntekéin van.

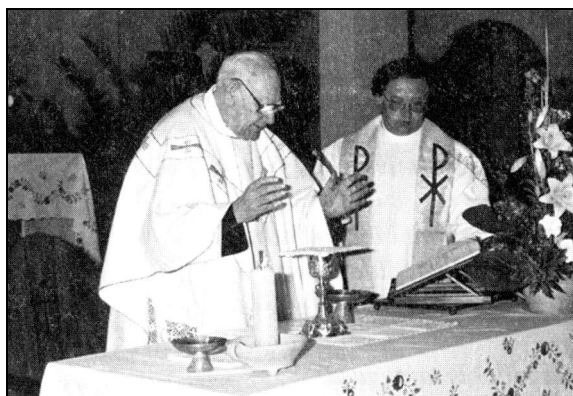
292. Mit jelent a szigorú böjt?

A szigorú böjt azt jelenti, hogy naponta csak háromszor étkezhetünk és egyszer lakhatunk jól.

Ha a **hústól való megtartóztatást** valaki komoly okok miatt nem tudja megtartani, akkor **helyettesítheti, illetve pótolhatja** valamilyen más **jócselekedettel**. Komoly oknak számít pl. ha valaki nem a saját asztalánál étkezik (pl. napközi). **A szigorú böjti nap azonban rájuk is vonatkozik.** A szigorú böjt alól a betegek felmentést kapnak.

*„A helyes böjtölésről prófétája által szól az Úr:
Lazítsd meg bűneid bilincseit, szakítsd szét minden iga kötelékeit...
Az éhezőkkel oszd meg kenyeredet,... testvéred meg ne vesd!” Izajás próféta*

A vasárnap megszentelése

Koncelebrációs (több papos) szentmise

A zsidók az Úr napját szombaton ünnepelték. Az **első keresztények** kezdetben még résztvettek a zsinagógai istentiszteleten, de **fokozatosan áttértek a vasárnapi ünneplésre. A vasárnap az Úr Jézus feltámadásának az emléknapja.** A harmadik parancs előírja, hogy hatnapi munka után a **hetedik napot az Istennek és a pihenésnek** kell szentelni. A **vasárnap** a szombat (szombat) helyébe lépett, és a liturgiájának középpontja **az Eukarisztia ünneplése** lett.

Az első három évszázadban ennek betartása a keresztények üldözése miatt nem volt egyszerű. **A vasárnapot 321-ben Nagy Konstantin császár tette munkaszüneti nappá. A kötelező** ünnepi liturgián való részvétel **a teljes szentmisére** vonatkozik.

289. Hogyan kell a vasárnapi és ünnepi szentmisén részt venni?

Vasárnap és ünnepnap a szentmisén elejétől a végéig figyelmesen és összeszedetten bekapcsolódva kell részt venni.

319. Mire kötelez minket Isten harmadik parancsolata?

Isten harmadik parancsolata arra kötelez minket, hogy az Úr napját, vagyis a vasárnapot szenteljük meg.

320. Hogyan kell a vasárnapot megszentelnünk?

A vasárnapot szentmisén való részvétellel, pihenéssel és a családi közösség ápolásával szenteljük meg.

321. Ki vétkezik Isten harmadik parancsolata ellen?

Isten harmadik parancsolata ellen az vétkezik, aki elhanyagolja a szentmisét, és tartósan végez fizikai vagy szellemi munkát.

322. Mikor szabad vasárnap is dolgozni?

Akkor szabad vasárnap is dolgozni, ha a felebaráti szeretet vagy a közösség szolgálata megkívánja.

2. Az egyházi év

Jézus Krisztus, a második Isteni Személy, megtestesülésével, születésével, halálával és feltámadásával szerezte meg nekünk a *megváltást*. Üdvösségünk titkai, megváltásunk eseményei az Úr Jézus életének mintegy harminchárom éve alatt mentek végbe. Az Egyház egy év körforgásába állítva ünnepli megváltásunk titkát.

Az egyházi év az üdvösségtörténet egy év körforgásába állított ünneplése. Advent első vasárnapján kezdődik és Krisztus Király vasárnapjáig tart.

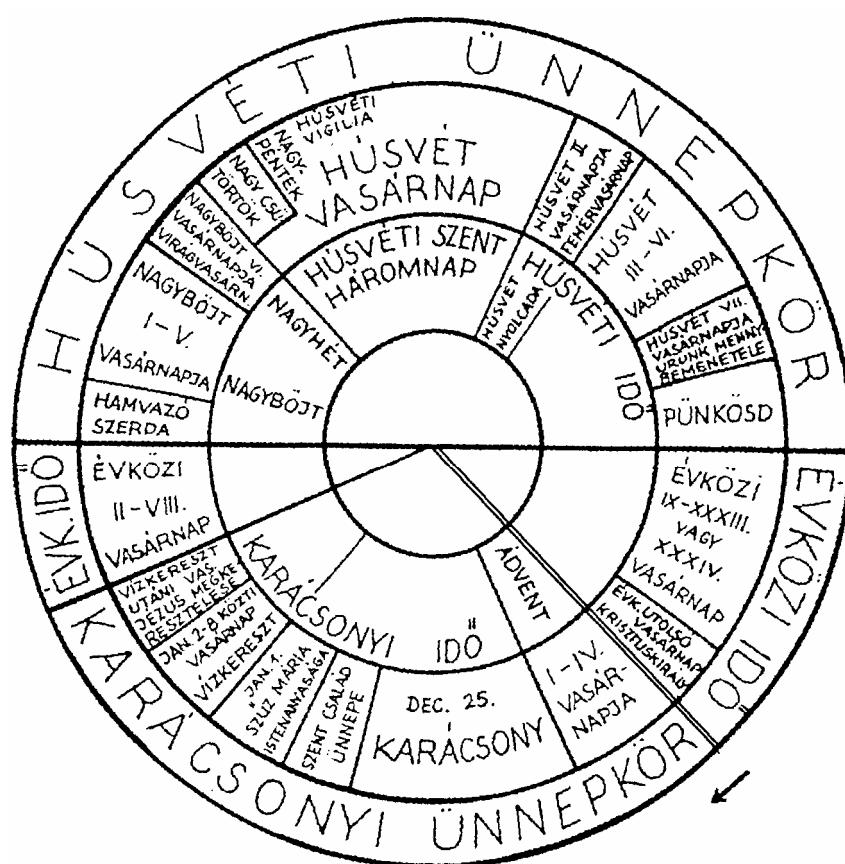
Advent

Az advent szó **eljövetelt** jelent. Az **Úr Jézus születésére készülünk.** Az ószövetségi nép adventje Ábrahámától mintegy kétezer évig tartott. Ezekben a hetekben **Jézus második eljövetelére is gondolunk.** Ő ismét eljön a világ végén. Minden ember meg fogja látni az ő dicsőségét és hatalmát. Isten országa leszáll a földre és megvalósul a szeretet, a béke és az öröm. **Jézus megígérte, hogy addig is mindennap velünk van. A Szentírásen keresztül tanít minket, ő bocsátja meg bűneinket és költözik a szívünkbe a szentáldozásban.**

Az **advent** hangulatát a **várakozás**, a **bűnbánat** és az **öröm** jellemzi. Liturgikus színe a **lila**. Adventi szokás a hajnali **roráte szentmise**.

Az **adventi koszorú** négy gyertyája a négy adventi vasárnapot jelképezi. A sorban meggyújtott **négy gyertya** növekvő fénye figyelmeztet arra, hogy **Krisztusnak**, az igaz világosságnak az *eljövetele* közeledik.

Az egyházi év

Énekeljünk! 🕯️ Hozsanna 2/1
 Harmatozzatok
 Égi magasok!
 Téged vár epedve
 A halandók lelke,
 Jöjj el, édes Üdvözítőnk!

 Hozsanna 9/1
*Ébredj ember, mély álmodból,
 Megszabadulsz rabságodból.
 Közelít már üdvösséged,
 Eltörlik már minden vétked.*

 Éneklő Egyház 6/1
*Ó jöjj, ó jöjj, Üdvözítő!
 Beteljesült már az idő.
 Törd át az ég zárt ajtaját,
 Vár a világ, sóvárogva rád.*

Jézusról jövendöltek a próféták

Az ószövetségben a **próféták** közvetítették Isten üzenetét. A próféták **isteni kinyilatkoztatást kaptak**. Ezek a kinyilatkoztatások **figyelmeztetéseket, rejtett igazságokat** tartalmaztak és **utaltak a jövőre**. A próféták jövendölései egyre több bizonyosságot adtak, és egyre jobban **megvilágították az eljövendő Üdvözítő alakját**. Ki lesz ő? **Dávid házának gyermeke, a jó pásztor, az Úr engedelmes szolgája**, aki szenvedésével **megváltja népét**, feltámadásával **legyőzi majd a halált és megalapítja Isten országát**. A népet a hit és a remény éllette, várta a Messiást, aki üdvösséget hoz az embereknek.

Izajás próféta így jövendölt a Messiásról

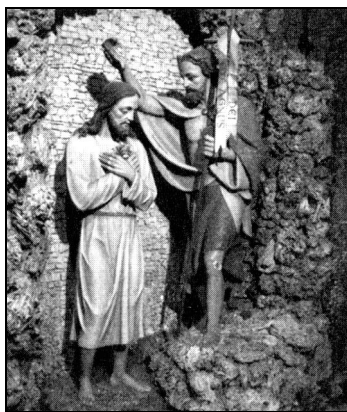
 Ezért az Úr maga ad nektek jelet: Íme, a szűz fogan, fiút szül, és Immánuelnek nevezi el. (Iz 7,14) A nép, amely sötétben jár, nagy fényességet lát. Akik a halál országának árnyékában laknak, azoknak világosság támad. (Iz 9,1) Mert gyermek születik, fiú adatik nekünk, s az ő vállára kerül az uralom. Így fogják hívni: Csodálatos Tanácsadó, Erős Isten, Örök Atya, Béke Fejedelme. (Iz 9,5)

Mikeás próféta a Megváltó születésének helyét jövendölte meg

 De te, **(Betlehem)** Efrata, bár a legkisebb vagy Júda nemzetségei között, mégis belőled születik majd nekem, aki uralkodni fog Izrael felett. Származása az ősidőkre, a régmúlt időkre nyúlik vissza. Ezért elhagyja őket az Úr, míg nem szül, akinek szülnie kell, és testvéréhez, Izrael fiaihoz vissza nem tér a maradék. Föllép és legelteti nyáját az Úr erejében, az Úrnak, az ő Istenének fenséges nevében. Letelepdedhetnek, mert hatalmát kiterjeszti egészen a föld határáig. Ő maga a béke lesz. (Mik 5,1-4)

Keresztelő Szent János a Megváltó előhírnöke

Az ószövetség utolsó prófétája Keresztelő Szent János. Ő nyíltan és világosan megvallja, hogy nem ő a Megváltó. Mivel pedig abban az időben a zsidók azt hitték, hogy a Messiás eljövetele előtt újra el fog jönni Illés próféta, azért a küldöttek az iránt is érdeklődtek, nem ő-e a visszatért Illés, akinek eljöveteléről Mózes jövendölt.

 A pusztában kiáltó szó vagyok: Egyengessétek az Úr útját, amint Izajás próféta mondta. A küldöttek tovább kérdezték: „Akkor miért keresztelsz, ha nem vagy sem a Messiás, sem Illés, sem a próféta?” János így válaszolt: „Én csak vízzel kerestelek. De köztetek áll az, akit nem ismertek, ... aki a nyomomba lép, s akinek még a sarusziját sem vagyok méltó megoldani. Ez Betániában történt, a Jordánon túl, ahol János keresztelt. Másnap, amikor látta, hogy Jézus feléje tart, így szólt: „*Nézzétek, az Isten Báránya! Ő veszi el a világ bűneit.* Róla mondtam: A nyomomba lép valaki, aki nagyobb nálam, mert előbb volt, mint én. Én sem ismertem, de azért jöttem vízzel keresztelni, hogy megismertessem Izraellel.” Ezután János tanúsította: „Láttam a Lelket, amint galamb alakjában leszállt rá a mennyből, s rajta is maradt. Magam sem ismertem, de aki vízzel keresztelni küldött, azt mondta: Akire látod, hogy leszáll a Lélek s rajta is marad, az majd *Szentlélekkel fog keresztelni.* Láttam és tanúskodom róla, hogy ő az Isten Fia.” Másnap megint ott állt János két tanítványával, s mihelyt meglátta Jézust, amint közeledett, így szólt: „*Nézzétek, az Isten Báránya!*” E szavak hallatára a két tanítvány Jézus nyomába szegődött. (Jn 1,23-37)

Karácsony

Az **első három évszázadban nem ünnepelték** meg a karácsonyt. Rómában Aurelianus császár 274. december 25-én avatta föl a Legyőzhetetlen Napisten templomát. **A pogány világ hangos utcai ünnepléssel a világosság istenét ünnepelte**, aki legyőzte a sötétség istenét. **A keresztények nem vettek részt a pogány istentiszteleteken.** Számukra az igazi Világosság – amely megvilágít minden embert – maga *Jézus Krisztus* volt. Hogy a téli napforduló pogány ünnepét kiszorítsák, **december 25-ét keresztény tartalommal töltötték meg.** Ezen a napon emlékeztek meg *Jézus születéséről.* **Csendesen, családi körben** ünnepeltek. Ez a szép szokás ma is megmaradt. Szenteste mindenki hazaigyekszik a

családjához. A boltok korábban bezárnak, a közlekedés leáll, elcsendesedik a város. A karácsony ünneplése Rómában a kereszténység központjában a 330-as évekre nyúlik vissza. **A láthatatlan Isten látható természetben való megjelenésének Jézus születésének az ünnepe, egyben a család ünnepe is.** A családok példaképe a *názáreti Szent Család*. Karácsonykor Isten népe ünnepel. Sokan keresik föl a templomokat, ahol fölépítik a betlehemi istálló mását. Három szentmisén is megemlékeznek a Megváltó születéséről. Az egyes miséknek saját elnevezésük van. A templomban a gyerekek **pásztorjátékot** mutatnak be, egyes helyeken még élő népszokás a *betlehemezés*. Ministránsok, cserkészek napjainkban ismét újraélesztették e szép szokást.

Az **éjféli mise** Jézus születésének hírüladását jelképezi. Hajnalban pásztorok látogatták meg a betlehemi istállót, mert angyalszó adta hírül nekik, hogy megszületett a rég várt Messiás. Ennek emlékét őrzi az ún. **pásztorok miséje**. Az **ünnepi nagymisén** Szent János evangéliumának első szakaszát olvassák föl az Ige megtestesüléséről. Karácsony harmas miséje kezdetben csak a pápai liturgiában szerepelt, később ez a gyakorlat világszerte elterjedt. *Az Isten emberré lett.* Erre emlékezünk **karácsonykor a szeretet, a béke és az öröm ünnepén**. Az emberek ezen a napon bensőségesen ünnepelnek, emlékeznek Valakire, aki kétezer évvel ezelőtt elhozta a megváltást és a békét a földre.

**Bárcsak Jézus ma is megszületne minél több ember szívében!
Kevesebb lenne a magányos, hontalan, szeretetre éhező ember.**

Lukács evangélista így számol be a Megváltó születéséről

 Azokban a napokban történt, hogy Augustus császár rendeletet adott ki, hogy az egész földkerekséget írják össze. Ez az első összeírás Quirinius, Szíria helytartója alatt volt. Mindenki elment a maga városába, hogy összeírják. *József* is fölment Galilea *Názáret* nevű városából Júdeába, Dávid városába, *Betlehembe*, mert Dávid házából és nemzetségéből származott, hogy összeírják jegyesével, *Máriával* együtt, aki áldott állapotban volt. Ott-tartózkodásuk alatt elérkezett a szülés ideje. *Mária megszülte elsőszülött fiát*, bepólyálta és jászolba fektette, mert nem jutott nekik hely a szálláson. Pásztorok tanyáztak a vidéken kint a szabad ég alatt, és éjnek idején őrizték nyájukat. Egyszerre csak ott állt előttük az Úr angyala, és beragyogta őket az Úr dicsősége. Nagyon megijedtek. De az angyal így szólt hozzájuk: „Ne féljete! Íme, *nagy örömet adok tudtul nektek* és az lesz majd az egész népnek. Ma megszületett a Megváltó nektek, Krisztus, az Úr, Dávid városában. Ez lesz a jel: Találtok egy jászolba fektetett, bepólyált gyermeket.” Hirtelen mennyei seregek sokasága vette körül az angyalt, és dicsőítette az Istent ezekkel a szavakkal: „Dicsőség a magasságban Istennek és békesség a földön a jóakarát embereinek!” Mihelyt az angyalok visszatértek a mennybe, a pásztorok így szóltak egymáshoz: „Menjünk el Betlehembe, hadd lássuk a valóra vált

beszédet, amit az Úr tudunkra adott!” Gyorsan útra keltek, és megtalálták Máriát, Józsefet és a jászolban fekvő gyermeket. Miután látták, az ezen gyermekről nekik mondottak alapján ismerték fel. Aki csak hallotta, csodálkozott a pásztorok beszédén. Mária meg mind emlékezetébe véste szavaikat és szívében egyeztette. A pásztorok hazatértek, dicsőítették és magasztalták az Istent mindenért, amit csak hallottak, és úgy láttak, ahogy tudtul adták nekik. (Lk 2,1-20)

Betlehemi királyok

Írta: József Attila

Adjonisten, Jézusunk, Jézusunk!
Három király mi vagyunk.
Lángos csillag állt felettünk,
gyalog jöttünk, mert siettünk,
kis juhocska mondta – biztos
itt lakik a Jézus Krisztus.
Menyhárt király a nevem.
Segíts, édes Istenem!

Istenfia, jónapot, jónapot!
Nem vagyunk mi vén papok.
Úgy hallottuk, megszületél,
szegények királya lettél.
Benéztünk hát kicsit hozzád,
Üdvösségünk, égi ország!
Gáspár volnék, afféle
földi király személye.

Adjonisten, Megváltó, Megváltó!
Jöttünk meleg országból.
Főtt kolbászunk mind elfogyott,
fényes csizmánk is megrogyott,
hoztunk aranyat hat marékkal,
tömjént egész vassfazékkal.
Én vagyok a Boldizsár,
aki szerecseny király.

Irul-pirul Mária, Mária,
boldogságos kis mama.
Hulló könnye záporán át
alig látja Jézuskáját.
A sok pásztor mind muzsikál.
Meg is kéne szoptatni már.
Kedves három királyok,
Jóéjszakát kívánok!

Énekeljünk! Hozsanna 16/1
*Az angyal énekel,
Tekints az égre fel:
Napvilágos lett az éj,*

*Meghasadt az ég,
És a Második Személy
Most földre lép.
Mézét ont az ég!
Mézét ont az ég!*

 Hozsanna 18/1

*Az ige megtestesült Názáretben,
Kit Mária szűzen szült Betlehemben.
Itt vagy on elrejtve kenyérszínben,
Imádjuk mindnyájan egyetemben.*

 Hozsanna 21/1-2

*1. Dicsőség mennyben az Istennek!
Dicsőség mennyben az Istennek!
Az angyali seregek
Vigan így énekelnek:
Dicsőség, dicsőség Istennek.
2. Békesség földön az embernek!
Békesség földön az embernek,
Kit az igaz szeretet
A kis Jézushoz vezet,
Békesség, békesség embernek.*

 Hozsanna 23/1

*Istengyermek, kit irgalmad
Közénk lehozott,
Angyaloknak énekével
Néked áldozok
Terjeszd fölém kezedet,
Hogy az Istenszeretet
Töltse el ma szívem, lelkem,
Jászolod tövén.*

 Hozsanna 25/1-5

*1. Mennyből az angyal lejtött hozzátok, pásztorok, pásztorok!
Hogy Betlehembe sietve menvén, lássátok, lássátok.
2. Istennek Fia, aki született jászolban, jászolban,
Ő leszen néktek Üdvözítőök valóban, valóban.
3. Mellette vagy on az édesanyja, Mária, Mária;
Barmok közt fekszik, jászolban nyugszik szent Fia, szent Fia.
4. El is menének köszöntésére azonnal, azonnal
Szép ajándékot vivén szívökben magukkal, magukkal.
5. A kis Jézuskát egyenlőképen imádják, imádják,
A nagy Úristent ilyen nagy jóért mind áldják, mind áldják.*

 Hozsanna 29/1-2

*1. Ó gyönyörűszép, titokzatos éj!
Ég szemű gyermek, csöpp rózsalevél.
Kisdedként az édes Úr*

*Jászolában megsimul
Szent karácsony éjjel!
2. Ó fogyhatatlan csodálatos ér!
Hópehely ostya, csöpp búzakenyér.
Benne, lásd: az édes Úr
Téged szomjaz, rád borul.
Egy világgal ér fel.*

 Hozsanna 32/1-2
*1. Pásztorok, pásztorok örvendezve
Sietnek Jézushoz Betlehembe;
Köszöntést mondanak a kisednek,
Ki váltságot hozott az embereknek.
2. Angyalok szózata minket is hív,
Értse meg ezt tehát minden hű szív;
A kised Jézuskát mi is áldjuk,
Mint a hív pásztorok, magasztaljuk.*

 Hozsanna 34/1
*Szülte a Szűz szent Fiát!
Örvendezzünk!
Liliomot rózsáág!
Lelkendezzünk!
Kised, atya nélkül,
Néki szünet nélkül
Glóriát zengedezzünk!*

A karácsonyi ünnepkör

Karácsony napja után a szentek ünnepei következnek. *December 26-án Szent István diakónusra* emlékezünk. Ő volt a kereszténység első vértanúja. Másnap, *27-én Szent János apostol* a szeretett tanítvány emléknapja van. A karácsony nyolcada alatti vasárnapra került a **Szent család vasárnapja**. A betlehemi gyermekgyilkosság áldozataira az **aprószentek** napján, *december 28-án* emlékezünk. *December 31-én, Szent Szilveszter pápa* emléknapján délután a templomban **hálát adunk** mindazokért a kegyelmekért, amelyeket az elmúlt év folyamán kaptunk. Ez alkalommal a plébános atya beszámol mindarról ami az *egyházközségben* történt, s köszönetet mond mindazoknak, akik a közösségért fáradoztak.

Énekeljünk! Hozsanna 38/1
*Az esztendő fordulóján
Összegyűltünk mind ez órán,
Oltárodnál leborulunk hál'adásra,
Mindentudó színed előtt számadásra.*

 Hozsanna 40/1
*Kél a magasból tiszta fény
Földre az új év kezdetén.
A kicsi Jézus köztünk él,
S ontja ma vérét vétünkért.
Hát vígadozzunk mindnyájan.*

*Áldjuk a Jézust Anyjával,
És esedezziük térden őt,
Áldja meg ezt az esztendőt!*

Az óév búcsúztatását, az új esztendő beköszöntét a pogányság kicsapongó hangos mulatozással ünnepelte. Ezért az Egyház Szilveszter napját *bűnbánati nappá* tette. Később január elseje Szűz Mária emléknapja lett. Ezen a napon emlékezünk meg **Szűz Mária istenanyaságáról** és ez a nap **Jézus névadásának a napja** is. A polgári év kezdete egyben a **Béke Világnapja**. *Január 6-án*, vagy az ahhoz legközelebb álló vasárnapon tartjuk *Urunk megjelenésének* ünnepét, népies nevén **vízkereszt** napját. Ezen a napon emlékezünk a *napkeleti bölcsek* látogatására.

A **vízkereszt**től **hamvazószerdáig** tartó időszakot **farsangnak** nevezzük. Ez a vidám mulatozások időszaka.

Jézus megkeresztelkedésének vasárnapjával megkezdődik az **évközi idő első része**. Ezt követi *hamvazószerdától pünkösdig* a **húsvéti idő**. Szentháromság vasárnapját, Úrnapját és Jézus Szíve péntekét már az **évközi idő második részének** elején ünnepeljük.⁴

3. Szűz Mária és a szentek ünnepei

Az Egyház **példaképeket** állít elénk a mennyország felé vezető úton. A szentek nehéz körülmények között, sokszor életük feláldozása árán is nagyon szerették az Istent. Ezért az örök boldogsággal, a mennyországgal jutalmazta őket. **A szenteket általában a mennyei születésnapjukon ünnepeljük.** A szentek kultusza a *vértanúk* tiszteletéből fejlődött ki. Mind az öt földrész a hithirdetők vérével megszentelt terület. Az egész világon tisztelik őket és imádkoznak közbenjárásukért. Ezért kerültek be az egyetemes naptárba.

⁴ Ezekről az *évközi időszakban* fogunk majd tanulni. (L. [106. oldalt](#))

310. Kik a szentek?

A szentek – Isten barátai – azok az üdvözültek, akiket az Anyaszentegyház példaként állít elénk, és közbenjárásukat kéri.

376. Imádkozhatunk-e a szentekhez?

Imádkozhatunk a szentekhez, mert általuk is Istenhez fordulunk, és bennük Isten ajándékát magasztaljuk.

114. Mivel segítenek minket az üdvözültek?

Az üdvözültek azzal segítenek minket, hogy közbenjárnak értünk az Atyánál.

311. Kit tisztelünk a szentek közül leginkább?

A szentek közül leginkább a Boldogságos Szűz Máriát tiszteljük.

A kereszténység *első századaiban* már találkozunk a **Mária-tisztelet** irodalmi emlékeivel. A III. századból származó imádságot ma is ismerjük és imádkozzuk.

Oltalmad alá futunk Istennek szent Anyja! Ne vesd meg könyörgésünket szükségünk idején, hanem oltalmaz meg minket minden veszedelemtől mindenkor dicsőséges és áldott Szűz. Asszonyunk, Közbenjárónk és szószólónk! Engeszteld értünk Fiadat, ajánlj minket Fiadnak, mutass be minket szent Fiadnak. Amen

Énekeljünk! 🎵 Éneklő Egyház 220

*Oltalmad alá futunk, Istennek szent Szülője,
könyörgésünket meg ne vesd szükségünk idején,
hanem oltalmaz meg minket minden veszedelemtől:
ó dicsőséges és áldott Szűz!*

Az V. században megjelennek a *Mária-ünnepek*. Az első magyarországi Mária ábrázolás a IV. századan készült, amely a pécsi ókeresztény sírkamrában látható. A középkorban sok Mária-ünnep keletkezett.

4. Szűz Mária fő ünnepei

Nagyboldogasszony (augusztus 15.)

Mária elszenderedésének és *mennybevitelének* emléknapja. A legősibb Mária ünnep, melyet már az V. században ismertek.

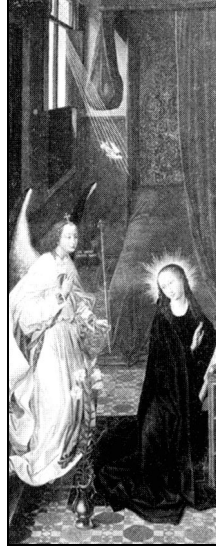
Énekeljünk! 🎵 Hozsanna 168/1

*Örülj, vigadj tisztaságban
Kivirágzott anyaság,
Kit körülvesz mennyországban
Az angyali sokaság.
Mária, mi Anyánk,
Mennyei Pátrónánk,
Bűnösökre, nézz le ránk!*

Szűz Mária Isten anyja. (január 1.)

A Boldogságos Szűz Máriát a legősibb idők óta *Istenszülő* néven is tiszteljük.

Gyümölcsoltó Boldogasszony (március 25.)

Az angyali üdvözet. Urunk születésének hírüladása. *Mária igent mond Jézus anyaságának vállalására.*

 A hatodik hónapban az Isten elküldte Gábor angyalt Galilea *Názáret* nevű városába egy szűzhöz, aki egy Dávid házából való férfinak, *Józsefnek* volt a jegyese, és *Máriának* hívták. Az angyal belépett hozzá és megszólította: „Üdvözlégy, kegyelemmel teljes! Veled van az Úr! *Áldottabb vagy minden asszonynál.*” E szavak hallatára Mária zavarba jött, és gondolkozni kezdett rajta, miféle köszöntés ez. Az angyal ezt mondta neki: „Ne félj, Mária! Kegyelmet találtál Istennél. *Gyermeket fogansz, fiút szülsz,* és Jézusnak fogod elnevezni. Nagy lesz ő, és a Magasságbeli Fiának fogják hívni. Az Úr Isten neki adja atyjának, Dávidnak trónját, és uralkodni fog Jákob házában örökké, s országának nem lesz vége. (Lk 1,26-34)

Énekeljünk! Éneklő Egyház 251/1
*Magasztalja lelkem az én Uramat
 örvendezve élek szárnyai alatt,
 szolgálója lettem lepillantott rám,
 alázattal zengi dicséretét szám.*

*Barlangszobád mélyén üdvözlégy Mária, teljes malasztal,⁵
 Angyalszárnyak suhogásában áldott vagy te az asszonyok között.
 Kopogtat szíveden a Lélek:
 itt az idő, a Kígyó fejét széttipornod. Rónai György*

⁵ kegyelemmel

A Boldogságos Szűz Mária szeplőtelen fogantatása (december 8.)

Szűz Mária Jézusra való tekintettel kapta a legtöbb kegyelmet az Istentől. **Fogantatásának első pillanatától kezdve mentes volt az áteredő bűntől és következményeitől.** Az ünnep első nyomai keleten már a VIII. században megtalálhatók. A XII. században terjedt el Európában, majd IV. Sixtus pápa 1477-ben felvette a római egyház ünnepei közé. *A Szeplőtelen Fogantatás dogmáját⁶ 1854. december 8-án hirdette ki IX. Pius pápa.*

Énekeljünk! 🕯️ Hozsanna 161/1
*Máriát dicsérje lelkünk,
 Máriát dicsérje szánk.
 Őt, ki által Isten anyyi
 Szent malasztja szálla ránk.
 Kit Fiának nagy kegyelme
 Kezdet óta őrizett,
 Akihez a legparányibb
 Bűnhomály sem férkezett.*

Magyarok Nagyasszonya (október 8.)

Szent István király halála előtt az országot a Boldogságos Szűz Mária oltalmába ajánlotta. Magyar népünk erről a történelem során mindig megemlékezett. 1896-ban a millennium évében⁷ XIII. Leó pápa október 8-ra engedélyezte ennek megünneplését. Ma liturgikus ünnep, egyben a **római Szent Péter bazilikában lévő Magyarok Nagyasszonya kápolna** felszentelésének az évfordulója. (II. János Pál pápa 1980. október 8-án szentelte föl.)

Énekeljünk! 🕯️ Hozsanna 284/1
*Boldogasszony Anyánk, régi nagy Pátrónánk!
 Nagy ínségben lévén, így szólít meg hazánk:
 Magyarországról, édes hazánkról,
 Ne felejtkezzél el szegény magyarokról!*

5. Szűz Mária egyéb ünnepei

Gyertyaszentelő Boldogasszony – Urunk bemutatása (február 2.)

Igazában az **Úr ünnepei**hez tartozik. **Jézust** a születése utáni negyvenedik napon **bemutatták a jeruzsálemi Templomban.** Már az V. században kialakult ünnep. Később gyertyás körmeneteket tartottak, gyertyát szenteltek. Az égő gyertya *Krisztust, az örök Világosságot* jelképezi.

 Amikor elteltek a tisztulásnak a Mózes törvényében megszabott napjai, felvitték Jeruzsálembe, hogy bemutassák az Úrnak, ahogy az Úr törvényében elő volt írva: az anyaméhet megnyitó minden elsőszülött fiú az Úr szentjének hívatik, s az *áldozatot* is be

⁶ A dogma az Egyház által elfogadott és kihirdetett hittétel, amely minden hívőre nézve kötelező.

⁷ A honfoglalás ezeréves évfordulóján.

akarták mutatni, ahogy az Úr törvénye előírta: egy pár gerlicét vagy két galambfőökát. Íme, volt Jeruzsálemben egy Simeon nevű igaz és istenfélő ember. Várta Izrael vigaszát, és a Szentlélek volt rajta. Kinyilatkoztatást kapott a Szentlélektől, hogy addig nem hal meg, amíg meg nem látja az Úr Főlkentjét. (Lk 2,22-32)

Énekeljünk! 🕯️ Hozsanna 163/1
*Ki negyven nap előtt üdvösségünkre
 Lejöttél az égből bűnös földünkre,
 Szállj be lelkünk hajlékába,
 Ó világ világossága!*

Sarlós Boldogasszony (július 2.) Szűz Mária látogatása Erzsébetnél

Az ünnep a XIII–XIV. században keletkezett. A világegyházban május 31-én ünneplik. Hazánkban a népi hagyományok és az aratási munkálatokra utaló neve miatt július 2-án maradt az ünneplés.

📖 Mária még ezekben a napokban útnak indult, és a hegyekbe sietett, Júda városába. Zakariás házába tért be és üdvözölte Erzsébetet. Amikor Erzsébet meghallotta Mária köszöntését, örömeben megmozdult méhében a gyermek, maga Erzsébet pedig eltelt Szentlélekkel. Nagy szóval felkiáltott: „Áldott vagy az asszonyok között, és áldott a te méhed gyümölcse! Hogy lehet az, hogy Uramnak anyja jön hozzám? Lásd, mihelyt meghallottam köszöntésed szavát, az örömtől megmozdult méhemben a gyermek. Boldog, aki hitt annak a beteljesedésében, amit az Úr mondott neki!” Mária így szólt:

*„Lelkem magasztalja az Urat, és szívem ujjong megváltó Istenemben,
 mert rátekintett szolgálója alázatosságára.
 Íme, mostantól fogva boldognak hirdet minden nemzedék,
 mert nagyot tett velem a Hatalmas,
 és Szent az ő neve.
 Irgalma nemzedékről nemzedékre az istenfélőkkel marad.
 Karja bizonyoságot tett hatalmáról:
 szétszórta a szívük szándékában a gőgösöket,
 letaszította trónjukról a hatalmasokat,
 az alázatosakat pedig fölemelte.
 Az éhezőket javakkal töltötte el,
 de a gazdagokat üres kézzel küldte el.
 Gondjába vette szolgáját, Izraelt,
 megemlékezve irgalmáról, amelyet atyáinknak,
 Ábrahámnak és utódainak örökre megígért.”*
 Mária még ott maradt három hónapig, aztán hazatért. (Lk 1,39-56)

Sehol úgy, mint Máriában nem ragyog akkora fényességgel az a csodálatos valóság, hogy nemcsak egyedül az Isten, hanem a teremtett erők is résztvesznek a megváltás művében. Karl Adam

Énekeljünk! 🕯️ Éneklő Egyház 251/2
*Ami velem történt, nem volt soha még,
 boldognak mond engem minden nemzedék,
 nagyot művelt rajtam hatalmas keze,
 jóságában százszorszent az Ő neve.*

Szűz Mária születése (szeptember 8.) Kisboldogasszony ünnepe

A VI. századtól ismert Mária ünnep. A jeruzsálemi Szent Anna templom ünnepére utal. Rómában a VII. századtól ünneplik.

Énekeljünk! 🙏 Hozsanna 171/1

*Mondj szívem dalt és magasztald Máriának szent nevét.
Őt dicsérjed és megüljed buzgalommal ünnepét.
Kell csodálnod, hogyha látod, mily magasra tétetted;
Mert szülőnek s tiszta szűznek csak magát nevezheted.*

Szűz Mária emléknapi (nem teljes felsorolás)

Szűz Mária nevenapja (szeptember 12.)

Magyar és német nyelvterületen ünneplik. XI. Ince pápa rendelte el annak emlékére, hogy 1683. szeptember 12-én a keresztény seregek **fölmentették Bécs várát**, s ezzel megkezdődött Magyarország felszabadítása a török iga alól.

Fájdalmas Szűzanya (szeptember 15.)

A XIX. században vezette be VII. Pius pápa az Egyház ünneplésébe, hálából a **napóleoni fogságból Rómába való visszatéréseért** (1814).

Rózsafüzér királynője (október 7.)

A *lepantói tengeri győzelem* (1571. október 7.) emlékére rendelte el V. Pius pápa, aki a győzelmet a rózsafüzér-ima közbenjárásának tulajdonította.

Énekeljünk! 🙏 Hozsanna 287/9

*Rózsafüzér királynéja, tiszta Szűz!
Kérjed a Te szent Fiadat érettünk.
Ékes virágszál, hozzád esdeklünk,
Szép szűz Mária! Könyörögi értünk!*

Győri Könnyező Szűzanya (március 17.)

*A győri könnyező
Szűz Mária kegyképe*

A győri Bazilika falán lévő – a gyermek Jézus fölé hajló és imádkozó Szűzanyát ábrázoló kép – 1649-ben került Győrbe. Az *írországi katolikusok üldözése miatt Lynch Walter menekülő ír püspök hozta magával*, aki Győrött talált menedéket. Halála után a szentkép a templom egyik oldalfalára került. A hívek megkedvelték az egyszerű keretben lévő képet, és buzgón imádkoztak előtte. Alig pár évtized múlva Írországból ismét súlyos szenvedések neheztedek az ott élő keresztényekre. Az Egyházban titokzatosan tovább élő és szenvedő Krisztussal fejezte ki együttérzését a Szűzanya, amikor **1697. március 17-én** Írország térítő apostolának és védőszentjének – *Szent Patriknak* – ünnepén reggel **6 órától 9 óráig véres könnyeket hullatott**. A korai órákban a templomban lévő hívek vették észre a rendkívüli jelenséget. A hír gyorsan elterjedt a városban. Az esemény *történeti hitelességéhez* nem férhet kétség, teljes bizonyossággal igazolható annak valóságága. A véres könnyeket egy fehér gyolcskendővel fölittatták. A véres könny nyomai bár elhalványodva, de ma is láthatók a kendőn. Később a templomban kegyoltárt építettek, a képet az oltár fölött helyezték el. A vérrel könnyezés évfordulóján minden évben több ezren keresik föl a győri Könyező Szűz Máriát.

Más alkalommal **Máriapócon** is *többször könnyezett* Szűz Mária kegyképe.

Énekeljünk! Ének a Könyező Szűzanyához

Az ismertetett Szűz Mária emléknapijain kívül hazánkban található **Mária kegyhelyeknek** is többnyire saját emléknapijuk van valamely Mária vagy egyéb ünnephez kapcsolódva.

Hozzád menekszünk...

Ének a győri Könyező Szűz Anyához

Szöveg: Mentés Mihály
Dallam: Halmos László

Org.

1. Hoz-zád menek-szünk, é-des jó a-nyánk, Könyező Szűz Má-ri-a.
2. Hul-lott a könnyed a ke-reszt a-latt, míg ott álltál mély gyász-ban.

1. Úgy fáj a lel-künk, zo-kog bús i-mánk: Ne-héz-bé-két vár-ni-a.
2. Hány-szor kí-noz-zák új-ra Fi-a-dat, Ó szenved az Egy-ház-ban.

Org.

Fáj a szívünk, könnyes a sze-münk, bá-na-tos kedv-vel itt ve-ze-ke-lünk.
Rész-vétre gyúl, most is a szí-ved, ám de az ég-ben sír-ni nem le-het.

Org.

Ó, kér-jed ér-tünk, tán le-néz-re-ánk, az Is-tennek szent Fi-a.
Ké-pe-den egy-kor vé-res könny fa-kadt, most kegyelem for-rás van.

6. Foglaljuk össze a tanultakat!

Az ünnepek biblikus háttere

Számunkra, keresztények számára ünnep minden nap, minden perc, mikor Istennel találkozunk. Tudjuk, hogy *Ő velünk van*, gondoskodik rólunk. Segítségét kérjük a napi munkánkhoz, rábízuk életünket. Elkísér bennünket életünk útján Jézus, a jó barát. A **rendszeres imádság** Istenhez kapcsolja az életünket. A **vasárnap** kiemelkedik a hétköznapiak sorából. *Szentmisén* veszünk részt, pihenünk és a család felé fordulunk. Mi így szenteljük meg az Úr napját.

Ósi keresztény szokás szerint szeretnénk valamilyen módon részesülni Jézus Krisztus szenvedéséből. Szeretnénk enyhíteni az ő fájalmán, ezért érte, Jézusért, **pénteken**, halálának napján, **önmeztartóztatásokat** végzünk, *böjtöt tartunk*.

Az **egyházi évben** Jézus Krisztus életének egyes eseményei elevenednek meg előttünk. A választott nép évszázadokon át várta a Messiást. Jöveteléről a próféták jövendöltek. **Advent** a várakozás időszaka. A Megváltó eljövételére emlékezünk és készülünk.

„**Karácsony** éjszakáján földre száll az ég,
s megtörik a gyertyaláng az emberek szemén.”

Az *évközi időszakban* **Jézus nyilvános működése** kerül az érdeklődés középpontjába. Szűz Mária, Jézus édesanyja kétezer év óta kiemelt tiszteletnek örvend a keresztény katolikus emberek körében. Számos **Mária ünnep** alakult ki a történelem során. Némelyik ünnepnek sajátos magyar elnevezése van.

Ellenőrizd magad, mire emlékszel!?

1. Mit fejez ki az összetett kézzel való imádkozás?
2. Melyik az áldás ősi formája?
3. Miért a vasárnap lett a keresztények körében az Úr napja?
4. Mióta munkaszüneti nap a vasárnap?
5. Mi az egyházi év?
6. Mire emlékeztet bennünket az advent?
7. Mit jelképeznek az adventi koszorú gyertyái?
8. Kiket nevezünk prófétáknak?
9. Mely próféták jövendöltek a Messiásról?
10. Ki volt az ószövetség utolsó prófétája?
11. Hogyan lett a karácsony az Úr Jézus születésének emléknapja?
12. Melyek a karácsonyi ünnepkör jelentősebb napjai?
13. Hogyan csoportosítjuk a Szűzanya ünnepeit?
14. Melyek Szűz Mária fő ünnepei?
15. Sorolj fel néhány Mária-ünnepet! Mi ezen ünnepek bibliai háttere, jellemzője?

Kérdések a katekizmusból, amelyekre már tudunk válaszolni

114. Mivel segítenek minket az üdvözültek?
286. Hogyan szól az Egyház öt parancsolata?
287. Melyek a kötelező egyházi ünnepek?
288. Hogyan kell az Anyaszentegyház ünnepeit megszentelni?
289. Hogyan kell a vasárnapi és ünnepi szentmisén részt venni?
290. Hogyan kell a pénteki bűnbánati napokat megtartani?
291. Mikor van kötelező hústilalom?
292. Mit jelent a szigorú böjt?
310. Kik a szentek?
311. Kit tisztelünk a szentek közül leginkább?
319. Mire kötelez minket Isten harmadik parancsolata?
320. Hogyan kell a vasárnapot megszentelnünk?
321. Ki vétkezik Isten harmadik parancsolata ellen?
322. Mikor szabad vasárnap is dolgozni?
366. Mit teszünk, amikor imádkozunk?
367. Melyek az imádság formái?
368. Melyek az imádság módjai?
369. Miért imádkozunk?
370. Miért a liturgia az Egyház legfontosabb imádsága?
371. Hogyan kell imádkoznunk, ha Istentől valamit kérünk?
372. Mikor kell imádkoznunk?
373. Kikért imádkozunk?
374. Mivel kezdjük és végezzük az imádságot?
375. Melyik a legtökéletesebb imádság?
376. Imádkozhatunk-e a szentekhez?
377. Melyik imádsággal köszöntjük Jézus édesanyját?
378. Melyek még a legismertebb imádságaink?
379. Mit fejezünk ki az „Amen” szóval?

A legfontosabb imádságokat megtalálhatod a 113–116. oldalakon. Érdemes minél többet megtanulnod, hogy olyankor is tudj az Égiek felé fordulni, amikor nincs veled az imák leírt szövege.

Saját gondolataiddal is imádkozz napközben minél gyakrabban, pl. így: Istenem szeretlek! vagy: Jézusom, adj erőt azoknak, akik szenvednek! vagy: Szentlélek Úristen, ébressz buzgó papi és szerzetesi hivatásokat! stb.

A szentségek és a szentelmények liturgiája (IV. témakör)

1. A szentségek

A szentségekre vonatkozó alapismeretek

Krisztus ma is jelen van az Egyházában. Amit *tanított, az fönnmaradt a Szentírásban* és a **Szenthagyományban, tettei** pedig a **szentségekben**. Életünk fontos állomásainál mellettünk áll. Felkínálja segítségét, hogy mi önkéntesen és tudatosan élhessünk vele. Fontos, hogy ismerjük ezeket a lehetőségeket. A szentségek **felvételéhez** elengedhetetlen a **tudatosság, az hitismeret, a bűnbánat** és a **szeretet**.

A szentségek **liturgiája** nem csupán a szentség *kiszolgáltatása*, hanem a szentség *ünneplése*. A szentségeket általában szentmise keretében szolgáltatjuk ki. Ha erre nincs lehetőség, legalább igeliturgiát végzünk. **A szentségekben magával Jézussal találkozunk.** Ez a **kegyelmi találkozás két lépésben** történik. Az **Isten felajánlja kegyelmét, az ember** pedig szabad akaratával **válaszol** a kegyelem elfogadásával. – Három szentséget csak **egyszer** lehet felvenni, mert ezek visszavonhatatlanul megjelölnek bennünket. Ezek a **keresztség, a bérmálás** és az **egyházi rend** szentsége.

132. Mik a szentségek?

A szentségek látható jelei a kegyelemnek, amely által az isteni életben részesülünk.

280. Mi a kegyelem?

A kegyelem természetfeletti ajándék: Isten élete bennünk a Szentlélek által.

133. Ki alapította a szentségeket?

A szentségeket Jézus Krisztus alapította, és Anyaszentegyházára bízta.

134. Ki cselekszik az Egyház szentségeiben?

Az Egyház szentségeiben a Szentlélek által Jézus Krisztus cselekszik, aki az üdvösség forrása.

135. Hogyan éltetik a szentségek az Egyházat?

A szentségek megerősítik és kifejezik a hitet, dicsőítik Istent, megszentelik az embert, és építik az egyházi közösséget.

136. Hány szentség van?

Hét szentség van: 1. a keresztség; 2. a bérmálás; 3. az Eukarisztia; 4. a bűnbocsánat szentsége; 5. a betegek kenete; 6. az egyházi rend; 7. a házasság.

137. Mely szentségek törlik el a halálos bűnt?

A keresztség és a bűnbocsánat szentsége törli el a halálos bűnt, és adja meg a megszentelő kegyelmet.

138. Mely szentségekhez nem járulhat, aki tudja, hogy halálos bűnben van?

Aki tudja, hogy halálos bűnben van, nem járulhat a következő szentségekhez: bérmálás, Eukarisztia, betegek kenete, egyházi rend és házasság. Ha mégis megteszi, szentségtörést követ el.

139. Mely szentségeket szabad csak egyszer felvenni?

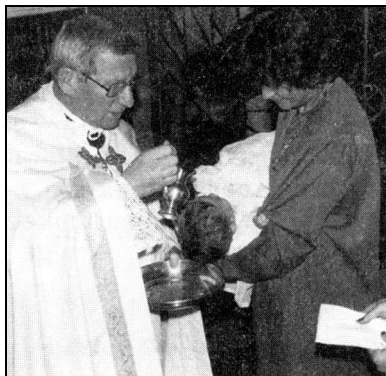
A keresztség, a bérmálás és az egyházi rend szentségét csak egyszer szabad felvenni, mert ezek eltörölhetetlen jegyet hagynak a lélekben.

2. A beavatás szentségei

140. Melyek a keresztény beavatás szentségei?

A keresztény beavatás szentségei: a keresztség, a bérálás és az Eukarisztia.

A keresztség

Keresztény életünk a keresztség szentségével kezdődik. – **A keresztségben megkaptuk a megszentelő kegyelmet, Isten gyermekévé fogadott és a mennyország örökösévé tett bennünket.** A keresztség az első és legfontosabb szentség, nélküle egyetlen más szentséget sem vehetünk fel érvényesen. A keresztség által az **Egyház tagjai** lettünk. **Rendszerint pap vagy diakónus keresztel. Szükség esetén azonban bárki keresztelhet, feltéve, hogy az Egyház szándéka szerint cselekszik.**

Ha például egy kisbaba élete a születés során veszélybe kerül, akár az édesanyja, vagy a jelenlevő keresztény orvos, ápolónő is megkeresztelheti. Ezért fontos *minden kereszténynek* tudnia, hogyan kell keresztelni. *A felnőtt keresztelendőnek* előbb Krisztus tanításait kell megismernie, majd életével hitelesíteni kell őszinte szándékát. Ezt a *katekumenatusban* sajátíthatja el.

**A keresztelendő fejét tiszta vízzel leöntjük
és közben a szentségi szavakat mondjuk:**

(Név:) ...én megkeresztellek téged az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevében.

Ünnepélyes keresztelő alkalmával a pap köszönti a jelenlévőket. Az **igeliturgiában** a keresztség lényegét tárja fel. Ezután a *keresztelendők olajával* homlokukon megkeni a keresztelendőket. Ez a lelki egészség és erő külső jele. A már értelemmel rendelkező keresztelendők *keresztségi fogadalmat* tesznek. Ünnepélyesen megígérik, hogy keresztény módon fognak élni. **Kisgyermek esetében a szülők és a keresztszülők ígérik meg, hogy a gyermeket keresztény módon fogják nevelni.** A szertartás során a *jelenlévők is megújítják keresztségi fogadalmukat*, ellene mondanak a sátánnak, megvallják Jézus Krisztusba és a Szentháromságba vetett hitüket. A keresztelés a húsvéti szertartás során **megszentelt vízzel** történik, utána a pap **krizmával**, a *szentelő olajjal* keni meg az új keresztények fejét. Felszenteli őket, mint a Szentlélek templomait. Ezt követően rájuk adja, illetve helyezi a **fehér ruhát**, amely lelkük tisztaságát, büntelenségét jelképezi. Az átadott **égő gyertya** a világ Világosságának, Jézus Krisztusnak a jelképe. Aki megkeresztelkedik, annak mindig a világosság fiaként kell élnie. A szertartás végén külön **imádkoznak a szülőkért.**

A keresztszülők feladata, hogy a keresztény hit és élet jó példáját mutassák és annak követésére buzdítsák keresztgyermeküket. Az Egyház megkeresztelt tagjait a keresztelési anyakönyvben tartják nyilván.

141. Mi a keresztség?

A keresztség az első és legszükségesebb szentség, amely megszabadít minden bűntől, Isten gyermekévé és az Egyház tagjává tesz.

142. Lehet-e keresztség nélkül más szentséget érvényesen felvenni?

Keresztség nélkül más szentséget nem lehet érvényesen felvenni.

143. Ki keresztelhet?

Csak felszentelt pap vagy diakónus, szükség esetén bárki keresztelhet, feltéve, hogy az Egyház szándéka szerint cselekszik.

144. Hogyan kell keresztelni?

Kereszteléskor vizet öntünk a keresztelendő fejére, és közben e szavakat mondjuk: „N., én megkeresztellek téged az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevében.”

145. Kit lehet megkeresztelni?

Azt lehet megkeresztelni, aki hisz Jézus Krisztusban, és megismert tanítása szerint akar élni.

146. Mikor lehet kisgyermeket megkeresztelni?

Kisgyermeket akkor lehet megkeresztelni, ha legalább az egyik szülő kéri és vállalja gyermeke keresztény nevelését.

147. Mi a keresztszülő kötelessége?

A keresztszülő kötelessége, hogy segítse a gyermek szüleit vállalt kötelességük teljesítésében.

Bérmálás

Az Egyház első pünkösdjén Jézus Krisztus kiárasztotta Szentlelkét. Az első bérmálás pünkösdkor volt, amikor az apostolok megkapták a Szentlelket, rádöbentek küldetésükre.

Énekeljünk! 🎵 Hozsanna 259/1
*Jöjj, Szentlélek Úristen,
 Áraszd reánk teljesen
 Mennyből fényességedet,
 Mennyből fényességedet.
 Jöjj el, jöjj el, jöjj el, jöjj el,
 jöjj Szentlélek Úristen!*

Ezt a küldetést mi is megkaptuk. **Mi is Krisztus tanúi vagyunk.** Aki a bérmálkozásra készül, most már **nagykorú keresztényként maga vállalja** mindazt, amit a keresztségben szülei vállaltak helyette: a krisztusi életet és a **küldetést.** *Szentlélek tölti el szívét,* megerősíti, hogy képes legyen a nagykorú, felelős keresztény életre. A Szentlélek megerősítette az apostolok hitét, és megújította kapcsolatukat a feltámadt Üdvözítővel. **A Szentlélek kiáradását a bérmálás szentsége állandóvá tette az Egyházban.** Régen a keresztség szentségével együtt szolgáltatták ki. Görög katolikus testvéreink ma is ezt a gyakorlatot követik. A keresztség és a bérmálás szentsége összetartozik. (Felnőtt keresztelesekor a beavatás szentségeit egyszerre szolgáltatja ki a római katolikus Egyház is.) A keresztségben a kegyelmi élet csíráját kaptuk meg. **A bérmálás szentsége megerősít** bennünket abban, ami a keresztségben elkezdődött. **Kiszolgáltatója a püspök, vagy az általa megbízott pap.** *A szentség kiszolgáltatása* szentmise keretében történik. Az evangélium után a plébános bemutatja a bérmálkozókat. *A bérmáló* kéri a jelenlévőket, hogy imádkozzanak vele, majd **a püspök a bérmálkozók fölé terjeszti kezét és lehívja rájuk a Szentlelket. A szertartás során a bérmálkozó fejére teszi a kezét, majd homlokát megkeni krizmával.** Eközben mondja a szentség szavait: *N.*(itt a bérmanevet mondja), **vedd a Szentlélek ajándékának jelét.** **Bérmanévként** lehetőleg olyan szentet válassz, akit szívesen tekintesz *példaképednek.*

A kézfeltétel és az illatos olajkenet a *Szentlélek ajándékának kiáradását* jelképezi. A „**Béke veled!**” köszöntés a küldetésre utal. A megbérmált ember úgy megy vissza a világba, hogy **Krisztus élő tanúja** lesz.

148. Mi a bérmálás?

A bérmálás az a szentség, amelyben a megkeresztelt megkapja a Szentlélek ajándékát, erőt és küldetést kap, hogy Krisztus élő tanúja legyen az Egyházban és a világban.

149. Ki bérmálhat?

Általában a püspök bérmál, de megbízásából bármelyik felszentelt pap bérmálhat.

150. Hogyan bérmál a püspök?

A püspök kezét a bérmálkozó fejére teszi, homlokát kereszt alakban megkeni krizmával, és ezt mondja: „N., vedd a Szentlélek ajándékának jelét.”

151. Ki bérmálkozhat?

Az bérmálkozhat, aki kellő oktatást kapott, felkészült, és elkötelezi magát a keresztény életre.

152. Mi a bérmaszülő kötelessége?

A bérmaszülő kötelessége, hogy a megbérmáltat a keresztény életben szóval és példájával segítse.

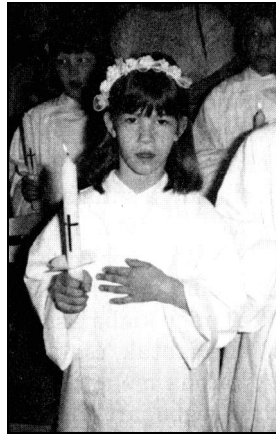
153. Miben tér el a bérmálás gyakorlata a görög szertartásban?

A görög szertartás rendje szerint a keresztséget és a bérmálást a pap együtt szolgáltatja ki. A bérmálás szövege: „A Szentlélek ajándékának pecsétje. Amen.”

Eukarisztia

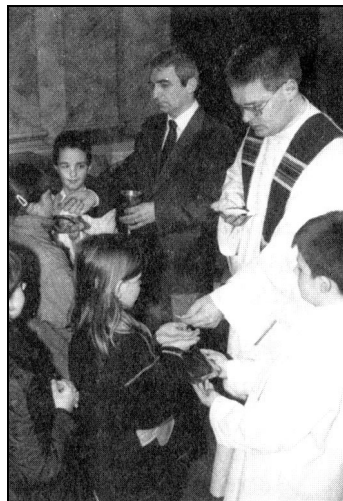
A szentmise az **Újszövetség áldozata** az Eukarisztia ünneplésében. **Eukarisztiának vagy Oltáriszentségnek nevezük a szentmisén Jézus testvévé és vérévé átváltoztatott kenyeret és bort.** Régi szokás volt, hogy azoknak, akik nem tudtak résztvenni a szentmisén, elvitték az Oltáriszentséget. Így a templomokban a betegek és a börtönben lévő keresztények számára

rendszeresen őriztek Eukarisztiát, mert a Szentostyában Jézus, az Isten Fia jelen van, ezért egyre nagyobb tisztelettel vették körül.

Nagy esemény minden keresztény gyermek életében az *elsőáldozás*. Ezen a szép ünnepen találkoztál te is először **az Eukarisztiában jelenlévő Úr Jézussal**. A templomban Jézus asztala körül gyűlünk össze, **ő találkozni akar velünk**, ezért az a természetes, ha tiszta szívvel veszünk részt **a szentmisén és szentáldozáshoz is járulunk**. Boldogok, akiket az asztalához hív Jézus, az Isten Báránya.

A szentáldozás életed legnagyobb élménye. Mikor tiszta szívvel az Oltáriszentségben jelenlévő megdicsőült Jézus valóságos testét és vérért magadhoz veszed, akkor szíved szeretetével mondj el mindent Jézusnak, amit elbeszélne neki, ha földi életében találkozna vele. Ő szeretettel figyel rád, hiszen életét adta érted. És ha ráfigyelsz, ő megerősíti a jóra való készségedet.

A szentáldozás a legtökéletesebb szeretetközösség Jézussal.

A szentáldozáshoz fegyelmekkel, kettős sorban járunk. Áldozhatunk kézbe vagy nyelvre is. Ha a kezünkbe kérjük az Oltáriszentséget, akkor azt egyértelműen kell az áldoztató tudtára adni. Bal kezünkkel a szívünk feletti magasságban megtámasztjuk. Miután az áldoztató az így előkészített kezünkbe adja Jézus Szent testét, egy lépést oldalra lépve magunkhoz vesszük azt. Utána fejet hajtunk, összeszedetten a helyünkre megyünk. Letérdelve megköszönjük Jézusnak, hogy a szívünkbe költözött. Az Eukarisztiát püspöki megbízás alapján világi hívő is kiszolgáltathatja. Ünneplés alkalmakkor a Szentostyát a Szent Vérbe mártva áldozhatunk. Ezt két szín alatti áldozásnak nevezzük.

Szent Tarzícusz a ministránsok védőszentje

Az első századokban a kereszténység terjedését nem nézték jó szemmel. Rómában sok száz embert vetettek börtönbe a hitük miatt. Hívó testvéreik nem hagyták el őket. Ahogy a beteghez, úgy a rabokhoz is igyekeztek eljuttatni Krisztus Testét. A börtönökbe azonban nehezen jutottak be a felnőttek, ezért oda gyerekek vitték el az Oltáriszentséget. Közéjük tartozott *Tarzícusz*, aki fiatal volt, és elég ügyes ahhoz, hogy bejusson a börtönökbe és megáldoztassa a keresztényeket. A püspök ruhából készült tarsolyba tette az *Oltáriszentséget*, és azt Tarzícusz nyakába akasztotta. Tarzícusz örvendezve indult útjára. Már majdnem a börtön bejáratához érkezett, ahol engedélyt kellett kérnie, hogy ismerőseit, barátait meglátogassa, amikor néhány fiú játszani hívta. Tarzícusz nemet mondott, erre elé álltak és rángatni kezdték. Ő attól félt, hogy letépik róla az Oltáriszentséget rejtő tarsolyt, ezért kezét a mellére szorította. Egyre jobban támadták. Biztosan ő is keresztény – kiabálták. Vegyük el, amit a ruhája alatt rejteget! Az egész csapat a hősiességgel védekező fiúra támadt. Tarzícusz látta, hogy az Eukarisztiát nem tudja kimenteni a pogány társai kezéből, gyorsan *magához vette Jézus Testét*, hogy azok meg ne gyalázhassák. Erre a fiúk még inkább megvadultak. Megetted a kincsedet? Majd kiverjük belőled! Ütötték, verték őt. A nagy kiabálásra az őrség egyik tagja közéjük rohant és szétválasztotta őket. A fiúk elrohantak, csak Tarzícusz maradt a küzdelem helyszínén. Alig volt benne élet. A katona mellé térdelt. Azonnal megismerte, hiszen titokban ő is abba a keresztény közösségbe járt. Hol van az, akit magaddal hoztál? – kérdezte. *Velem van, a szívemben* – suttozta a fiú és meghalt. Vértanúsága a hagyomány szerint 257. augusztus 15-én történt.

A hívek hódolata alakította ki az *Oltáriszentség imádásának* különféle formáit. A **szentségimádás** az Oltáriszentség ünneplésével kezdődik. A pap megtömjéni az Oltáriszentséget, térdet hajt, majd egy díszes kendővel, a **vélummal** fogja meg a szentségmutatót. Ezután *szentségi ének* következik, melynek végén az Oltáriszentséggel *áldást* ad.

Eucharistia

Írta: Babits Mihály

Az Úr nem ment el, itt maradt.
 Őbelőle táplálkozunk.
 Óh különös, szent nagy titok!
 Az Istent esszük, mint az őt

törzsek borzongó lagzikon
 ették-itták királyaik
 húsát-vérét, hogy óriás
 halott királyok ereje

szállna mellükbe – de a mi
 királyunk, Krisztus, nem halott!
 A mi királyunk eleven!
 A gyenge bárány nem totem.

A Megváltó nem törzsvezér.
 Ereje több, ereje más:
 ő óriásibb óriás!
 ki két karjával általér

minden családot s törzseket.
 Egyik karja az Igazság,
 másik karja a Szeretet...
 Mit ér nekünk a Test, a Vér,

ha szellemében szellemünk
 nem részes és úgy vesszük Őt
 magunkhoz, mint ama vadak
 a tetemet vagy totemet?

Áradj belénk hát, óh örök
 igazság és szent szeretet!
 Oldozd meg a bilincseket
 amikkel törzs és vér leköt,

hogyan szellem és ne hús tegyen
 magyarrá, s nőjünk ég felé,
 testvér-népek közt, mint a fák,
 kiket mennyből táplál a Nap.

Énekeljünk! 🕯️ Hozsanna 110/1
*Áldunk téged, ó angyali kenyér,
 Váltáságunkért adatott drága bér.
 Szent vagy, szent vagy, szent vagy,
 Te mindennél szentebb vagy!
 Légy áldott e szentségben,
 Rejtve kenyér szívében.*

A **szentségkitétel** alkalmával a pap az Oltáriszentséget az oltáron egy erre kialakított helyre, vagy trónusra helyezi, ahol a hívek egyénileg vagy közösen imádkozhatják az Úr Jézust. – *Szentséglátogatást* végezhetünk, ha napközben néhány percre betérünk a templomba, hogy így köszöntsük a jelenlévő Jézust. Az egyházi évben egy napot, az **Úrnapját** egészen az Oltáriszentség imádásának szenteljük. Az ünnepi szentmise után az **úrnap körmenettel** valljuk meg hitünket, kifejezzük imádásunkat és szeretetünket.

Énekeljünk! 🕯️ Hozsanna 136/1
*Üdvözlégy Oltáriszentség!
 Csodálatos szent Istenség!
 Téged szívből mind imádunk,
 Oltárodnak trónján áldunk.
 Üdvözlégy szent Szakramentom!
 Százezerszer, meg ezerszer
 én Jézusom!*

154. Mi az Eukarisztia vagyis az Oltáriszentség?

Az Eukarisztia vagyis az Oltáriszentség az Úr Jézus valóságos teste és vére a kenyér és bor színe alatt.

166. Mi történik, amikor áldozunk?

Amikor áldozunk az Úr Jézus testét és vérét vesszük magunkhoz.

167. Ki áldozhat?

Az áldozhat, aki testileg és lelkileg felkészült Jézus fogadására.

168. Hogyan készülünk lelkileg a szentáldozásra?

Lelkileg úgy készülünk a szentáldozásra, hogy: 1. a halálos bűnöktől megtisztítjuk lelkünket a szentgyónásban, a bocsánatos bűnöket pedig legalább megbánjuk; 2. imádságos lélekkel várjuk az Úr Jézussal való találkozást.

169. Hogyan készülünk testileg a szentáldozásra?

Testileg úgy készülünk a szentáldozásra, hogy megtartjuk az egy órás szentségi böjtöt, és megfelelő módon öltözködünk.

170. Hogyan áldozhatunk?

Áldozni lehet nyelvre és kézbe.

171. Mit teszünk a szentáldozás után?

Szentáldozás után imádjuk az Úr Jézust, hálát adunk neki, rábízunk magunkat, és segítségét kérjük.

172. Mi a szentáldozás hatása?

A szentáldozás egyesít Jézussal, növeli bennünk a szeretetet és az istengyermeki életet, erősíti bennünk az Egyházhoz tartozást, és az örök élet zálogát adja nekünk.

173. Ki áldozik méltatlanul?

Az áldozik méltatlanul, aki tudatosan halálos bűnben áldozik. Ez szentségtörés.

3. A gyógyulás szentségei

177. Melyek a gyógyulás szentségei?

A gyógyulás szentségei: a bűnbocsánat szentsége és a betegek kenete.

Bűnbocsánat

Térjete meg, és higgyetek az Evangéliumban! Ezzel a felszólítással kezdte tanítását Urunk, **Jézus** Krisztus. Erre a megtérésre minden kereszténynek, nap mint nap szüksége van. Jézus földi élete során nagyon sok bűnösnek megbocsátott. *Apostolainak bűnbocsátó hatalmat adott.*

A bűn nem magánügy. Aki bűnt követ el, nemcsak Isten ellen vét, de a közösségen is sebet üt. A bűnbocsánatnak kettős hatása van. **A bűnbánót kiengeszteli Istennel, és orvosolja azokat a sebeket, amelyeket a keresztény közösségen ejtett.**

Az Egyház ajánlja, hogy a szentgyónásra való készület olykor közös **bűnbánati liturgia** keretében történjen. A bűnbánat szentségére alapos **lelkiismeret-vizsgálattal** kell felkészülni. Ehhez jó segítséget adnak a különböző **lelkitükrök**. (L. 117–120. oldalon.)

*A szentgyónás titokzatos csere. Te minden bűnödöt odaadod
Jézus Krisztusnak, Ő pedig egész megváltását adja neked! M. Quoist*

Énekeljünk! 🎵 Hozsanna 58/1
*Bűnbánóknak menedéke!
Trónusodhoz eljövünk,
Ah! Mert máshol nincs
üdv s béke, Jézus,
irgalmazz nekünk!*

A szentgyónás módja

Belépve a gyóntatószékbe vagy gyóntatóhelyiségbe **köszönünk:**

– **Dicsértessék a Jézus Krisztus!**

Letérdelünk (vagy leülünk) és kereszttetéssel kezdjük:

– **Az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében.** Amen.

A lelkiatya szavai után így valljuk meg bűneinket:

Gyónom a Mindenható Istennek, és neked, lelkiatyám:

Utoljára gyóntam: ...

Áldozni szoktam: ...

Ezeket a bűnöket követtem el: (Ezután el kell mondani az utolsó szentgyónásunk óta elkövetett bűneinket, és feltenni esetleges kérdéseinket.)

Végül ezt mondjuk: **Más bűnömre nem emlékszem.**

Meghallgatjuk a lelkiatya szavait, válaszolunk esetleges kérdéseire, végül elfogadjuk az elégtételt.

Ezután újra megbánjuk bűneinket:

Istenem, szeretlek téged, és ezért teljes szívemből bánom, hogy bűneimmel megbántottalak. Kérlek, bocsáss meg nekem. Ígérem, hogy ezentúl a jóra törekszem, és a bünt kerülöm.

– Kereszttetéssel fogadjuk a gyóntató feloldozását, s felelünk: *Amen.*

A pap szavaira: Magasztaljuk Istent, mert jóságos hozzánk!

– **Mert örökké szeret minket.**– válaszoljuk.

Ezután **felállunk, köszönünk és távozzunk.**

A tökéletes (Isten iránti szeretetből fakadó) bánat is eltörli a bűnöket. A tökéletes bánat ugyan eltörli a bűnöket, de az Egyház tanítása szerint **minden még meg nem gyónt halálos bünt meg kell gyónni a legközelebbi adandó alkalommal.** A szentgyónás rendszerint a búcsúnyerés feltétele is.

178. Mi a bűnbocsánat szentsége?

A bűnbocsánat szentsége az a szentség, amelyben a gyóntató pap feloldozása által elnyerjük Istentől bűneink bocsánatát, és kiengesztelődünk az Egyházzal.

179. Mely szavakkal alapította Jézus a bűnbocsánat szentségét?

Jézus a bűnbocsánat szentségét, feltámadása napján a következő szavakkal alapította: „Vegyétek a Szentlelket, akinek megbocsátjátok bűneit, az bocsánatot nyer, akinek megtartjátok, az bűnben marad.”

180. Mi a szentgyónás hatása?

A szentgyónásban Isten megbocsátja bűneinket, visszaadja, illetve növeli bennünk a megszentelő kegyelmet, megment a kárhozattól, és erőt ad a bűn elleni küzdelemre.

181. Mikor kell gyónni?

Feltétlenül gyónni kell legalább évente egyszer, ha pedig halálos bünt követtünk el, akkor minél előbb.

182. Miért ajánlatos a gyakori gyónás?

Azért ajánlatos a gyakori gyónás, mert a gyónásban az irgalmas Istennel találkozunk, aki nemcsak a bünt törli el, hanem szeretetében is megerősít.

183. Mi a rendje a bűnbocsánat szentségének?

A bűnbocsánat szentségének rendje: 1. lelkiismeretvizsgálat; 2. bánat és erős

fogadás; 3. bűnbevallás és feloldozás; 4. elégtétel.

184. Hogyan vizsgáljuk meg lelkiismeretünket?

Lelkiismeretünket így vizsgáljuk meg: 1. a Szentlélek segítségét kérjük; 2. megkérdézzük magunktól, mikor gyóntunk utoljára; 3. gondosan számba vesszük azóta elkövetett bűneinket.

185. Mit kell feltétlenül meggyónnunk?

Feltétlenül meg kell gyónnunk minden még meg nem gyónt halálos bűnt, azok számát és a súlyosbító körülményeket is.

186. Miért szükséges a bűnbánat és az erős fogadás?

A bűnbánat és az erős fogadás azért szükséges, mert ezek nélkül nincs bűnbocsánat.

187. Mikor van bűnbánatunk?

Akkor van bűnbánatunk, ha szívből sajnáljuk, hogy Istent megbántottuk.

188. Mi az erős fogadás?

Az erős fogadás komoly elhatározás, hogy Isten segítségével a jóra törekszünk, és a bűnt kerüljük.

189. Mit cselekszünk, amikor gyónunk?

Amikor gyónunk, akkor őszintén megvalljuk bűneinket a gyóntató papnak, hogy azoktól feloldozzon minket.

190. Mit kell tennie annak, aki halálos bűnt kifelejtett a gyónásból?

Aki halálos bűnt kifelejtett a gyónásból, annak Isten megbocsátotta ugyan bűnét, de a következő gyónásban meg kell vallania.

191. Mit kell tennie annak, aki szándékosan kihagyott a gyónásból halálos bűnt?

Aki a gyónásból szándékosan kihagyott halálos bűnt, annak gyónása érvénytelen és szentségtörő, ezért az egész gyónást meg kell ismételnie.

192. Mit tesz a gyóntató pap a bűnbevallás után?

A gyóntató pap tanácsaival segíti a gyónót, elégtételt ad, és az Úr Jézustól kapott hatalmával feloldozza bűneitől.

193. Mit teszünk a szentgyónás után?

A szentgyónás után hálát adunk Istennek, hogy megbocsátotta bűneinket, és elvégezzük az elégtételt.

194. Mi az elégtétel?

Az elégtétel imádság vagy jócselekedet, ami jele annak, hogy készek vagyunk bűneinket jóvátenni. A teljes elégtételhez hozzátartozik az okozott kár jóvátétele is.

195. Mit kell tennünk, ha halálos bűnünk van, de nincs alkalmunk meggyónni?

Ha halálos bűnünk van, de nincs alkalmunk meggyónni, akkor Isten iránti szeretetből megbánjuk bűneinket a gyónás őszinte szándékával.

196. Mi a bűcsú?

A bűcsú a feloldozott bűnök ideig tartó következményeinek csökkentése vagy eltörlése, az Egyház közbenjárására.

197. Kik nyerhetnek bűcsút?

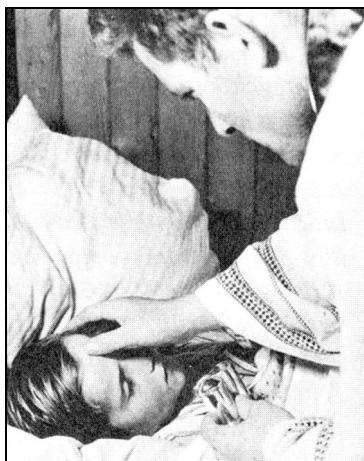
Azok nyerhetnek bűcsút, akiknek nincs halálos bűnük, és elvégzik az Egyháztól előírt imát vagy jócselekedetet.

Ha elestünk, föllállni és továbbmenni! Lehet, sőt biztos, hogy elesünk, de legalább egy lépéssel tovább. (Szalézi Szent Ferenc)

Betegek kenete

Az Úr Jézus nagy szeretettel fordult a betegek felé. Bátorította, gyógyította őket és **megbocsátotta bűneiket**. Most is gondoskodik róluk, egy külön szentség által. Azok, akik betegség vagy öregség miatt gyengének érzik magukat, fájdalmakkal küzdenek, vagy a halállal kell szembenézniük, tudják, hogy Jézus velük van. Egyházának szolgálata által kegyelmével erősíti és megsegíti őket.

 Beteg valamelyiktek? Hívassa el az Egyház előljáróit, és azok imádkozzanak fölötté, s kenjék meg olajjal az Úr nevében. A hitből fakadó ima megszabadítja a betegeket, és az Úr talpra állítja. Ha pedig bűnöket követett el, bocsánatot nyer. Valljátok meg tehát egymásnak bűneiteket, és imádkozzatok egymásért, hogy meggyógyuljatok. Igen hathatós az igaz ember buzgó könyörgése. (Jak 5,14-16)

Régebben ezt a szentséget utolsó kenetnek nevezték, ezért sokan félnek tőle. Azt hiszik, ha valaki ezt a szentséget fölveszi, hamarosan meg kell halnia. Ez nem így van. Sőt **többször is felvehető**, ha valaki újból megbetegszik. **Február 11-én, a Betegek Világnapján, nagyon sok templomban szolgáltatják ki idős és beteg testvéreinknek a betegek szentségét. A szentség által az Egyház beteg híveit a szenvedő és megdicsőült Úrnak ajánlja, hogy megenyhítse és megmentse őket. A betegek kenetének kegyelmi hatása által a beteg erőt nyer** arra, hogy fájdalmaival a keresztre feszített Üdvözítőhöz csatlakozzon, ha pedig bűnben van, bocsánatot nyer.

Ha súlyos beteg van a családban gondoskodnunk kell róla, hogy részesülhessen a betegek szentségében. A pap megérkezése előtt a beteg *szobájában alkalmas helyre* terítsünk **fehér terítőt**. Készítsünk oda egy **pohár vizet, gyertyát, fészületet, kézmosásra vizet, az olaj letörlésére kenyeret és sót.** *A szentkenet szentségét felszentelt pap szolgáltatja ki.* A szertartás elején közösen **imádkozik a beteggel és a hozzátartozókkal**, majd a beteg **elvégzi a szentgyónását**. Rövid **igeliturgia** után a **pap a beteg fölé terjeszti kezét, imádkozik érte, majd homlokát és két tenyerét megkeni a betegek szent olajával**, közben ezeket a szavakat mondja: „**E szent kenet által és nagy irgalmassága szerint segítsen meg téged az Úr a Szentlélek kegyelmével. Amen. Szabadítson meg bűneidtől, üdvözítsen téged és erősítsen meg jóságosan. Amen.**” *A Miatyánkot a jelenlévők együtt mondják a beteggel, majd a pap megáldoztatja a beteget és, ha kívánják, a hozzátartozókat is.* **Amennyiben haldokló áldozik, úgy szoktuk mondani, hogy a szent útravalót veszi magához.** Hirtelen rosszul esetén a betegek szentségét eszméletlen állapotban is ki lehet

szolgáltatni. **Ha nincs a közelben felszentelt pap, a beteget segítsük a tökéletes bánat felindításában. Ezután a beteget megbízott világi hívő is megáldoztathatja,** akinek értesítenie kell a plébánost, hogy amint az lehetséges, a betegek kenetét is feladja a haldoklónak.

*Nem halhat meg rosszul, aki helyesen élt,
és aligha halhat meg jól, aki rosszul élt. Szent Ágoston*

198. Mi a betegek kenete?

A betegek kenete az a szentség, amellyel az Egyház a betegségben szenvedő híveit a szenvedő és megdicsőült Úrnak ajánlja, hogy megenyhítse és megmentse őket.

199. Mi a betegek kenetének szentírási alapja?

Szent Jakab apostol írja: „Beteg valaki köztetek? Hivassa az Egyház papjait. Imádkozzanak fölötte, s kenjék meg olajjal az Úr nevében.”

200. Hogyan segíti a betegek kenete a szenvedőket?

A betegek kenete úgy segíti a szenvedőket, hogy erőt ad a szenvedésben, megerősít a kísértések ellen, és felkészít a jó halálra.

201. Milyen hatása van még a betegek kenetének?

A betegek kenete: 1. a halálos bűnöket is eltörli, ha a beteg már gyónni nem tud; 2. a testi gyógyulást is segítheti, ha az a beteg üdvösségére szolgál.

202. Ki veheti fel a betegek kenetét?

A betegek kenetét az a hívő veheti fel, akinek élete betegség vagy öregség miatt veszélybe került.

203. Hányszor lehet a betegek kenetét felvenni?

A betegek kenetét ismételten fel lehet venni, ha a beteg állapota rosszabbra fordul, vagy újabb betegség éri.

204. Mi a szent útravaló?

Az örök hazára előkészítő szentáldozást szent útravalónak nevezzük.

4. A közösség szolgálatának szentségei

205. Melyek a közösség szolgálatának szentségei?

A közösség szolgálatának szentségei: az egyházi rend és a házasság.

Az egyházi rend

Jézus Krisztus az egyszerű emberek közül választotta ki tanítványait. **Három évig tanította őket,** majd feladatokkal bízta meg őket, hogy folytassák pásztori működését.

Aki titeket hallgat, engem hallgat. (Lk 10,16) Az utolsó vacsorán pedig: **Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.** (Lk 22,19) **Akinek megbocsátjátok bűneit, bocsánatot nyer** (Jn 20,23). **Ezt a hatalmat az apostolok kézzeladással adták tovább.** Ez az *egyházi rend* szentsége.

Jézus ma is hív embereket az apostoli munkára. Az egyházi rendben részesülők **eltörölhetetlen jelet** kapnak, mely által Krisztussal, a Főpappal azonosulnak. Az egyházi rend fokozatai **a püspök, a pap és a diakónus.** A krisztusi papság teljességét az apostolotód püspökök birtokolják. Az egyházi rend kiszolgáltatója a püspök. A papságra

készülő fiatalok a *szemináriumokban* készülnek fel hivatásukra, miközben felső szintű teológiai tanulmányokat folytatnak. Ennek befejezése előtt egy évvel a **püspök atya diakónussá szenteli őket.**

A **diakónus** a szentelés által a liturgia, az isteni Ige és a szeretet szolgájává válik, közösségekben a püspökkel és a papi testülettel. *Feladata*, hogy ünnepélyesen kiszolgáltassa az Oltáriszentséget, az Egyház nevében eskessen és megáldja a házasulandókat; Szent Útravalóval lássa el a haldoklókat, olvassa az evangéliumot a híveknek, buzdítsa a népet, vezesse az istentiszteleteket, kiszolgáltassa a szentelményeket és temessen. A *diakónusszentelés* az a pillanat a jövő pap életében, amikor véglegesen elkötelezi magát az örökös cölibátusra (nőtlenségre) az Isten Országáért, tiszteletet és engedelmességet fogadva püspökének. Egyházunk bizonyos feltételekkel – megfelelő teológiai végzettségű és lelkileg érett – nős férfiakat is diakónussá szentelhet.

 Ne hanyagold el magadban a kegyelmet, amelyet a próféta szó alapján a *presbitérium kézföltételével nyertél*. Ezeket gyakorold, ezekben tarts ki, hogy előhaladásodat mindenki lássa. Ügyelj magadra és a tanításra. Légy állhatatos benne. Ha megteszed, magadat is, hallgatóidat is üdvösségre segíted. (1Tim 4,14-16)

Primiciának nevezzük a felszentelt pap *első* miséjét. **Ezüstmisével** a huszonöt éves, **aranymisével** az ötvenéves, **gyémántmisével** a hatvanéves, **vasmisével** a hatvanötéves, **rubinmisével** a hetvenéves, papi jubileumot ünneplik meg híveik körében a lelkipásztorok.

Koncelebrálásnak nevezzük, amikor *több pap közösen* mutatja be a szentmise áldozatot.

206. Mi az egyházi rend?

Az egyházi rend az a szentség, amelyben Isten az erre kiválasztott férfiakat eltörölhetetlen jeggyel jelöli meg, és különleges módon részesíti Krisztus papságában.

207. Hányféle módon lehet részesülni Krisztus papságában?

Krisztus papságában kétféle módon lehet részesülni: 1. az általános papságban részesül minden megkeresztelt; 2. a szolgálati papságban azok a férfiak, akik az egyházi rend szentségét felveszik.

208. Melyek az egyházi rend szentségének fokozatai?

Az egyházi rend szentségének fokozatai: diakónus, pap, és a püspök.

209. Mire kapnak küldetést és hatalmat a felszentelt püspökök?

A felszentelt püspökök küldetést és hatalmat kapnak arra, hogy Krisztusnak, a főnek személyében teljesítsék a tanítói, megszentelői és kormányzói szolgálatot, és így Isten népének jó pásztoraik legyenek.

210. Ki szolgálthatja ki az egyházi rend szentségét?

Az egyházi rend szentségét csak püspök szolgálthatja ki.

211. Mi a papok feladata?

A papok feladata, hogy a püspök megbízásából, mint Isten népének pásztoraik: 1. bemutassák a szentmiseáldozatot; 2. kiszolgáltassák a szentségeket; 3. hirdessék Isten igéjét; 4. vezessék Isten népét.

212. Kinek van papi hivatása?

Annak a fiúnak van papi hivatása, akinek a lelkében Isten kedvet ébreszt a papi életre és szolgálatra, és akit erre a püspök alkalmasnak talál.

213. Mi a diakónusok feladata?

A diakónusok a lelkipásztorok felszentelt segítőitársai és a szeretetszolgálat vezetői.

A házasság

A Teremtő kezdetben férfinak és nőnek teremtette őket. Ezért a férfi elhagyja apját, anyját, a feleségéhez ragaszkodik, és egy test lesz a kettő. Most már többé nem két test, hanem csak egy. Amit tehát Isten egybekötött, azt ember ne válassza szét. (Mt 19,4-6)

A házasságot, mely egy **férfi és egy nő között** jön létre **felbonthatatlan hűség- és szeretet-kapcsolatként** Jézus Krisztus a megkereszteltek között *szentségi rangra* emelte. A keresztény házastársak kölcsönösen segítik egymást. Közös vállalkozás a földi élet gondjait, **gyermeküket** Isten ajándékának tekintve **örömmel vállalkoznak és szeretetben nevelik**. A házasság örömteli szeretetkapcsolat, de mind a férj, mind a feleség részéről komoly lemondásokat, *áldozatokat* követel. Sajnos napjainkban éppen ezzel van a legtöbb gond. Sok családban a rohanó világ, a pénzszerzés beteges kényszere éppen a szeretetet öli meg. Tele feszültségekkel, a megértés és a megbocsátás hiánya miatt nagyon sok család bomlik fel. Nem jó ez senkinek. Sem a családnak, sem a társadalomnak, de leginkább az ilyen formán árván maradt gyerekeknek sem.

A házasságkötés szertartása során meghallgatjuk Isten tanítását a házasságról. Kívánatos, hogy a szentség kiszolgáltatása **szentmise keretében** (nászmise) történjen. Ha erre nincs lehetőség, akkor igeliturgiát végzünk. Az esketést végző szentbeszédet mond, majd **kérdéseket** intéz a **jegyespárhoz**. Isten akarata szerint akarják-e házasságukat megkötni? Szeretik-e egymást? Szabad elhatározásból kötnek-e házasságot? Elfogadják-e a gyermekeket, akikkel Isten megajándékozta a házasságukat? Keresztény módon kívánják-e

őket nevelni? **A házasság szentségét a menyasszony és a vőlegény szolgáltatja ki egymásnak. Az eskető és két tanú előtt ünnepélyesen kinyilvánítják, hogy egymással házasságot kívánnak kötni.** Összefogott kezüket az eskető pap a *felbonthatatlanság* jelképeként **stólával átköti**. – Ősi magyar szokás szerint a házastársak kezüket a feszületre helyezve **esküvel is megerősítik** elhatározásukat. Innét ered az **esküvő** elnevezés.

Ezután az eskető pap vagy diakónus által megáldott *gyűrűket* egymás ujjára húzzák. A hívek közössége az egyetemes könyörgéssel, az eskető pap pedig *nászáldással* kéri Isten kegyelmét az ifjú párra. Közösen elimádkozzák a Miatyánkot, majd az eskető pap a befejező áldás után elbocsátja az új házaspárt. A házasságokat az *önzés* teheti tönkre. A boldog és tartós házasságot az teszi lehetővé, ha mindketten a házastárs boldogságát kívánják elősegíteni.

214. Mi a házasság szentsége?

A házasság szentsége egy megkeresztelt férfi és nő egész életre szóló felbonthatatlan szeretetközössége.

215. Milyen kegyelmet ad Krisztus a házastársaknak?

Krisztus a házastársaknak megadja azt a kegyelmet, hogy egymást azzal a szeretettel szeressék, amellyel ő szereti Egyházát.

216. Miért nevezzük a keresztény családot családegyháznak?

A keresztény családot azért nevezzük családegyháznak, mert az a szülők és gyermekeik számára a hit és az imádság közössége, az emberi erények és a keresztény szeretet iskolája.

217. Mi teszi boldoggá a házasságot?

Az teszi boldoggá a házasságot, hogy a házastársak megszentelődnek: egymás kölcsönös szeretetével, az élet áldozatos szolgálatával és gyermekeik nevelésével.

218. Melyek a keresztény házasság lényeges tulajdonságai?

A keresztény házasság lényeges tulajdonságai az egység, a felbonthatatlanság és a nyitottság az élet továbbadására.

219. Kik köthetnek házasságot?

Azok köthetnek házasságot, akik megkeresztelkedtek és bérházasok, érettek a házasságra, és felkészültek a szentség vételére.

220. Hogyan kell a házasság szentségének felvételére készülni?

A házasság szentségének felvételére úgy kell készülni, hogy a jegyesek kellő időben jelentkeznek plébánosuknál, részt vesznek a jegyesoktatáson,

meggyóznak, megáldoznak, és egymásért imádkoznak.

221. Mikor érvényes a katolikusok házasságkötése?

Akkor érvényes szentség a katolikusok házasságkötése, ha a jegyesek az illetékes katolikus pap és két tanú előtt kijelentik, hogy egymásnak házastársai akarnak lenni.

222. Mi a vegyes házasság?

A vegyes házasság egy katolikus és egy nem katolikus keresztény házassága.

223. Mi a nehézsége a vegyes házasságnak?

A vegyes házasság nehézsége az, hogy a házastársak vallási közömbösségéhez vezethet, és nehezíti a gyermekek katolikus nevelését.

224. Mikor engedi meg az Egyház a vegyes házasságot?

Akkor engedi meg az Egyház a vegyes házasságot, ha a katolikus fél komolyan megígéri, hogy vallását buzgón gyakorolja, és mindent megtesz, hogy valamennyi gyermekét katolikusnak kereszteltesse és nevelje.

225. Mikor érvényes egy katolikus és egy meg nem keresztelt házassága?

Egy katolikus és egy meg nem keresztelt házassága akkor érvényes, ha a püspök előzetesen felmentést adott rá.

226. Köthet-e újabb házasságot az, akinek érvényes házassága van?

Akinek érvényes házassága van, még ha polgárilag elvált, akkor sem köthet újabb szentségi házasságot.

5. Szentelmények, áldások

**A szentségeket Jézus Krisztus alapította,
a szentelmények pedig az Egyháztól valók.**

A szenteltvíz

Az ókori szokás, amelyben a *vizet* tisztulási, **engesztelési** célra használták, a keresztény közösségekben is elterjedt. Szentségek, szentelmények kiszolgáltatásánál használjuk. Az ünnepélyes **vízszentelés vízkereszt ünnepén, január 6-án** történik.

A felszenteléssel vagy megszenteléssel az Egyház személyeket, tárgyakat véglegesen Istennek szentel.

A *vízkereszthez* tartozó szokás a **hájszentelés**. A hajlék megáldását végző pap az esedékes évszám számai közé a G, M, B betűket írja, melyek napkeleti bölcsek hagyományos neveinek a rövidítése. A bölcsek neve csak a hagyományban maradt ránk. A Szentírásból sem számuk sem nevük pontosan nem igazolható. Az eredeti háziáldás így hangzik; és ezt pl. 2001-ben így jelölik a lakásban,

20 + C + M + B + 01

Christus Mansionem Benedicat!

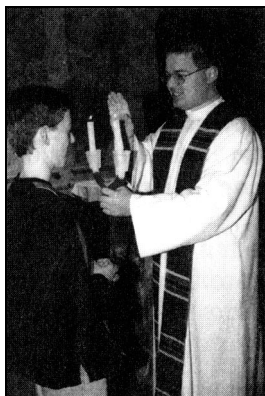
Krisztus áldja meg e hajlékot!

Gyertyaszentelés

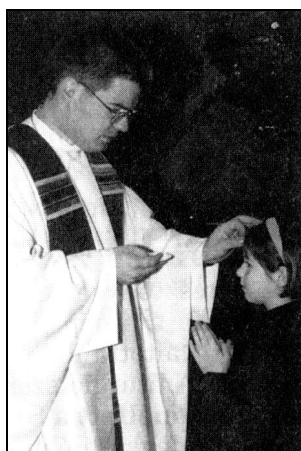
Február 2-án, mikor Jézus templomban való bemutatására emlékezünk, **Gyertyaszentelő Boldogasszony** ünnepén az Egyház *gyertyát szentel*. A pap fehér miseruhában vagy palástban

vonul a szertartás helyére, ahol a hívek állnak gyertyával a kezükben. – Az egész évben templomi használatra szánt és a hívek kezében tartott gyertyákat a pap megszenteli. A szertartás során a hívek gyertyáit meggyújtják, miközben énekelnek. Ha lehetséges, a szertartás a főtemplomon kívül, egy kápolnában vagy más alkalmas helyen történik. Innét *körmenetben* vonulnak a templomba, ahol a szertartás szentmisével folytatódik.

Balázsáldás

A torokbetegségek és más **betegségek ellen** adja az Egyház *február 3-án Szent Balázs napján* a balázsáldást. Szent Balázs a hagyomány szerint egy fuldokló kisfiút gyógyított meg. **„Szent Balázs püspök és vértanú közbenjárására óvjon meg téged az Isten a torokbajtól és minden más bajtól.”**

Hamvazószerdán hamut szentelünk, melyet a pap homlokunkra hint a nagyböjt első napján: **„Emlékezzél ember, porból vagy és porrá leszel.”** Jézus jeruzsálemi bevonulásának emlékére **virágvasárnap barkát szentelünk. Április 25-én, Szent Márk ünnepén** sok helyen még ma is körmenetben vonulnak ki a határba és megszentelik a vetéseket (**Búzaszentelő**).

A keresztvizet húsvét vigiliáján szenteli a plébános, a **szent olajokat** pedig **nagycsütörtökön a püspök**. A megszentelt és megáldott tárgyakat nem szabad babonás célokra használni.

A szentelmények nagy része áldás, melynek során Isten oltalmát, segítségét kérjük. Az áldást végezheti püspök, pap, diakónus, valamint megbízott világi személy.

A világi férfiak és nők az általános papság alapján végezhetnek áldásokat. Szép szokás, amikor a szülők *megáldják* gyermekeiket. Az **áldást kísérő jelek**: a **kéz kiterjesztése, fölemelése, rátétele** vagy összetétele, a kereszt **jelének** az alkalmazása, **szenteltvízzel történő meghintés, tömjénnel történő incenzálás, vagy olajjal való megkenés.**

Énekeljünk! Hozsanna 51/1
*Hamvazkodjál, hívő lélek,
 Mert porba tér ez az élet.
 Akármennyit örvendeznél
 Ne feledd, hogy porból lettél!*

227. Mik a szentelmények?

A szentelmények szent jelek, amelyek az Egyház könyörgése által kegyelmet közvetítenek.

228. Melyek az ismertebb szentelmények?

Az ismertebb szentelmények: szenteltvíz, szentelt gyertya, házszentelés, balázsáldás, hamvazkodás, temetés.

6. Egyéb szertartások

Litánia

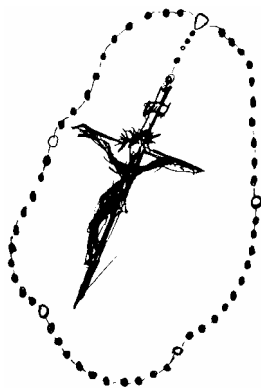
A litánia olyan **közösségi imádság**, amely az előimádkozó rövid fohászaiból és a nép válaszaiból áll. A **legősibb litánia a Mindenszentek litániája. Legismertebb litániák: Jézus Neve litániája, Jézus Szíve litániája, a Boldogságos Szűz litániája, más néven a lorettói litánia és Szent József litániája.** A templomi közös litániák után Szűz Mária antifónáját szoktuk énekelni. Utána szentségi áldás következik.

Énekeljünk! Hozsanna 200/1-18
 1. *Uram, irgalmazz nekünk,
 Krisztus, kegyelmezz nekünk,
 Krisztus, hallgass minket,
 Krisztus, hallgass meg minket,
 Uram, irgalmazz nekünk!*
 2. *Mennybéli Atya Isten,
 Megváltó Fiu Isten,
 Szentlélek Úristen,
 Szentháromság egy Isten,
 Irgalmazz minekünk!*

 Hozsanna 205/1
*Mennynek Királyné asszonya,
 Örülj, szép Szűz, Alleluja!
 Mert kit méhedben hordozni
 Méltó voltál, Alleluja*

Rózsafüzér (szentolvasó)

A kereszténység első századaiból ered. Kezdetben remeték imádkozták a 150 zsoltárt, a nép velük imádkozott. Később a zsoltárokat 150 üdvözlét (üdvözlégy) váltotta föl. A szentolvasó **mai formája Szent Domonkos** nevéhez fűződik. A liturgia szerint a rózsafüzér olyan imaájtatosság, amelyben **Isten imádása mellett a Szűzanyát megkülönböztetett módon tiszteljük**. Miközben a legkiválóbb imádságokat mondjuk, az Úr Jézus és a Boldogságos Szűz Mária életének titkairól elmélkedünk. A rózsafüzér szavait nem mi találtuk ki. A Miatyánkot Krisztus tanította az apostoloknak, Isten üzenetét Gábor angyal közli Máriával, a hitvallást az apostolok és azok tanítványai, a titkokat pedig Szent Domonkos fogalmazta meg. A **rózsafüzér imáit a szentolvasón végezzük**. A vékony láncra fűzött, tizedekre osztott apró gyöngyszemek segítségével ellenőrizhetjük az imák sorrendjét. A keresztre **Hiszekegyet**, a különálló szemekre **Miatyánkot** imádkozuk. Az egybefüggő szemekre az **Üdvözlégyet** mondjunk el tízszer egymás után – ezért nevezzük tizednek –, beleépítve az úgynevezett **titkokat**. – A rózsafüzérbe iktatott gondolatokat „titok”-nak nevezzük. Az Üdvözlégy szövegét bővítjük a Jézus név után aszerint, hogy melyik fajta szentolvasót imádkozzuk. Az egyes **tizedeket a Dicsóséggel** zárjuk.

A rózsafüzér fajtái

Az **örvendetes szentolvasó rózsái fehérek**. A *Szűzanya* életének **örömteli eseményeire** emlékezünk. Gondolatban jelen vagyunk, mikor Gábor angyal hírül viszi az örvendetes hírt. Elkísérjük rokonához, Szent Erzsébethez, akihez elvitte a maga boldogságát. Leborulunk a pásztorokkal együtt a megszületett Megváltó előtt. Ott vagyunk, amikor Mária följánlja gyermekét a jeruzsálemi Templomban, és átérezzük örömét, amikor elveszett gyermekét a Templomban megtalálja.

A **fájdalmas olvasó színe piros**. Rózsái eszünkbe juttatják **Jézus kínszenvedését és kereszthalálát**. Elkísérjük őt az Olajfák-hegyére, ahol vérrel verejtékezett. Pilátus udvarában ott vagyunk a kíváncsi tömegben, előttünk a kép: Jézust megostorozzák, a durva katonák tövisszörűt nyomva a fejére megalázzák. Követjük a Szűzanyával együtt a keresztúton. Fáj a szívünk, hogy nem segíthetünk a kereszt hordozásában. Jelen vagyunk a kereszt tövében, ahol **Jézus meghalt azért, hogy mi élhessünk**.

A **dicsőséges olvasó rózsái aransárgák**. Az **Úr Jézus győzelmét hirdetik**, melyet dicsőséges feltámadása és mennybemenetele által kivívott számunkra. Elküldte a Szentlelket, mely tovább élteti az Egyházat. Édesanyját felviszi a mennybe és ott a dicsőség, boldogság és a hatalom hármaskorójával megkoronázza. Mennyei fényben ragyogó rózsákkal kedveskedünk a Szűzanyának, amikor a rózsafüzért imádkozzuk. Örvendezve gondolunk arra, hogy ő már eljutott oda, ahová mi is vágyunk.

1571. október 7-én a törökök elfoglalták Magyarország nagy részét. Már a Földközi-tenger forgalmát veszélyeztették. V. Piusz pápa keresztény hajóhadat toborzott. A török hajóhad számbeli fölényben volt. A csata ideje alatt a pápa dolgozószobájában **a rózsafüzért imádkozta.** – *Lepantónál* a tengeri ütközetben győzött a keresztény hajóhad. **Rózsafüzér királynéja a keresztények segítsége lett.** Emléknapja *október 7.* 1883-ban XIII. Leó pápa elrendeli, hogy **október hónap a rózsafüzér hónapja** legyen.

Énekeljünk! 🙏 Hozsanna 264/1
*Szent Olvasót imádkoztunk,
 Máriához fohászkodtunk,
 Kérve kérjük Szűzanyánkat,
 Fogadja el hű imánkat.*

Keresztút

A középkorban buzgó hívek szívesen zarándokoltak Jeruzsálembe és áhítattal járták végig azt az utat, amely Poncius Pilátus házától a Kálváriára vezetett. Jeruzsálembe mindenki nem jutott el, ezért itthon emeltek kálváriákat, és odavezető keresztutakat. A *keresztutakon 14 állomást, stációt* állítottak. A keresztúti ájtatosság során minden állomásnál megállunk és emlékezetünkbe idézzük Jézus keresztútjának egy-egy részletét, arról elmélkedünk és imádkozunk. Minden állomásnál térdet hajtva ismételjük: **„Imádunk téged, Krisztus és áldunk téged, mert szent kereszted által megváltottad a világot.”**

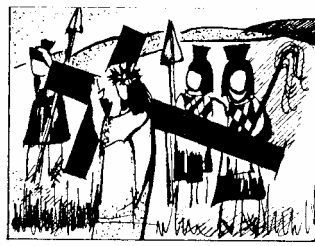
Korunkban egyre gyakrabban állítják fel a *15. stációt* is, mely **Jézus feltámadását**, a győzelem reményét hirdeti.

Énekeljünk! 🙏 Hozsanna 78/1-16
*Szívünk, lelkünk most kitárjuk,
 Útad, Jézus, veled járjuk.
 Kérünk, mélyen belevéssed
 Szíveinkbe szenvedésed.*

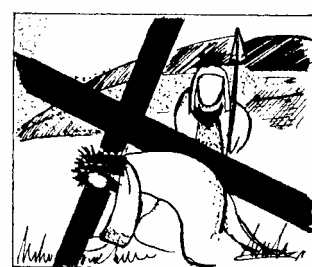
A keresztút állomásai

1. Pilátus halálra ítéli Jézust

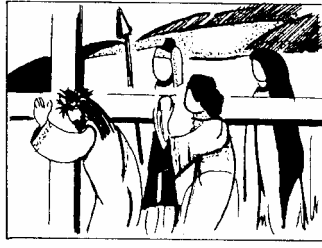
2. Jézus vállára veszi a keresztet

3. Jézus először esik el a kereszttel

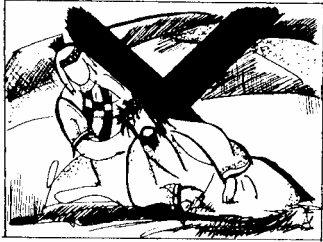
4. Jézus szent Anyjával találkozik

5. Cirenei Simon segít Jézusnak a keresztet hordozni

6. Veronika kendőt nyújt Jézusnak

7. Jézus másodszor esik el a kereszttel

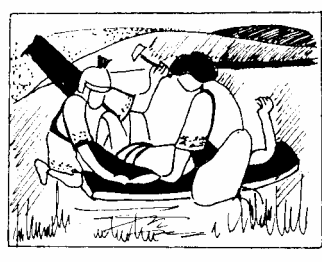
8. Jézus vigasztalja a siránkozó asszonyokat

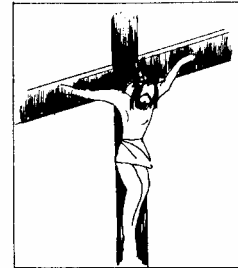
9. Jézus harmadszor esik el a kereszttel

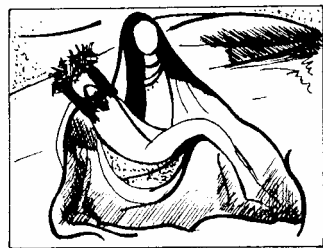
10. Jézust megfosztják ruháitól

11. Jézust keresztre szegezik

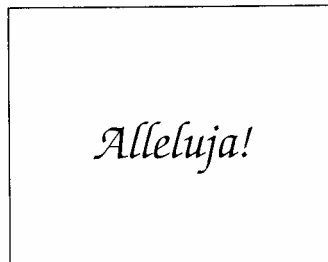
12. Jézus meghal a kereszten

13. Jézus testét leveszik a keresztről

14. Jézus holttestét sírba helyezik

Harmadnapra föltámadott!

Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta érte. Jn 3,16

Körmenetek

A körmenetek célja **Isten nyilvános dicsőítése**, kegyelmének elnyerése és hitünk megvallása. **A szentséges körmenetek alkalmával az Oltáriszentséget a szentségmutatóban mennyezet (baldachin) alatt viszi a pap.** Előtte ministránsok tömjéneznek, a házak ablakait pedig gyertyákkal kivilágítják. Csengők szólnak és a harangok zúgnak. Ilyen körmenetek a **feltámadási** és az **úrnapi** körmenet. Az úrnapi körmeneten az utakat virággal szórják be. A zarándokok körmenetekben szokták felkeresni a kegyhelyeket, amelyeknek látogatása búcsúval van összekötve. Hazánkban nagyon sok búcsújáró hely van. (Csatka, Győr, Máriabesnyő, Máriagyúd, Máriaremete, Máriapócs, Osló, Szany, Pálósszentkút, Tétszentkút stb.) **Június 27-én** a győri hívek **Szent László királyról** ünnepi szentmisével és **körmenettel** emlékeznek meg. A **Szent Jobb körmenettel augusztus 20-án** államalapító **Szent István királyunkra emlékezünk.** Budapesten ez alkalomból a hívek hatalmas tömege kíséri a belváros utcáin államalapító Szent Királyunk épen maradt jobb kezét, a *Szent Jobb ereklyét.*

Búcsú a földi élettől (a temetés)

Az ünnepi temetés szokása az ember természetében gyökerezik. Nemcsak az *ószövetségben*, de a pogány népeknél is megtalálhatjuk.

Az általános szokást a *keresztények* is átvették, de a gyász mélyebb értelmet kapott. **Mi hiszünk a lélek halhatatlanságában**, a *testet* pedig a *Szentlélek templomának* tekintjük. Hiszünk, hogy a tisztítóhelyen szenvedő lelkeken segíteni tudunk, az üdvözlteknek pedig a segítségét, közbenjárását kérhetjük.

A temetési szertartást sok helyen a **beszenteléssel** kezdik. Az **ember testét is Isten teremtette.** Érintette a szenteltvíz, megkenték a szent olajjal, magába fogadta az

Oltáriszentséget. Ezért a *halál után is megszenteljük*, Istennek ajánljuk föl az emberi testet, és *kifejezzük a test feltámadásába vetett hitünket*.

A temetések alkalmával **igeliturgiát tartunk**. A *szentírási szakaszok* az ítéletről, Isten végtelen irgalmáról és szeretetéről, valamint a feltámadásról, az örök életről szólnak. **Közösen kérjük a halott számára a bűnbocsánatot**, hogy elnyerje az örök életet. **Gyászmenetben** kísérik a halottat végső nyugvó helyére, közben **érte imádkozunk**. A **megszentelt sír** mellett megvalljuk az örök életbe és a feltámadásba vetett hitünket.

A sírra Jézus Krisztus keresztjét tesszük, mely megváltásunk jelképe. A temetési szertartáshoz hozzátartozik a **halott lelki üdvéért** mondott **szentmise (gyászmise)**.

November másodikán, **halottak napján az Egyház az elhunytakra emlékezik**. Értük mutatja be a szentmisét és a temetőket látogatva értük imádkozunk. **A gyász színe** a liturgiában a **lila** vagy a **fekete**. Újabban az életükben Jézussal szoros közösséget vállaló elhunyt hozzátartozói többször kérik a fehér színt, hogy ezzel is kifejezésre juttassák kedves halottuk üdvözülésének reményteli örömét.

Énekeljünk! 🎵 Hozsanna 243/1

*Ments meg engem, Uram, az örök haláltól!
Ama rettenetes napon minden bajtól,
Midőn az ég és föld meg fognak indulni,
S eljössz a világot lángokban itélni.*

Az ereklyék tisztelete

A keresztényüldözés idején a vértanúk sírja fölött miséztek. Innen ered az a szokás, hogy **az oltárba vértanúk ereklyéit helyezik el**. A tisztelet alapja a kegyelet. Az ereklyék szentekkel kapcsolatos tárgyak. *Az ereklyetisztelet Jézusra vezethető vissza*. – A vérfolyásos asszony Jézus ruhájának érintésére meggyógyult.

7. Foglaljuk össze a tanultakat!

Az Egyházban Jézussal együtt imádkozunk, az Ő ereje éltet és segít

Ahhoz, hogy eljussunk Isten Országába, újjá kell születnünk vízből és Szentlélekből. Ehhez segítenek bennünket a **szentségek**, melyek *látható jelként láthatatlan kegyelmet* közvetítenek. Minden szentség megadja vagy növeli bennünk a megszentelő kegyelmet. A keresztség és a bűnbánat szentsége megadja, a többi szentség pedig növeli. – *Jézus hét szentséget rendelt*. A keresztség, a bérmálás és az Eukarisztia *beavat* bennünket a krisztusi életbe. A bűnbánat és a betegek szentsége a *gyógyulás* szentségei. Az egyházi rend és a házasság a *közösség* szolgálatára rendelt szentségek.

A **szentelményeket** az Egyház rendelte. Könyörgése által kegyelmet közvetítenek. Szertartásaink során számos szentelménnyel találkozunk. – A **népi ájtatosságok** sorába tartozó szertartásaink a litániák, a keresztút és az októberi rózsafüzér ájtatosságok.

A **temető** számunkra szent hely. – Halottainktól a *feltámadás* és az *örök élet* reményében búcsúzunk.

Ellenőrizd magad, mire emlékszel!?

1. Hogyan van jelen Jézus az Egyházában?
2. Melyek a kegyelmi találkozás lépései?
3. Mit fejez ki a keresztségi fogadás?
4. Mit jelképez az égő gyertya?
5. Hol tartják nyilván a keresztelés tényét?
6. Miért fontos a keresztény ember életében a bérálás szentsége?
7. Hol őrizzük az Oltáriszentséget?
8. Ki volt Szent Tarzícusz?
9. Mit tudsz a szentségimádásról?
10. Miben nyilvánul meg a bűnbocsánat szentségének kettős hatása?
11. Miért fontos, hogy beteg hozzátartozóink megkapják a betegek szentségét?
12. Miért hívjuk a közösség szentségeinek a házasság és az egyházi rend szentségét?
13. Kik a házasság szentségének kiszolgáltatói?
14. Mi jellemzi a keresztény házasságot?
15. Honnét származnak a szentelmények?
16. Mit jelképez a víz?
17. Sorold fel a legismertebb szentelményeket, áldásokat!
18. Milyen egyéb szertartásokat ismersz?
19. Sorold fel a szentolvasó fajtáit!
20. Hogyan alakultak ki a keresztutak és a kálváriák?
21. Mit jelent számodra a temető?
22. Miért tiszteljük az ereklyéket?

Kérdések a katekizmusból, amelyekre már tudunk válaszolni

132. Mik a szentségek?
280. Mi a kegyelem?
133. Ki alapította a szentségeket?
134. Ki cselekszik az Egyház szentségeiben?
135. Hogyan éltetik a szentségek az Egyházat?
136. Hány szentség van?
137. Mely szentségek törlik el a halálos bűnt?
138. Mely szentségekhez nem járulhat, aki tudja, hogy halálos bűnben van?
139. Mely szentségeket szabad csak egyszer felvenni?
140. Melyek a keresztény beavatás szentségei?
141. Mi a keresztség?
142. Lehet-e keresztség nélkül más szentséget érvényesen felvenni?
143. Ki keresztelhet?
144. Hogyan kell keresztelni?
145. Kit lehet megkeresztelni?
146. Mikor lehet kisgyermeket megkeresztelni?
147. Mi a keresztszülő kötelessége?
148. Mi a bérálás?
149. Ki bérálhat?

150. Hogyan bérmál a püspök?
151. Ki bérmálkozhat?
152. Mi a bérmaszülő kötelessége?
153. Miben tér el a bérmálás gyakorlata a görög szertartásban?
154. Mi az Eukarisztia, vagyis az Oltáriszentség?
166. Mi történik, amikor áldozunk?
167. Ki áldozhat?
168. Hogyan készülünk lelkileg a szentáldozásra?
169. Hogyan készülünk testileg a szentáldozásra?
170. Hogyan áldozhatunk?
171. Mit teszünk a szentáldozás után?
172. Mi a szentáldozás hatása?
173. Ki áldozik méltatlanul?
177. Melyek a gyógyulás szentségei?
178. Mi a bűnbocsánat szentsége?
179. Mely szavakkal alapította Jézus a bűnbocsánat szentségét?
180. Mi a szentgyónás hatása?
181. Mikor kell gyónni?
182. Miért ajánlatos a gyakori gyónás?
183. Mi a rendje a bűnbocsánat szentségének?
184. Hogyan vizsgáljuk meg lelkiismeretünket?
185. Mit kell feltétlenül meggyónnunk?
186. Miért szükséges a bűnbánat és az erős fogadás?
187. Mikor van bűnbánatunk?
188. Mi az erős fogadás?
189. Mit cselekszünk, amikor gyónunk?
190. Mit kell tennie annak, aki halálos bünt kifelejtett a gyónásból?
191. Mit kell tennie annak, aki szándékosan kihagyott a gyónásból halálos bünt?
192. Mit tesz a gyóntató pap a bűnbevallás után?
193. Mit teszünk a szentgyónás után?
194. Mi az elégtétel?
195. Mit kell tennünk, ha halálos bűnünk van, de nincs alkalmunk meggyónni?
196. Mi a búcsú?
197. Kik nyerhetnek búcsút?
198. Mi a betegek kenete?
199. Mi a betegek kenetének szentírási alapja?
200. Hogyan segíti a betegek kenete a szenvedőket?
201. Milyen hatása van még a betegek kenetének?
202. Ki veheti fel a betegek kenetét?
203. Hányszor lehet a betegek kenetét felvenni?
204. Mi a szent útravaló?
205. Melyek a közösség szolgálatának szentségei?
206. Mi az egyházi rend?
207. Hányféle módon lehet részesülni Krisztus papságában?
208. Melyek az egyházi rend szentségének fokozatai?
209. Mire kapnak küldetést és hatalmat a felszentelt püspökök?
210. Ki szolgálthatja ki az egyházi rend szentségét?
211. Mi a papok feladata?
212. Kinek van papi hivatása?

213. Mi a diakónusok feladata?
214. Mi a házasság szentsége?
215. Milyen kegyelmet ad Krisztus a házastársaknak?
216. Miért nevezzük a keresztény családot családegyháznak?
217. Mi teszi boldoggá a házasságot?
218. Melyek a keresztény házasság lényeges tulajdonságai?
219. Kik köthetnek házasságot?
220. Hogyan kell a házasság szentségének felvételére készülni?
221. Mikor érvényes a katolikusok házasságkötése?
222. Mi a vegyes házasság?
223. Mi a nehézsége a vegyes házasságnak?
224. Mikor engedi meg az Egyház a vegyes házasságot?
225. Mikor érvényes egy katolikus és egy meg nem keresztelt házassága?
226. Köthet-e újabb házasságot az, akinek érvényes házassága van?
227. Mik a szentelmények?
228. Melyek az ismertebb szentelmények?

A húsvéti misztérium ünneplése (V. témakör)

1. Nagyböjt

A nagyböjt **hamvazószerdán kezdődik**. Ezen a napon az Egyház hamut szentel és a bűnbánat jeléül hamuval keresztet rajzol a pap a homlokunkra. „**Emlékezz ember, hogy porból lettél és visszatérsz a porba.**” (Vagy: – **Tartsatok bűnbánatot és higgyetek az Evangéliumban!**) **Hamvazószerdán szigorú böjt és hústilalom van.**

A nagyböjt negyven napig tart, Jézus Krisztus negyven napi böjtölésének emlékére. Őseink ebben az időben egyáltalán nem ettek húst, minden zajos mulatságtól távol tartották magukat. A böjti fegyelem nagyon sokat enyhült az idők során. **A nagyböjt péntekjein** azonban ma is **hústilalom van**, és a keresztény ember lemond a nagyböjtben tartott bálokról és házibulikról. Nagyböjtben **lelkigyakorlattal, szentgyónással, gyakori szentáldozással és tudatos jóratörekvéssel** készülünk húsvét ünnepére.

Énekeljünk! 🕯️ Éneklő Egyház 63

*Mi gyarló emberek, kik a földön élünk,
sok nyomorúságot és fájdalmat érzünk,
e világnak sok bajával küzdünk:
Emlékezzünk, porból lettünk,
és hogy ismét porrá is kell lennünk.
Emlékezzünk, e szent böjtben
bűneinkből Istenhez kell térnünk.*

*Hamvazkodjál, s közben gondold arra, hogy egyszer a te tested is elporlad.
Ha életedet Isten akarata szerint éled, akkor örök szeretetével vár rád
a mennyek országában. Imádkozzál, hogy minél kevesebben jussanak
az örök kárhozatra! Arató L.–Pusztai L.*

Énekeljünk! 🕯️ Hozsanna 63/1

*A keresztfához megyek,
Mert máshol nem lelhetek
Nyugodalmat lelkennek.
S ott talállak, ó szűz Anya,
Fájdalom közt bágyadozva,
Tőr veré át lelkedet.*

2. A húsvéti misztérium ünneplése

Virágvasárnap

Virágvasárnap a **nagyböjt utolsó vasárnapja**. Ezen a napon ünnepli az Egyház Urunk **Jézus Krisztus jeruzsálemi bevonulását** a húsvéti misztérium beteljesítésére. A város lakói pálmaágakat tettek eléje és így kiáltottak: „Hozsanna Dávid Fiának, áldott, aki az Úr nevében jő! Hozsanna a magasságban!” Az Anyaszentegyház virágvasárnap ma is pálmaágakat – nálunk barkát – szentel. A papság és a hívek a **szentelt barkával körmenetet** tartanak.

 Amikor Jeruzsálemhez közeledve Betfagéba, az Olajfák-hegyéhez értek, Jézus elküldte két tanítványát, ezzel a megbízatással: „Menjete a szemközi faluba! Találtok ott egy megkötött szamarat a csikájával. Oldjátok el és vezessétek ide! Ha valaki szólna érte, mondjátok, hogy szüksége van rá Urunknak, akkor rögtön elengedi. Ez azért történt, hogy beteljesedjék a próféta szava: Mondjátok meg Sion leányának: Nézd, királyod jön hozzád, szerényen, számarháton, a teherhordó állat csikáján.” A tanítványok elmentek, s úgy tettek, ahogy Jézus meghagyta nekik. Elhozták a szamarat és csikáját, ráterítették ruhájukat, ő pedig felült rá. A nép közül sokan eléje terítették ruhájukat az útra, mások ágakat tördeltek a fákról, és az útra szórták. Az előtte járó s az utána tóduló tömeg így kiáltozott: „Hozsanna Dávid fiának! Áldott, aki az Úr nevében jön! Hozsanna a magasságban!” (Mt 21,1-9)

Virágvasárnapnak kettős jelentősége van. Egyrészt a **győzelem és a megdicsőülés napja**, melynek jelképe a pálmaág, másrészt ez a nap **előre vetíti Jézus értünk vállalt szenvedésének és halálának fájdalmát** is. A szentmise keretében elhangzik a **passió, Jézus szenvedéstörténete**. Szent Máté, (A évben) Szent Márk (B évben) vagy Szent Lukács (C évben) evangélista írása szerint. Néhol szindarab formájában énekelve vagy felolvasva.

Énekeljünk! Hozsanna 77/1

*Megváltó királyunk elébe megyünk,
Méltó tisztelettel Urunkhoz legyünk,
Hozsannát kiáltson néki minden hív,
Dicsérettel áldást mondjon nyelv és szív.*

Nagycsütörtök

Aki igazán együtt tud érezni a szenvedő Jézussal, ezen a szent napon kicsit elcsendesedik. Érdeemes a televízió műsorajánlatát keresztény szemmel végig lapozni. Ma már lehet találni értékes, az ünnepek hangulatához illő és kapcsolódó értékes műsorokat. **Természetes** azonban számunkra, hogy a **Szent Háromnap liturgiájában részt veszünk.**

Püspöki székhelyeken délelőtt a székesegyházban a megyéspüspök együtt misézik a papjaival, akik megújítják szentelési ígéretüket. Ezen a szentmisén a püspök atya krizmát és olajat szentel, melyeket a szentségek kiszolgáltatásánál használnak.

Nagycsütörtök este az utolsó vacsora emlékmisén az **Oltáriszentség és az egyházi rend alapítására emlékezünk**. Az Egyház legősibb ünnepei közé tartozik. Az ősegyházban ezen a napon fogadták vissza a bűnbánókat. Mivel az utolsó vacsora estefelé volt, azért ezen a napon délután van a szentmise.

Az utolsó vacsora

 A kovásztalan kenyér ünnepének első napján a tanítványok ezzel a kérdéssel fordultak Jézushoz: „Hol akarod, hol készítsük el neked a húsvéti vacsorát?” Így felelt: „Menjetek be a városba ehhez meg ehhez, és mondjátok meg neki, hogy a Mester üzeni: **Közel az időm, nálad költöm el tanítványaimmal a húsvéti vacsorát.**” A tanítványok úgy tettek, ahogy Jézus meghagyta nekik, elkészítették számára a húsvéti bárányt. Amikor beesteledett, asztalhoz ült a tizenkét tanítvánnyal. Vacsora közben megszólalt: „**Bizony mondom nektek, egyiketek elárul.**” Erre igen elszomorodtak és sorra megkérdezték: „Csak nem én vagyok az, Uram?” „**Aki velem egyszerre nyúl a tálba, az árul el**” – felelte. „**Az Emberfia ugyan elmegy, amint megírták róla, de jaj annak az embernek, aki az Emberfiát elárulja. Jobb lett volna neki, ha meg sem születik.**” Erre Júdás, az árulója is megkérdezte: „Csak nem én vagyok az, mester?” „**Magad mondtad**” – válaszolta. Vacsora közben Jézus kezébe vette a kenyeret, megáldotta, megtörte s odanyújtotta tanítványainak, ezekkel a szavakkal: „**Vegyétek és egyétek, ez az én testem!**” Aztán fogta a kelyhet, hálát adott, és ezekkel a szavakkal nyújtotta nekik: „**Igyatok ebből mindnyájan, mert ez az én vérem, a szövetségé, amelyet sokakért kiontanak a bűnök bocsánatára.**” (Mt 26,17-28)

Jézus tudta, hogy másnap meghal. Nem akarta elhagyni tanítványait, de későbbi híveit sem. Továbbra is *köztünk akar maradni* testével is. **Amikor kimondta a kenyérre: ez az én testem, és a borra: ez az én vérem, az a kenyér és bor már nem volt többé kenyér és bor, hanem átváltozott az ő testévé és vérévé.** Hogyan lehetséges ez? Jézus az Isten Fia: *mindent megtehet, amit csak akar*. Jézus ezután odaadta apostolainak. **Mindannyian ettek és ittak az átváltoztatott kenyérből és borból. Ez volt az első szentmise, és az apostolok voltak az első áldozók, akik Jézus testét és vérének magukhoz vették.** – Majd felszólítást kaptak Jézustól: „**Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre!**” Ezekkel a szavakkal *hatalmat adott* nekik. **(Az első papszentelés)** Az apostolok ezt a hatalmat **továbbadták. A püspökök az apostolok utódai**, őket a *papok* segítik és teljesítik a jézusi küldetést, hogy Jézus mindvégig *köztünk maradjon* és minden ember lelkében szállást kaphasson.

*Legyen teljes, legyen zengő,
legyen vidám és illendő
szívünk ujjongása ma:
mert ezt a napot jelzi ünnepünk,
melyen először adatott nekünk ez
a lelki lakoma.
Aquinói Szent Tamás*

Énekeljünk! 🎤 Hozsanna 79/1

*Áhitattal készülődjünk, testvérek,
Emlékére ama titkos estének,
Hol a piros borból Krisztus vére csordul
S lesz a kenyér áldozata testének.*

🎤 Éneklő Egyház 543

*Ez az én testem, mely értetek adatik;
ez az Újszövetség kelyhe az én véremben.*

154. Mi az Eukarisztia, vagyis az Oltáriszentség?

Az Eukarisztia, vagyis az Oltáriszentség az Úr Jézus valóságos teste és vére a kenyér és bor színe alatt.

155. Miért alapította az Úr Jézus az Eukarisztiát?

Azért alapította az Úr Jézus az Eukarisztiát, hogy jelenvalóvá váljék áldozata, kereszthalála és feltámadása, testével és vérével tápláljon minket, és jelenlétével építse az Egyházat.

156. Mikor alapította az Úr Jézus az Eukarisztiát?

Az Eukarisztiát az Úr Jézus az utolsó vacsorán alapította .

157. Mit tett az Úr Jézus e szavakkal: „Ez az én testem, ez az én vérem”?

A Úr Jézus e szavakkal: „Ez az én testem, ez az én vérem”, átváltoztatta a kenyeret és a bort saját testévé és vérévé.

158. Hogyan van jelen Jézus az Oltáriszentségben?

Az Oltáriszentségben a feltámadt Jézus van jelen, istenségével és emberségével, testével és vérével, egészen és osztatlanul, mindkét szín alatt.

159. Kiknek adott az Úr Jézus hatalmat, hogy a kenyeret és a bort testévé és vérévé változtassák át?

Az Úr Jézus az apostoloknak és utódaiknak adott hatalmat, hogy a kenyeret és a bort testévé és vérévé változtassák át.

160. Mikor változtatják át a püspökök és a papok a kenyeret és a bort az Úr Jézus testévé és vérévé?

A püspökök és a papok a szentmisében változtatják át a kenyeret és a bort az Úr Jézus testévé és vérévé.

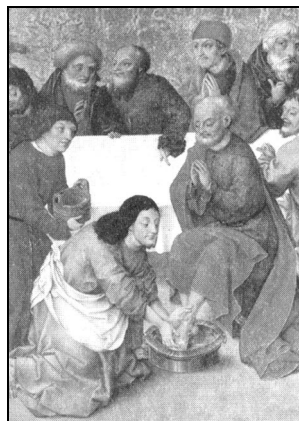
A nagycsütörtöki szentmisén, amikor a pap a Glóriát énekli, megszólalnak a csengők, harangok és az orgona, azután elnémulnak nagyszombat estig. („A harangok Rómába mennek.”) A mély gyász jeléül csak a kereplők szólnak.

A nagycsütörtöki evangélium elmondja, hogyan mosta meg Jézus a tanítványok lábát. Ez a cselekedet örök időre szóló *példaadás*, hogyan kell egymást alázatos szívvel szolgálni.

Ennek emlékére a pap – ahol ez szokásban van – megmossa tizenkét egyházközségi tagnak a lábát.

„Ti Mesternek és Úrnak hívtok, s jól teszitek, mert az vagyok. Ha tehát én, az Úr és Mester megmostam lábatokat, nektek is meg kell mosnotok egymás lábát. Példát adtam, hogy amit én tettem, ti is tegyétek meg” (Jn 13,13-15)

Napjainkban egyre több helyen találkozhatunk a szentmise keretében a lábmosás szertartásával. A **székesegyházban** ezt a *püspök* maga végzi.

Jézus az utolsó vacsora után kiment tanítványaival a Kidron-patak völgyébe, amelyen át az Olajfák-hegyének tövébe érkezett. A Getszemáni majorban így imádkozott:

„Halálos szomorúság fogta el lelkemet. Maradjatok itt és virraszatok!” Valamivel odébb ment, leborult a földre és imádkozott, hogy ha lehetséges, maradjon el ez az óra. **„Abba, Atyám! – fohászzkodott –, te mindent megtehetsz. Vedd el tőlem ezt a kelyhet! De ne úgy legyen, ahogy én akarom, hanem ahogyan te!”** Visszament hozzájuk, de alva találta őket. Megszólította Pétert: **„Simon, alszol? Egy órát sem tudtál virrasztani velem? Virraszatok és imádkoztatok, hogy kísértésbe ne essetek. A lélek ugyan készsleges, de a test gyöngé.”** Megint elvonult és előbbi szavait ismételve imádkozott. Visszatérve újra alva találta őket, mivel szemük igen elnehezedett. Nem is tudták, mit feleljenek. Harmadszor is visszament hozzájuk, s azt mondta nekik: **„Még mindig alusztok és pihentek? Elég volt. Itt az óra, az Emberfiát a bűnösök kezére adják. Keljetek fel, induljunk! Íme, közeledik hozzám az áruló!”** (Mk 14,34-42)

*„Atyám! ...ne úgy legyen ahogy én akarom,
hanem ahogy te.”*

Ezen a napon **késő este** történt, hogy az **Úr Jézus** a Getszemáni kertben **vért izzadott** és megkezdte értünk kínszenvedését. **Júdás csókkal árulta el az Emberfiát**. A katonák a főpap házához vitték Jézust, ahol **bíróság elé állították, megostorozták, tövissel koronázták, királynak csúfolva megalázták**. A tanítványok félelmükben szétszaladtak. **Péter és János követte** csak messzebről, ők aztán bekéredzkedtek a **főpap udvarába**. – **Péter háromszor tagadta meg Jézust** ezen az éjszakán. **Ezekre az eseményekre emlékezünk akkor, amikor nagycsütörtök este a szentmise után megfosztják az oltárt** minden díszétől. Leszedik az oltárterítőt, gyertyákat, és elviszik az Oltáriszentséget. Ettől fogva egy mellékoltáron őrzik. **Az esti szentségimádás alatt együtt virrasztunk Jézussal.**

Nagypéntek

Nagyon kell figyelniük, hogy mikor kezdődnek a szertartások, hiszen nem jelzi azt a szokásos harangszó, hiszen a „harangok Rómába mentek”!

Jézust elítélésének, megkínzásának, halálának és temetésének napja.

Bevégeztetett!

 Jézust Júdás árulása nyomán elfogják. Az ellene kivonult főpapoknak, a templomőrség tisztjeinek és a véneknek Jézus ezt mondta: **„Mint rabló ellen, úgy vonultatok ki, kardokkal és dorongokkal! Amikor naponta ott voltam a templomban veletek, nem vetettetek rám kezet. De ez a ti órátok, a sötétség hatalmáé.”** Ezután a főpap házába vitték. Péter messziről követte. Az udvar közepén tüzet raktak és körbe ülték. Péter is közéjük ült. Egy szolgáló meglátta, hogy ott ül a tűznél. Szemügyre vette, aztán megjegyezte: „Ez is vele volt.” De ő tagadta: „Asszony, nem is ismerem.” Nem sokkal ezután egy másik vette észre: „Te is közéjük tartozol” – szólt neki. Péter tiltakozott: „Ember, nem tartozom.” Alig telt el egy óra, más valaki bizonygatta: „De igen, ez is vele volt, hiszen galileai.” „Ember – tagadta újra Péter –, nem tudom, mit beszélsz.” Még ki sem mondta, máris megszólalt a kakas. Az Úr megfordult, s rátekintett Péterre. Péternek eszébe jutott, mit mondott neki az Úr: **„Mielőtt ma megszólal a kakas, háromszor megtagadsz.”** Kiment és keserves sírásra fakadt. (Lk 22,52-62)

Júdás, miután rádöbbsent tetteire, az ezüstpénzt beszórta a Templomba, aztán elment és fölakasztotta magát.

Nagypénteken nincs szentmise. A szertartást a délutáni órákban tartjuk, mert **délután három óra volt**, amikor **az Úr Jézus meghalt a kereszten**. Jézus halála egybeesett a húsvéti bárány feláldozásával. Ez jele annak, hogy az **Ő keresztáldozata valódi áldozat volt az emberiség megváltásáért**. A szertartás keretén belül elhangzik a **passió Szent János evangélista írása szerint**. Ezen a napon **ünnepélyesen végzik a könyörgést a pápáért, a püspökökért, a többi egyházi rendért, hívőkért és hitetlenekért**. *Nagypénteken Jézus Krisztus minden emberért meghalt a kereszten*. Ezért ezen a napon valamennyi emberért imádkozunk. Az ünnepélyes imák után következik a **hódolat a keresztnél**. A lepellel beborított feszületet a pap a kezében tartja és a hívek felé fordulva éneklie ezt vagy más hódolati éneket: „**Íme a szent keresztfa, rajta függött valaha a világnak váltsága.**” A hívek énekkel felelnek rá: „*Jöjjetek hát keresztények, hódolattal hajtsunk térdet, üdvözlégy szent keresztfa!*” Miközben még kétszer ezt eléneklie, a pap lassan leoldja a leplet a keresztről. A leplezett feszületet két ministráns tartja, miközben a papság és a hívek odamennek, térdet hajtanak és *megérintik* a megfeszített Üdvözítő lábát, keresztet vetnek magukra, vagy valamilyen más módon tisztelgnek a keresztnél.

A kereszthódolat után elimádkozzuk a **Miatyánkot**, majd az **áldozás** következik. A szertartás végeztével a hívek a megnyitott *szent sírnál* imádkoznak, mely fölött elhelyezték a lefátyolozott Oltáriszentséget.

*Nem kérem Tőled, Uram, Pál kegyelmét, sem a Péternek adott bocsánatot,
csak azt az irgalmat add meg nekem, amit a keresztnél
a jobb latornak juttattál! Kopernikus*

Énekeljünk! 🎤 Éneklő Egyház 78/1
*Király zászlói lengenek,
villog titkával a keresztnél,
rá testben fölfeszítettet,
ki minden testet alkotott. Amen.*

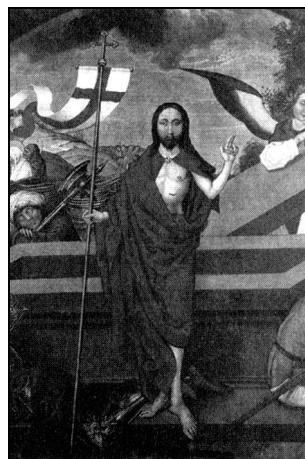
Nagyszombatnak külön liturgiája nincsen. Az Úr Jézus a sírban pihen, a hívek felkeresik a templomokban felállított szentsírt és ott imádkoznak. Te is látogasd meg az érted is meghalt Üdvözítőt!

A húsvét vigíliája

Húsvét vigíliájának **a szertartása a sötétség beállta után kezdődik a fényünnepséggel**. Valamikor régen ezt a szertartást hajnalban végezték. Napjainkban egyre inkább terjed a gyakorlat, hogy minél később, valóban sötétedés után kezdődik a szertartás. Ne zavarjon meg, hogy a templomba lépve csupán egy halvány fény pislákol.

A sötét templom bejáratánál történik a **tűzszentelés, melyről meggyújtják a húsvéti gyertyát**. Ezen a gyertyán öt tömjéncsomó jelképezi az Úr Jézus öt szent sebet. A megszentelt és megáldott **húsvéti gyertyáról meggyújtják a hívek gyertyáit**. Ünnepelesen vonulunk be a templomba, miközben a pap háromszor énekl: **„Krisztus világossága!”** – **„Istennek legyen hála”** – válaszolják a hívek. A templomban eközben **egyre nagyobb lesz a fény**, hiszen **Krisztus világossága** beragyogja ezt az éjszakát, világossága **kiárad az egész világra**. Erről szól a húsvéti öröme. Az **igeliturgiával folytatódik a szertartás**. **Isten nagy tetteiről** szóló **szentírási olvasmányokat** hallgatunk meg, hogyan segítette a választott népet, és hogyan készítette elő az új szövetséget. A **„Glória”** ünnepeles éneklése során egyszerre **megszólalnak a harangok, a csengők és az orgona**. – (**„A harangok visszatértek Rómából”**) – Ünnepi örömmel dicsőítjük Istent az **„Alleluja”** énekkel. Azok a **hitjelöltek (katekumenek)**, akik a **katekumentátus** során a keresztségre készültek, ezen a szentmise részesülnek a keresztség szentségében. (Ezért szenteli ilyenkor az Egyház a keresztvizet.) **A keresztség szertartása a szentbeszéd után kezdődik**. Ahol nincs keresztelés, ott a **keresztségi fogadást** újítják meg a jelenlévők. **A hívek könyörgése** után folytatódik a szentmise a megszokott módon. A szentáldozásban a feltámadt Üdvözítővel találkozunk. Régi magyar szokás szerint a **szentmise után feltámadási körmenetet** tartunk. Az **Oltáriszentségben** velünk lévő feltámadt Krisztussal, a **húsvéti gyertyával** és a **Feltámadott szobrával** kimegyünk a világba, hirdetjük Krisztus örömhírét. **„Feltámadt Krisztus e napon, hogy minden ember vígadjon! Alleluja, hála legyen az Istennek!”**

Az ünnepek alatt a keresztyén emberek így köszönnek egymásnak:
Krisztus feltámadt! – válasz: **Valóban feltámadt!**

*A gyertya lángja nem nagy, de a húsvéti gyertya lángja elegendő,
hogy egészen sötét soha többé ne legyen a földön. Szent-Gály Kata*

Énekeljünk! 🕯️ Hozsanna 88/1
*Krisztus feltámadott!
 Halljátok meg asszonyok,
 Kik kenetet hoztatok,
 Többé már ne sírjatok!
 Feltámadt Krisztus!*

126. Mi a húsvéti misztérium?

A húsvéti misztérium Krisztus szenvedése, halála, feltámadása és mennybemenetele, általa megdicsőítette Istent és megváltott bennünket.

3. A szentmise

A püspökök és a papok hatalmat kaptak arra, hogy a kenyeret és a bort átváltoztassák Jézus testvé és vérévé. Ezt a hatalmukat a szentmisében gyakorolják. A pap az oltárra készített kenyeret és bort átváltoztatja, majd kiosztja a tiszta lelkű, hívő embereknek, vagyis megáldoztatja őket.

A szentmisén az átváltoztatás szavai által Jézus valóságos teste és vére a kenyér és a bor színében lényegileg és ténylegesen jelenvalóvá lesz, hogy keresztáldozatát megjelenítve részesei lehessünk áldozatának és a szentáldozásban lelkünk tápláléka legyen.

A szentmisén az értünk meghalt és feltámadt Jézus jelenik meg köztünk az átváltoztatott kenyérben és borban, aki az utolsó vacsorán ünnepélyesen felajánlotta magát, haláláig tartó engedelmisségét áldozatul a Mennyei Atyának, amikor a kenyeret és a bort átváltoztatta értünk áldozattá váló szent testvé és vérévé. A szentmise így nem csupán emlékezés, hanem valóságos áldozat, melyben Jézus a vérontás nélküli feloldozásban ugyanazt teszi, mint amit a kereszten tett. Önmagát ajánlja fel a Mennyei Atyának, mint a legkedvesebb áldozati adományt.

Valahányszor résztveszünk a szentmisén, egyben részesülünk Jézus megváltó áldozatában is. – Hiszen mi nem lehettünk ott a Kálvárián. **A szentmiseáldozatot az Egyház legnagyobb családi ünnepének** kijáró ünnepélyességgel és átéléssel üljük meg. Közösen imádkozunk, énekelünk, mert **szeretjük Jézust és általa dicsőítjük a Mennyei Atyát.** **A szentmise tehát áldozat és lakoma. Emlékezés** Jézusra, és a szentáldozásban **egyesülünk vele.** – Boldogok, akiket meghív asztalához Jézus, az Isten Báránya.

161. Mi a szentmise?

A szentmise az Újszövetség áldozata az Eukarisztia ünneplésében.

**Érvényesen akkor veszünk részt a szentmisén,
ha elejétől kezdve figyelmesen bekapcsolódunk a liturgiába.**

A vasárnapi szentmise elővételezése szombat este

Az ószövetségi nép életében az ünnep már az előző nap este elkezdődött. A napok számolását estétől estig a keresztények is átvették. Keleten ma is így számítják a napokat, míg nyugaton éjfélről éjfélre tart egy nap. A liturgiában mindkét számítást használjuk. A vasárnap és a főünnepek már az előző este elkezdődnek, így **szombat este másnapra érvényes szentmisén vehetünk részt.**

4. A szentmise szerkezete

Keresztény életünknek, istentiszteletünknek csúcsa és forrása a szentmise. A miséző pap a hívekkel *együtt* mutatja be a legszentebb áldozatot. Ezért nagyon lényeges, hogy mi, hívek, bekapcsolódjunk a szentmisébe. A válaszokat hangosan mondjuk. A szentmise **két fő része az Ige liturgiája és az Eukarisztia liturgiája.** Az Ige liturgiájára a szentmise bevezető része készít fel bennünket.

Bevezető rész

A szentmise elején a miséző pap *köszönti* a jelenlévő híveket.

Pap: *Az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében*
Hívek: Amen

Bűnbánati ima

Pap: *Testvéreim! Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket, és bánjuk meg bűneinket, hogy méltóképpen ünnepelhessük az Úr szent titkait.*

Csendben lelkiismeretvizsgálatot tartunk, majd a pappal együtt imádkozzuk:

Gyónom a mindenható Istennek és nektek testvéreim, hogy sokszor és sokat vétkeztem: gondolattal, szóval, cselekedettel és mulasztással: (mellünket verve mondjuk) én vétkem, én vétkem, én igen nagy vétkem. Kérem ezért a Boldogságos, mindenkor szeplőtelen Szűz Máriát, Az összes angyalokat és szenteket, és titeket testvéreim, hogy imádkozzatok érettem Urunkhoz, Istenünkhöz.

Pap: *Irgalmazzon nekünk a mindenható Isten, bocsássa meg bűneinket és vezessen el az örök életre!*

Hívek: Amen

Uram irgalmazz (Kyrie)

Előimádkozó (Pap): *Uram irgalmazz!*

Hívek: Uram irgalmazz!

Előimádkozó (Pap): *Krisztus kegyelmezz!*

Hívek: Krisztus kegyelmezz!

Előimádkozó (Pap): *Uram irgalmazz!*

Hívek: Uram irgalmazz!

Az „*Uram irgalmazz – Krisztus kegyelmezz*” imákkal kifejezzük, hogy rászorulunk Isten irgalmára és bűneinkért kegyelemért fohászkodunk.

A „*Dicsőség a magasságban Istennek*” kezdetű imádsággal az angyalok karához társulva dicsőítjük a Szentháromságban egy Istent.

Előimádkozó (Pap): *Dicsőség a magasságban Istennek!*

**Hívek: és a földön békeség
a jóakarátú embereknek.**

**Dicsőítünk téged, áldunk téged,
imádunk téged, magasztalunk téged,
hálát adunk neked nagy dicsőségedért.**

Urunk és Istenünk! Mennyei Király!

Mindenható Atyaisten!

Urunk, Jézus Krisztus: egyszülött Fiú.

Urunk és Istenünk,

Isten Báránya, az Atyának fia!

Te elveszed a világ bűneit:

irgalmazz nekünk!

Te elveszed a világ bűneit:

hallgasd meg könyörgésünket!

Te az Atya jobbán ülsz:

Irgalmazz nekünk!

mert egyedül Te vagy a Szent,

te vagy az Úr,

te vagy az egyetlen Fölség:

Jézus Krisztus,

a Szentlélekkel együtt

az Atyaisten dicsőségében! Amen.

A „**könyörögjünk!**” felszólításra csendben saját kéréseinket ajánlhatjuk fel a jó Istennek. A miséző pap a közösség nevében kéri Isten áldását és segítségét. A befejező gondolatok után:

Pap: *Könyörögjünk... mindörökkön örökké.*

Hívek: Amen.

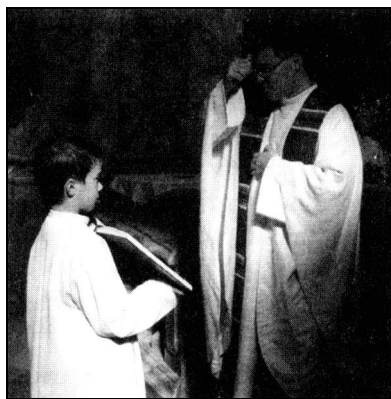
Az Ige liturgiája

A szentmise **olvasmányát** az **Apostolok Cselekedeteiből** vagy a **Jelenések könyvéből** vesszük. A **szentlecke valamelyik apostol leveléből** való. Ezeket **bárki fölolvashatja**, fontos, hogy az mindenki számára jól érthető legyen. Az **olvasmány és a szentlecke között zsoltárokat** imádkozunk, vagy énekelünk.

Lektor: *Olvasmány ... könyvéből.*
 Az olvasmány végén
 Lektor: *Ez az Isten igéje!*
Hívek: Istennek legyen hála!

Az **evangéliumban** Jézus Krisztus szól hozzánk. Szavait, tanítását a szentmisében a **pap** vagy **felszentelt diakónus olvashatja föl**. Jézus iránti tiszteletből felállva hallgatjuk végig.

Pap (diakónus): *Az Úr legyen veletek!*
Hívek: És a te lelkeddel!
 Pap (diakónus): *Evangélium Szent ... könyvéből:*
Hívek: Dicsőség neked Istenünk!
 (Közben kis keresztet rajzolunk a homlokunkra, ajkunkra és a szívünk fölé, miközben magunkban mondjuk: Értelmünk befogadja, szánk hirdesse és szívünk szeresse.)
 Pap (diakónus): az evangélium végén: *Ezek az evangélium igéi!*
Hívek: Áldunk téged, Krisztus!

Az evangélium után meghallgatjuk a **szentbeszédet** (*homilia*), mely az életünkre alkalmazza Isten Igéjét. Megmutatja, hogyan váltsuk tettekre mindazt, amit a Szentírásból hallottunk.

A szentmise tanító részében Jézus szól hozzánk az evangélium által. Mi elfogadjuk az ő tanítását. Erre válasz a **Hiszekegy** (*credo*), melyet közösen imádkozunk. Egyik legősibb hitvallás, az Apostoli Hitvallás az apostoli időkből származik. A Nicea-Konstantinápoly hiszekegy hosszabb, részletesebb. A vasárnapi szentmisében bármelyiket imádkozhatjuk.

Hiszekegy (Credo)

Előimádkozó (pap): *Hiszek az egy Istenben,*
Hívek: mindenható Atyában,
mennynek és földnek,
minden láthatónak
és láthatatlannak Teremtőjében.
Hiszek az egy Úrban: Jézus Krisztusban,
Isten egyszülött Fiában,
aki az Atyától született idő kezdete előtt.
Isten az Istentől,
Világosság a Világosságtól,
valóságos Isten a valóságos Istentől.
Született, de nem teremtmény:
az Atyával egylényegű
és minden általa lett.
Értünk, emberekért,
a mi üdvösségünkért
leszállott a mennyből.
Megtestesült a Szentlélek erejéből
Szűz Máriától,
és emberré lett.
Poncius Pilátus alatt
értünk keresztre feszítették,
kínhalált szenvedett és eltemették.
Harmadnapra föltámadott
az Írások szerint,
fölment a mennybe,
ott ül az Atyának jobbján,
de újra eljön dicsőségben
ítélni élőket és holtakat,
és országának nem lesz vége.
Hiszek Szentlélekben,
Urunkban és éltetőnkben,
aki az Atyától és a Fiútól származik.
Akit éppúgy imádunk és dicsőítünk,
mint az Atyát és a Fiút.
Ő szólt a próféták szavával.
Hiszek az egy, szent, katolikus
és apostoli Anyaszentegyházban,
vallom az egy keresztséget a bűnök bocsánatára,
várom a holtak föltámadását
és az eljövendő örök életet. Amen.

A hívek könyörgésében az Egyházért, az emberiségért, a hívek közös és egyéni szándékaiért továbbá a meghalt hívekért imádkozunk. A könyörgéseket saját szavainkkal is megfogalmazhatjuk.

Hívek: az egyes könyörgések után:

Kérünk téged, hallgass meg minket!

Pap: (a kérések után könyörgést mond, melynek befejezése:) *Krisztus, a mi Urunk által.*

Hívek: Amen

Az Ige liturgia az egyetemes könyörgéssel zárul. A miséző pap az ambótól az oltárhoz vonul – folytatódik a szentmise.

Az Eukarisztia liturgiája

Isten imadásának egyik legrégebbi formája az *áldozatbemutatás*. Istennek mindig a legszebbet, a legértékesebbet ajándékozzuk, hiszen mindent neki köszönhetünk.

A mi áldozatunk Jézus Krisztus. Ajándékba küldte el nekünk a Mennyei Atya, és Jézus a kereszten önmagát adta áldozatul. Azt akarta, hogy áldozatában mindig a tanítványaival maradjon.

Ezért rendelte az utolsó vacsorán az Oltáriszentséget.

Az apostoloknak pedig hatalmat adott, hogy átváltoztassák a kenyeret és a bort az ő szent testévé és vérévé. Így jelenik meg számunkra minden szentmisében Jézus Krisztus az örökké élő áldozat.

Az Eukarisztia liturgiája az áldozati adományok előkészítésével kezdődik.

A felajánláshoz a kenyeret és a bort sok helyen körmenetben viszik az oltárhoz. Régen ilyenkor helyezték az oltár melletti kis asztalkára a hívek az általuk felajánlott javakat, melyeket a szentmise után a szegények között szétosztottak. (lásd: *Agape* – szeretetlakoma) – Ma a felajánláskor körbehordott perselybe helyezik adományaikat, melyekkel a hívek kifejezik *az áldozathoz való hozzájárulásukat*.

A kenyér felajánlása

Pap: *Áldott vagy, Urunk, mindenség Istene, mert a te bőkezűségedből kaptuk a kenyeret. Fölajánljuk néked, mint a föld termését és az emberi munka gyümölcsét. Ebből lesz számunkra az élet kenyere.*

Hívek: Áldott legyen az Isten mindörökké.

A bor felajánlása

Pap: *Áldott vagy, Urunk, mindenség Istene, mert a te bőkezűségedből kaptuk a bort. Fölajánljuk néked, mint a szőlőtő termését és az emberi munka gyümölcsét. Ebből lesz számunkra az élet itala.*

Hívek: Áldott legyen az Isten mindörökké.

A latin rítusú katolikus keresztényeknél ostyát – kovásztalan kenyeret – a görög rítusú katolikus keresztényeknél kovászos kenyeret változtat át a miséző pap, mely után a szentostyában más néven az **Oltáriszentségben a feltámadt Jézus van jelen**. Felajánláskor

lélekben saját magunkat, örömeinket, bánatainkat, szenvedéseinket is felajánljuk. A felajánlás végén imával fordulunk az Istenhez.

Felajánlás végén

Pap: *Imádkozzatok testvéreim, hogy áldozatunk kedves legyen a mindenható Atyaisten előtt!*

Hívek: Fogadja el az Úr kezedből az áldozatot nevének dicséretére és dicsőségére. mindannyiunk, és az egész Anyaszentegyház javára!

A felajánlás végén a miséző pap imával fordul a mindenható Istenhez. Ezt az imát eukarisztikus imának nevezzük. Ebbe a hívek a „Szent vagy...” imádkozásával, vagy éneklésével kapcsolódnak bele.

Prefáció

Pap: *Az Úr legyen veletek!*

Hívek: És a te lelkeddel!

Pap: *Emeljük fel szívünket!*

Hívek: Fölemeltük az Úrhoz

Pap: *Adjunk hálát Urunknak, Istenünknek!*

Hívek: Méltó és igazságos!

Szent vagy (Sanctus)

Pap és a Hívek:

Szent vagy, szent vagy, szent vagy mindenség Ura, Istene! Dicsőséged betölti a mennyet és a földet. Hozsanna a magasságban! Áldott, aki jön az Úr nevében. Hozsanna a magasságban!

A SZENTMISE KÖZÉPPONTJÁBAN AZ UTOLSÓ VACSORÁN ELHANGZOTT SZAVAK ÁLLNAK

A miséző pap *megismétli* mindazt, amit Jézus mondott és cselekedett *az utolsó vacsorán*.

**„Vegyétek, és egyetek ebből mindnyájan,
mert ez az én testem, mely értetek adatik.”**

**„Vegyétek, és igyatok ebből mindnyájan,
mert ez az én vérem kelyhe, az új és örök szövetségé.**

Ez a vér értetek és mindenkiért kiontatik a bűnök bocsánatára.”

Ezekkel a szavakkal *változtatja át* a miséző pap a kenyeret és a bort *Jézus testévé és vérévé*.

Átváltoztatás után

Pap: *Íme, hitünk szent titka.*

Hívek: **Halálodat hirdetjük Urunk, és hittel valljuk föltámadásodat, amíg el nem jössz.**

Az *Úrfelmutatás* után Jézus Krisztus áldozatát felajánlva a Mennyei Atyát dicsőítve üdvözítő kegyelmet kérünk az egyház, a pápa, a püspökök, a papok, a hívek és az elhunytak számára. Az eukarisztikus ima végén az egyház Krisztust és a hívek áldoztát a *dicsőítő ima* szavaival felajánlja a Mennyei Atyának:

Pap: *Őáltala, Ővele és Őbenne a tiéd mindenható Atyaisten, a Szentlélekkel egységben minden tisztelet és dicsőség, mindörökkén örökké.*

Hívek: **Amen.**

Ez a szentmise csúcspontja. Mi is Jézussal együtt magasztaljuk a Szentlélekkel egységben lévő Atyaistent.

Az áldozás szertartása

Az áldozatbemutatás után a Mennyei Atya vendégül lát bennünket. Közösen elimádkozzuk a **Miatyánkot**, ebben kérjük a mindennapi kenyeret és az „élet kenyerét”, az Eukarisztiát.

Pap: *Üdvözítőnk parancsára és isteni tanítása szerint így imádkozunk:*

Pap és Hívek közösen: **Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy,
szenteltessék meg a te neved,
jöjjön el a te országod,
legyen meg a te akaratod,
amint a mennyben, úgy a földön is.
Mindennapi kenyerünket
add meg nekünk ma,
és bocsásd meg vétkeinket,**

**miképpen mi is megbocsátunk
az ellenünk vétkezőknek,
és ne vígy minket a kísértésbe,
de szabadíts meg a gonosztól.**

Pap: *Szabadíts meg kérünk, Urunk, minden gonosztól! Adj kegyesen békét napjainkban, hogy irgalmadból mindenkor bűn és baj nélkül éljünk, míg reménykedve várjuk az örök boldogságot, és Megváltónknak, Jézus Krisztusnak dicsőséges eljöttét.*

Hívek: Mert tiéd az ország, a hatalom és a dicsőség mindörökké. Amen

Pap: *Urunk, Jézus Krisztus, Te azt mondottad apostolaidnak: békességet hagyok rátok, az én békémet adom nektek. Ne vétkeinket nézzed, hanem Egyházad hitét, és őrizd meg Egyházadat szándékod szerint békében, és add meg teljes egységét! Ki élsz és uralkodol mindörökkön örökké.*

Hívek: Amen

Mielőtt az Úr asztalához járulunk, kiengesztelődünk egymással, az Úr békéjéért imádkozunk és közvetítjük embertársainknak.

Béke veled!

Pap: *Az Úr békéje legyen veletek mindenkor!*

Hívek: És a te lelkeddel!

Pap: *Engesztelődjünk ki szívből egymással!*

Hívek: Legyen béke köztünk mindenkor!

Kézfogáskor mondjuk: **Béke veled!**

Béke veled!

Az „Isten Báránya” kezdetű imával irgalmat kérünk bűneink bocsánatára.

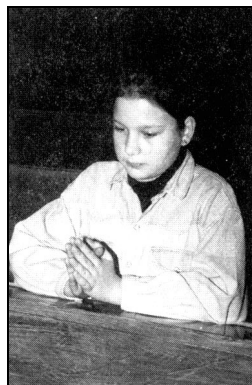
Isten Báránya (Agnus Dei)

Előimádkozó (pap) *Isten Báránya!*

Hívek: Te elveszed a világ bűneit: irgalmazz nekünk! Isten Báránya! Te elveszed a világ bűneit: irgalmazz nekünk! Isten Báránya! Te elveszed a világ bűneit: adj nekünk békét!

A kafarnaumi százados imájával: **Uram nem vagyok méltó...** kifejezzük a Jézussal való egyesülésünk előtt kicsinységünket és bizalmunkat egyaránt.

Áldozás előtt

Pap: *Íme, az Isten Báránya, íme, aki elveszi a világ bűneit. Boldogok, akiket meghív asztalához Jézus, az isteni Bárány.*

Pap és a hívek: **Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj, hanem csak egy szóval mondd, és meggyógyul az én lelkem.**

A szentáldozás Jézus Krisztussal egyesít, titokzatos testébe, az Egyházba, *testvéri közösségbe* kapcsol. – **Krisztus Teste!** – felszólításra a válaszunk: **Amen.**

Ünnepélyes alkalommal *két szín alatt is* lehet áldozni. Ekkor a Szentostyát az áldoztató a Szent Vérbe mártva helyezi a nyelvünkre.

Szentáldozáskor Jézussal egyesülünk szívünkben.

Visszatérve helyünkre, rövid csendben *köszönetet mondunk* Jézusnak, hogy a szívünkbe költözött. Míg tart az áldoztatás, mondjuk el neki mindazt, ami a szívünkben van. *Szeretjük őt*, megköszönjük amiket kaptunk tőle, oltalmába ajánljuk *szeretteinket* és segítségét kérjük, hogy akarata szerint tudjunk élni. Ha van más kérésünk, azt is elmondhatjuk neki. A szentmise végén meghallgatjuk a **hirdetéseket**, majd a pap **Isten áldásával** bocsát el bennünket.

Befejező rész (áldás)

Pap: *Az Úr legyen veletek!*

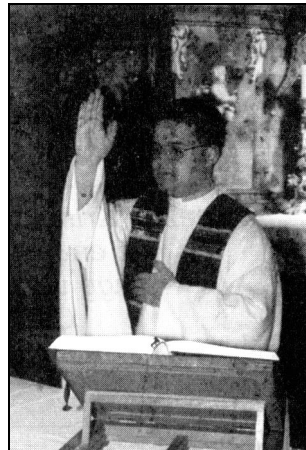
Hívek: És a te lelkeddel!

Pap: *Áldjon meg benneteket a mindenható Isten: az Atya, a Fiú és a Szentlélek.*

Hívek: Amen

Pap: *A szentmise véget ért, menjetek békével!*

Hívek: Istennek legyen hála!

A szentmisén Jézussal találkoztunk. Az evangéliumban szólt hozzánk, tanított bennünket. A szentáldozásban szívünkbe fogadtuk, hogy magunkkal vihezzük a világra. Erőt kaptunk, hogy az elkövetkező héten is Vele együtt helyt tudjunk állni az életben, a tanulásban.

162. Miből áll a szentmise?

A szentmise az Ige és az Eukarisztia liturgiájából áll.

163. Mi történik az Ige liturgiájában?

Az Ige liturgiájában az Egyház élénk adja Isten üzenetét, mi pedig hittel válaszolunk rá.

164. Mi történik az Eukarisztia liturgiájában?

Az Eukarisztia liturgiájában a kenyér és a bor színében az Úr Jézus jelenvalóvá teszi húsvéti misztériumát, s testével és vérével táplál minket.

165. Hogyan veszünk részt a szentmisén?

A szentmisén befogadjuk Isten Igéjét, áldozatul felajánljuk magunkat Jézus Krisztussal az Atyának, és lehetőleg megáldozunk.

5. Foglaljuk össze a tanultakat!

Jézust visszük az emberek közé

A nagyböjten az Úr Jézus szenvedésére és kereszthalálára emlékezünk. Ebben az időszakban a keresztény ember befelé fordul, elcsendesedik. **Hamvazószerdán** a hamvazkodás figyelmeztet bennünket arra, hogy földi életünk véges. A **nagyböjt bűnbánati időszak**. Jobban odafigyelünk lelki életünkre. Bűnbánatot tartunk, szentgyónással, gyakori szentáldozással és az önuralomnak gyakorlásával, jó tettekkel és derűs lélekkel **készülünk a húsvéti ünnepekre**. **Virágvasárnap** Jézus jeruzsálemi bevonulására emlékezünk. A nép örömujjongással fogadta. Ugyanez a nép a hét végén már a halálát kívánta. **A Szent Háromnapon** végigkísérjük Jézust szenvedésének útján. **Húsvét** vigiliáján már örvendezve énekelünk alleluját, hiszen Jézus Krisztus halála és feltámadása által *megváltotta* a világot.

Az **Oltáriszentséget** Jézus az utolsó vacsorán rendelte, hogy velünk maradjon a világ végezetéig. A *papi küldetést* az apostolok Jézustól kapták, akik azután tovább adták ezt utódaiknak, a püspököknek, az emberek szolgálatára. A **szentmisében** ma is megelevenedik előttünk Jézus áldozata. A szentmise tanító részében szól hozzánk, tanít bennünket. Az Eukarisztia liturgiájában megelevenedik előttünk áldozata, mely ez esetben vér nélküli áldozat. A miséző **pap átváltoztató szavai** által Jézus *jelenvalóvá* válik az oltáron. A szentáldozásban asztalához hív bennünket, és a szívünkbe költözik. A szentmise végén **küldetést** kapunk: Jézus örömhírét visszük az emberek közé.

Jézus Krisztus 2000 évvel ezelőtt eljött, azóta azonban az emberek inkább rejtegették és elferdítették, s úgy viselkedtek, mintha nem is létezett volna. Csak kevesen válaszoltak hívására. Jézus Krisztus mindenkit külön ösztönöz, hogy önmagába nézzen. Iff Richard

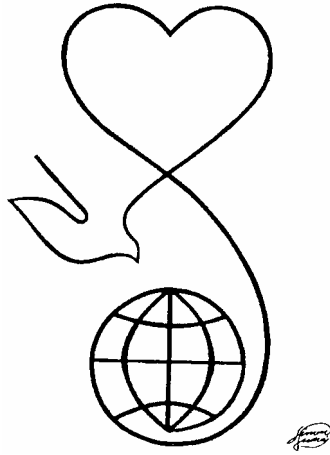
Ellenőrizd magad, mire emlékszel!?

1. Mit jelképez a hamvazkodás?
2. Hogyan készülünk húsvét ünnepére?
3. Mire emlékezünk virágvasárnap?
4. Mit jelent az, hogy „a harangok Rómába mennek”?
5. Mikor van az oltárfosztás és mire emlékezünk ekkor?
6. Mi a passió? Mikor hangzik el?
7. Mikor van a fényünnepség?
8. Az első keresztények életében melyik napon volt a keresztelés szertartása?
9. Mikor van a feltámadási körmenet?
10. Mit jelent, hogy a szentmise áldozat és lakoma?
11. Mikor veszünk részt érvényesen a szentmisén?

Kérdések a katekizmusból, amelyekre már tudunk válaszolni

154. Mi az Eukarisztia vagyis az Oltáriszentség?
155. Miért alapította az Úr Jézus az Eukarisztiát?
156. Mikor alapította az Úr Jézus az Eukarisztiát?
157. Mit tett az Úr Jézus e szavakkal: „Ez az én testem, ez az én vérem”?
158. Hogyan van jelen Jézus az Oltáriszentségben?
159. Kiknek adott az Úr Jézus hatalmat, hogy a kenyeret és a bort testévé és vérévé változtassák át?
160. Mikor változtatják át a püspökök és a papok a kenyeret és a bort az Úr Jézus testévé és vérévé?
161. Mi a szentmise?
162. Miből áll a szentmise?
163. Mi történik az Ige liturgiájában?
164. Mi történik az Eukarisztia liturgiájában?
165. Hogyan veszünk részt a szentmisén?

*A szeretet nem tud határokat,
Mindenkit, mindent magához ölel
És kifosztani vágyik önmagát,
És odaadni mindent és magát,
És mindenkinek lenni mindene. Sík Sándor*

Mindennapi életünk a feltámadás fényében (VI. témakör)

1. Jézus befejezte földi küldetését

Feltámadása után Jézus nagyon sok embernek megjelent. A feltámadása utáni negyvenedik napon utoljára jelent meg az apostoloknak. Ekkor mondotta nekik:

„Menjetek, tegyétek tanítványommá mind a népeket! Kereszteljétek meg őket az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevében” (Mt 28,18).

Jézus mennybemenetele

Azután kivezette tanítványait az Olajfák-hegyére. Ott megáldotta őket és felment a mennybe. Most ott ül a mindenható Atyaisten jobbján, ami annyit jelent, hogy olyan hatalma és dicsősége van a mennyben, mint magának a Mennyei Atyának. Régen ezt az ünnepet **áldozócsütörtöknek** nevezték. Az elnevezés arra utal, hogy a **húsvét utáni 40. nap csütörtökre** esett, **ugyanakkor volt a gyerekek elsőáldozása** is. Nálunk ez a nap munkanap, ezért az azt követő vasárnap ünnepeljük.

A Föltámadott

Írta: Juhász Gyula

Negyven napig még a földön maradt.
Járt-kelt a zöldben, megfürdött a fényben,
Szívében érezé a szent tavaszt.

A gyermekek közt játszott és mesélt,
Virágát derűs homlokára fonta,
Ujjongva mondta: Ó élet, te szép!

Negyven napig még a földön maradt.
Ragyogó lelke távol ködbe látta
A koponyák hegyét, az árnyakat.

Egy orgonavirágos hajnaltájon
Oly könnyű lőn a teste, mint a fény
S elszállt némán a mennybe, mint egy álom.

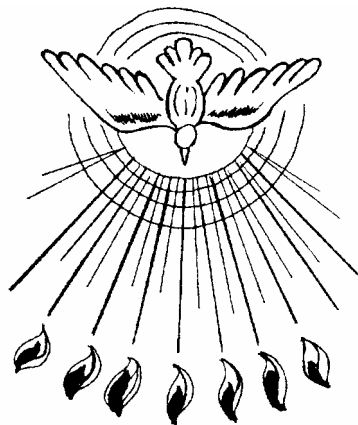
Énekeljünk! 🕊 Éneklő Egyház 118/1

*Mennybe ment Krisztus e napon, alleluja, alleluja,
hogy minden ember vigadjon, alle, alleluja,*

Első könyvemben, kedves Teofil, elbeszéltem, mi mindent tett és tanított Jézus egészen addig a napig, amelyen azután, hogy útbaigazítást adott a Szentlélek által kiválasztott apostoloknak, *fölvétetett a mennybe*. Szenvedése után sokféleképpen bebizonyította, hogy él: negyven napon át ismételten megjelent nekik, és beszélt az Isten országáról. Egyszer, amikor együtt evett velük, megparancsolta nekik, hogy ne hagyják el Jeruzsálemet, hanem várjanak az Atya ígéreterre, „amelyről – úgymond – tőlem hallottatok: Mert János csak vízzel keresztelt, de ti néhány nap múlva a Szentlélekkel fogtok megkeresztelkedni.” Az egybegyűltek erre megkérdezték: „Uram, mostanában állítod helyre Izrael országát?” „Nem tartozik rátok – felelte –, hogy ismerjétek az időpontokat és a körülményeket. Ezeket az Atya szabta meg saját hatalmában. De *megkapjátok a Szentlélek rátok leszálló erejét, és tanúim lesztek Jeruzsálemben, s egész Júdeában és Szamariában, sőt egészen a föld végső határáig.*” Azután, hogy ezeket mondta, a szemük láttára fölemelkedett, és felhő takarta el szemük elől. Amint merőn nézték, hogyan emelkedik az égbe, egyszerre két férfi termett mellettük fehér ruhába öltözve. Ezt mondták nekik: „Galileai férfiak! Mit álltok itt égre emelt tekintettel? Ez a Jézus, aki tőletek az égbe vétetett, *úgy jön el ismét, amint szemetek láttára a mennybe ment*”. (ApCsel 1,1-11)

Pünkösöd – A Szentlélek eljövetele

Jézus mennybemenetele után tíz nappal az apostolok együtt voltak Jeruzsálemben egy teremben. Velük volt a Boldogságos Szűz Mária is. Nagyon **féltek, zárt ajtóik mögött imádkoztak, beszélgettek. Visszaemlékeztek** azokra az időkre, amikor az Úr Jézus közöttük élt, tanította őket. Egyszerre csak nagy zúgás támadt, mint a szélnek zúgása és **a Szentlélek tüzes nyelvek alakjában leszállott mindnyájukra.** Pünkösöd fordulat volt az apostolok életében. Gyávaságukat mintha elfújta volna a pünkösdi szél. **A Szentlélek eltöltötte őket.**

Megvilágosodott az értelmük... Most kezdték megérteni, mit tanított nekik Jézus. Most már a feltámadás fényében szemlélték az eseményeket.

Én vagyok az élő kenyér... Ha nem eszitek az Emberfia testét és nem isszátok az ő vérének nem lesz élet bennetek... Te Péter vagy, azaz kőszikla... Most értették meg igazán Jézus szavait. **Ezután Péter tanúságot tett Jézus mellett.**

Beszédének olyan hatása volt, hogy utána **háromezer ember megkeresztelkedett. Ezt a napot tekintjük az Egyház születésnapjának.** Krisztus utasítása szerint **elindultak a világ négy égtája felé, hogy elvigyék az örömhírt, hirdessék Jézus tanítását. Tanúságot tettek Jézus mellett.** Megértették, hogy Krisztustól kapott küldetésük van. **Az első bérálás pünkösdkor volt, amikor az apostolok megkapták a Szentlelket.** Várták az eljövetelét, nagyon sokat imádkoztak. Ezt a küldetést mi is megkaptuk.

Mi is Krisztus tanúi vagyunk. A keresztségben a kegyelmi élet csíráját kaptuk meg. A bérálás szentsége *megerősít* bennünket abban, ami a keresztségben elkezdődött. Aki a bérálkozásra készül, most már nagykorú keresztényként, **maga vállalja** mindazt, amit a keresztségben szülei vállaltak helyette: **a krisztusi életet és a küldetést. A Szentlélek tölti el szívét, megerősíti, hogy képes legyen a nagykorú, felelős keresztény életre.**

Pünkösdvasárnapkal befejeződik a húsvéti idő

Amikor érkezett *pünkösd napja*, ugyanazon a helyen mindnyájan együtt voltak. Egyszerre olyan zúgás támadt az égből, mintha csak heves szélvész közeledett volna, és egészen betöltötte a házat, ahol ültek. Majd lángnyelvek jelentek meg nekik szétoszolva, és leereszkedtek mindegyikükre. **Mindannyiukat eltöltötte a Szentlélek,** és különböző nyelveken kezdtek beszélni úgy, ahogy a Lélek szólásra indította őket. Ez idő tájt vallásos férfiak tartózkodtak Jeruzsálemben, az ég alatt minden népből. Amikor ez a zúgás támadt, nagy tömeg verődött össze. Nagy volt a megdöbbenés, mert mindenki a saját nyelvén hallotta, amint beszéltek. Nagy meglepetésükben csodálkozva kérdezték: „Hát nem mind galileaiak, akik ott beszélnek? Hogyan hallja hát őket mindegyikünk a saját anyanyelvén? Mi pártusok, médek, elamiták és Mezopotámiának, Júdeának, Kappadóciának, Pontusznak, Ázsiának, Frigiának, Pamfiliának, Egyiptomnak és Líbia Cirene körüli részének lakói, a Rómából való zarándokok, zsidók és prozeliták, krétaiak és arabok: halljuk, hogy a mi nyelvünkön hirdetik Isten nagy tetteit. Csodálkoztak, és ezt kérdezték egymástól: „Mi lehet ez?” Mások gúnyosan megjegyezték: „Teleítetté magukat édes borral.”

Péter a többi tizeneggyel előlépett, és zengő hangon *beszédet intézett hozzájuk:* „Zsidó férfiak és Jeruzsálem lakói mindnyájan! Vegyétek tudomásul és hallgassátok meg szavamat! Nem részegek ezek, amint véletek, hisz a napnak még csak a harmadik órájában vagyunk, hanem ez az, amiről Joel próféta szólt: A végső napokban – mondja Isten – kiárasztok lelkemből minden testre. Fiaitok és lányaitok prófétálni fognak, az ifjak látomásokat látnak, az öregek álmokat álmodnak. Még szolgálaimra és szolgálóimra is kiárasztom lelkemet ezekben a napokban, és prófétálni fognak. Csodákat teszek fenn az égből, és jeleket adok

lenn a földön: vért, tüzet és gomolygó füstöt. A nap elsötétül, a hold vérbe borul, mielőtt eljön az Úrnak nagy és nyilvánvaló napja. Aki segítségül hívja az Úr nevét, üdvözülni fog.

Izraelita férfiak! Halljátok meg szavamat! A názáreti **Jézust az Isten igazolta** előttetek a hatalmas **csodákkal és jelekkel**, amelyeket – amint tudjátok – általa vitt végbe köztetek. Ezt az embert az Isten elhatározott terve szerint kiszolgáltattatok, és gonosz kezek által keresztre feszítve elveszejtették. Az Isten azonban feloldotta a halál bilincseit és *feltámasztotta*. Lehetetlen is volt, hogy a halál fogva tartsa, hisz Dávid mondja róla: Szemem előtt az Úr mindenkor, ő áll jobbomon, hogy meg ne inogjak. Örül hát szívem és nyelvem énekel, sőt testem is reményben nyugszik el. Mert nem hagyod a lelkem az alvilágban, nem engeded, hogy rothadás érje Szentedet. Az élet útját mutattad meg nekem, és örömmel töltesz el színed előtt.

Testvérek, férfiak! Hadd mondjam el nektek Dávid pátriárkáról nyíltan, hogy meghalt és eltemették, sírja mind a mai napig itt van köztünk. Mivel azonban próféta volt, és tudta, hogy az Isten esküvel is megerősítve ígéretet tett: az ő ágyékának gyümölcséből ültet majd valakit trónjára, előrelátva beszélt Krisztus feltámasztásáról, hogy sem nem marad az alvilágban, sem testét nem éri rothadás. **Isten ezt a Jézust támasztotta fel, akinek mi mind tanúi vagyunk.** Azután, hogy az Isten jobbjára fölmagasztalta, megkapta a Szentlélek ígéretét az Atyától, azt kiárasztotta, amint látjátok és halljátok. Mert Dávid nem ment fel az égbe, mégis ő mondja: „Így szólt az Úr az én Uramhoz: Ül a jobbomra, s ellenségeidet lábad elé teszem zsámolyul. Tudja meg hát Izrael egész háza teljes bizonyossággal, hogy az Isten azt a Jézust, akit ti keresztre feszítettetek, Úrrá és Krisztussá tette!”

E szavak szíven találták őket. Megkérdezték Pétert és a többi apostolt: „Mit tegyünk hát, emberek, testvérek?” „**Térjete meg** – felelte Péter – **és keresztelkedjék meg** mindegyiktek Jézus Krisztus nevében bűnei bocsánatára. És megkapjátok a Szentlélek ajándékát. Mert az *ígéret nektek és fiaitoknak szól, meg azoknak, akiket* – bár távol vannak – *meghívott a mi Urunk, Istenünk.*” Még más egyéb szavakkal is bizonyította ezt, és buzdította őket: „Meneküljete ki ebből a romlott nemzedékből! Akik megfogadták szavát, megkeresztelkedtek. **Aznap mintegy háromezer lélek megtért.** Állhatatosan kitarítottak az *apostolok tanításában és közösségében, a kenyértörésben és az imádságban.* Félelem fogott el mindenkit, mert az apostolok révén sok csoda és jel történt Jeruzsálemben. A hívek mind ugyanazon a helyen tartózkodtak, és közös volt mindenük. (ApCsel 2,1-44)

*Napot akarni, szépet, vad messzeséget,
Istent keresni, szállni és rátalálni,
Boldognak lenni nagyon:
ezt akarom! Müller Péter*

Énekeljünk! 🕯️ Hozsanna 259/1
*Jöjj, Szentlélek Uristen,
Áraszd reánk teljesen
Mennyből fényességedet,
Mennyből fényességedet,
Jöjj el, jöjj el, jöjj el, jöjj el,
Jöjj Szentlélek Uristen!*

 Éneklő Egyház 125/1
*Jöjj, Szentlélek Istenünk, add a mennyből érzenünk
fényességed sugarát. Jöjj, szegények atyja, te,
bőkezűség Istene, lelkünk fényed hassa át.
Jöjj el, jöjj el! Jöjj el, jöjj el!
Jöjj, Szentlélek Uristen!*

A fiatalok bér márkózására legalkalmasabb kor a betöltött tizennyolcadik esztendő. A polgári életben is ettől kezdve számítanak nagykorúnak.

2. Évközi időszak

Évközi időnek nevezzük azt az időszakot, amely a húsvéti és a karácsonyi ünnepkörön kívül a liturgikus évben megmarad. Ez az időszak két részre: a vízkereszt utáni és a pünkösd utáni időre tagozódik. Az évközi idő egységes időszakot alkot, bár nem folyamatosan. Jézus megkeresztelkedésének ünnepe utáni hétfővel kezdődik és hamvazószerdáig tart, majd pünkösd hétfőtől folytatódik és Krisztus Király vasárnapjának hetével – advent első vasárnapja előtt – fejeződik be.

3. Egyéb nagyobb ünnepek

A Szentháromság ünnepe

Pünkösd utáni első vasárnap. Az Egyház hálatelt szívvel tekint vissza a húsvéti misztériumra. Az egyházatyák tanítása szerint az üdvösség műve, a bűntől való megváltásunk titka, a Szentháromság közös műve volt. Ezért borulunk le Pünkösd után a háromszemélyű egy Isten végtelen titka előtt.

Énekeljünk! Éneklő Egyház 131/1
*Szentháromságnak életem, halálom,
s testemmel együtt lelkemet ajánlom.
Tégedet imádlak, mindörökkön áldlak:
Oszthatatlan Istenség, Háromságban egy fölség!*

 „Még sok mondanivalóm volna, de nem vagytok hozzá elég erősek. Hanem amikor eljön az Igazság Lelke, ő majd elvezet benneteket a teljes igazságra. Nem magától fog beszélni, hanem azt mondja el, amit hall, és a jövődöt fogja hirdetni nektek. Megdicsőít engem, mert az enyéből kapja, amit majd hirdet nektek. **Minden, ami az Atyáé, az enyém is.** Azért mondtam, hogy az enyéből kapja, amit majd hirdet nektek. Rövid idő s már nem láttok, ismét rövid idő s viszontláttok.” (Jn 16,12-16).

*Légy fölöttem, jó Atyám,
Állj mellettem, Krisztusom,
Gyűjts világot, Szentlélek
Minden életutamon!
Római Breviárium⁸*

⁸ Zsolozsmás könyv.

Úrnapja

A pünkösd utáni második csütörtökön ünnepli az Egyház az *Úrnapját*. Mivel nálunk ez munkanap, ezért a következő vasárnap emlékezünk meg róla. Az **Oltáriszentség emlékére** és különös tiszteletének szenteljük ezt a napot. Az ünnep kiemelkedő pontja az ünnepi szentmise utáni úrnapi **szentséges körmenet**. Szép szokás, hogy a körmenet útvonalán négy sátrat állítanak fel, és az Oltáriszentség előtt fehér ruhás lányok virágszirmokat hintenek. Mindegyik sátonál egy-egy *evangéliumi részt* olvasnak fel az Oltáriszentségről, és a szokásos szertartások között a pap szentségi áldást ad. **Az úrnapi körmenettel megvalljuk az Oltáriszentségbe vetett hitünket, nyilvánosan fejezzük ki tiszteletünket az Úristen iránt, végül hálát adunk végtelen szeretetéért.**

Énekeljünk! 🕯️ Hozsanna 136/1

*Üdvözlégy Oltáriszentség!
Csodálatos szent Istenség!
Téged szívből mind imádunk,
Oltárodnak trónján áldunk.
Üdvözlégy szent Szakramentom!⁹
Százezerszer, meg ezerszer, én Jézusom!*

*Óh igaz Kenyér, jó Pásztor,
Jézus, óvj az elbukástól,
te táplálj és te palástolj,
s add, hogy a feltámadáskor
üdvnek látói legyünk.
Te, ki mindent bírsz és értesz,
s e földön táplálsz és éltetsz,
tedd, hogy szent népeddel, ékes
asztalodnál majd az édes
örökségben résztvegyünk! Aquinói Szent Tamás*

Jézus Szíve tisztelete

Pünkösd utáni harmadik pénteken az Úr Jézus *önfeláldozó szeretetére* gondolunk, mely az Ő szívét irántunk annyira megindítja. Jézus lánzsával átszúrt szívének tisztelete évszázadok óta jelen van a keresztény emberek lelkében. **Alacoque** (ejtsd: Alakok) **Szent Margit misztikus látomása során terjedt el szerte a világon**. Jézus szent Szívének tiszteletével kiengeszteljük azokért a bántalmakért, amelyekkel a hálátlan emberek illetik Őt.

Énekeljünk! 🕯️ Hozsanna 155/1

*Jézus Szíve, legtisztább szív, kegyelem oltára,
Boldog, aki tehozzád hív, s szívét hozzád tárja.
Vércseppjeid a világnak bűneit lemosták,
Rólam is a gyarlóságnak tisztítsad le foltját.*

⁹ Oltáriszentség (latin).

Sokan – Jézus Szíve iránti tiszteletből – minden hónap első péntekén végzik el szentgyónásukat, és járulnak szentáldozáshoz.

Jézus Szíve, semmisíts meg bennem mindent, ami Neked nem tetszik! Jézus Szíve, járja át mélyen az én szívemet is a tiszta szeretet, hogy Téged soha el ne felejtselek, és Tőled soha el ne szakadhassak! F. Lelotte

Nagyboldogasszony ünnepe (augusztus 15.)

Máriát a bűn legcsekélyebb foltja nélkül az *Isten megóvta* eredeti ártatlanságában a földön. Nem kellett megtapasztalnia az első bűn büntetését a fájdalmas testi halált, s teste sem enyészett el. **Testével együtt felvétetett a mennyei boldogságba.** Így jutalmazta meg az Úr Isten szolgálójának engedelmességét.

A megdicsőült Szent Szűzben nemcsak *mennyei édesanyánkat* – Jézus szeretetének jóságos közvetítőjét – tiszteljük, hanem Krisztus tökéletes követőjét, aki *példát ad* számunkra. Nagypénteken a keresztfán Jézus úgy rendelkezett, hogy Mária minden keresztény édesanyja legyen. Biztosak lehetünk benne, hogy ő boldogan vállalta ezt a megtisztelő feladatot. Mennyei boldogságához ma is hozzátartozik, hogy gyakorolja anyai szeretetét.

Énekeljünk! 🎵 Éneklő Egyház 283/1
*Felvitetett magas mennyországba,
 angyali szép, örvendetes házba,
 e nap a Szűz nagy menyasszonyságra,
 az Istennek drága hajlékába.*

Szent István király (augusztus 20.)

Államalapító *Szent István* királyunk folytatta az apja – Géza fejedelem – által megkezdett munkát. Letelepítette a magyar törzseket, és **átvette** az akkor már ezen a vidéken hagyományokkal rendelkező **keresztény kultúrát.** – Ezt tekintette elsődleges feladatának.

Mindez **létkérdés volt** őseink számára. A szabados, kalandozó életmódhoz szokott elődeink körében nem volt könnyű a **keresztény hit elterjesztése.** A pogány vezérek

támadásának leveréséhez István Szent Márton segítségét kérte. – Győzelme után **Pannonhalmára és Pécsváradra bencés szerzeteseket telepített.**

István fejedelem a pogányok legyőzésével kiérdemelte a királyi *koronát*, melyet *II. Szilveszter pápa* küldött; **1000 karácsonyán koronázta meg az esztergomi érsek.** Az új király a korona mellé megkapta még a többi *uralkodói jelvényt*, a kardot, a jogart és a gyűrűt is.

Megkoronázása után folytatta *egyházszervező* tevékenységét. Gyermekeit, **Imre herceget Gellért velencei származású bencés püspök gondjaira bízta.** Az ifjú trónörökös 1031-ben vadászat közben halálos sebet kapott. A megfáradt idős király – méltó trónörökös hiányában – **1038. augusztus 15-én, halálos ágyán az országot és a koronát a Boldogságos Szűz Mária oltalmába ajánlotta.**

Énekeljünk! 🕯️ Hozsanna 294/A/1
*Ah, hol vagy, magyarok tündöklő csillaga,
 Ki voltál valaha országunk istápjja?
 Hol vagy, István király?
 Téged magyar kíván,
 Gyászos öltözetben
 Teelőtted sírván.*

Kérjük az Istent, hogy Szent István királyunk közbenjárására hallgassa meg kéréseinket: Áldd meg Urunk, népünk szorgalmas munkáját, hogy békében és jólétben élhessünk. Áldd meg népünk vezetőit, hogy eredményesen dolgozzanak országunk felvirágoztatásán. Add, hogy az Egyház és az állam együtt dolgozzon egész népünk javára. Egyetemes könyörgés

Vértanúk (mártírok) tisztelete a liturgiában

A vértanúk kultusza szinte egyidős a kereszténységgel. A szmirnai egyház levelében olvashatjuk, hogyan szedték össze Szent Polykárp vértanú püspök ereklyéit, és hogyan ünnepelték meg minden évben emlékezetét. A vértanúk ünnepei a IV. században váltak általánossá. Nevüket két összecsukható falpra vagy elefántcsont táblára jegyezték föl, majd a szentmisében olvasták fel őket. Vértanúságuk évfordulóján – mennyei születésnapjukon – a sírjuknál vagy a templomban gyűltek össze a hívek, ahol misével vagy vigíliával kérték közbenjárásukat. A vigíliákon fölolvasták vértanúságuk történetét.

Legismertebb vértanúk: **Szent Ágnes** (január 21.), **Szent Péter és Pál** (június 29.), **Szent Lőrinc** (augusztus 10.), **Szent István diakonus** (december 26.), **Aprószentek** (december 28.), **Boldog Apor Vilmos püspök** (május 23.)

Énekeljünk! 🎤 Éneklő Egyház 254/1

*Szent (...) vértanú, akit ma ünnepelünk,
éneklő örömmel mind együtt köszöntünk:
Krisztushoz közel vagy, hitben erős szentünk,
dicséretet zengünk!*

A nem vértanú szentek tisztelete a liturgiában

A vértanúk és az apostolok után természetes, hogy más **szentéletű nők és férfiak** ünnepét is megülték. Az ő tiszteletük nem terjedt el olyan gyorsan, életszentségük nem volt olyan feltűnő, mint a hős vértanúké. Velük együtt emlékeztek meg **Remete Szent Pálról és Szent Antalról** a sivatagi remeték atyjáról, **Szent Mártonról, Szent Szilveszterről, Aranyszájú Szent Jánosról**. Ők a kereszténység első hitvalló atyái voltak. Megemlékezünk az **angyalokról** is. Szent Mihály, Gábor és Rafael angyalokra **szeptember 29-én**, a **Szent őrangyalokra október 2-án** emlékezünk. **Keresztelő Szent Jánost** az Úr Jézus a legnagyobbak között mondta az emberek között. Születését **június 24-én**, vértanúságát – mennyei születésnapját – **augusztus 29-én** ünnepeljük. **Szent József** első ünnepe **március 19**, a munkások védőszentjeként **május 1-én** emlékezünk rá. **Szent István királyról** (augusztus 20.), **Szent Imre hercegről** (november 5.), **Árpádházi Szent Margitról** (január 18.), **Árpádházi Szent Erzsébetről** (november 19.) és **Árpádházi Szent Kingáról**, akit 1999. június 16-án avatott szentté II. János Pál pápa, szintén minden évben megemlékezünk. Összesen 27 olyan nőt és férfit tisztelünk a szentek és boldogok sorában, akik *magyarok*, vagy *Magyarországon éltek* és a magyarsággal is szoros kapcsolatban álltak. Jelenleg is *kilenc* szentéletű magyar és vértanú boldoggá, illetve szentté avatása van folyamatban, köztük *Mindszenty József* bíboros és a fiatal, cserkész *Kaszap István*.

Énekeljünk! 🎤 Éneklő Egyház 663/1

*Bölcsességet szól az igaz szája
s igazságot beszél nyelve az Úrnak
törvényét őrzi az Ő szívében.*

Mindenszentek, halottak napja

November 1-jén minden szent közös ünnepe van. Ezen a napon ünnepeljük azokat is, akiket a földön nem avattak szentté, de mégis elmondhatjuk róluk, hogy életszentségük által biztosan kiérdemelték az örök boldogságot. Másnap, **halottak napján (november 2.)**, **meghalt hozzátartozóink sírjait látogatjuk meg.** Koszorút, virágot viszünk, gyertyát gyújtunk, imádkozunk értük. Az emléknapi *szentek egységére* emlékeztet, és megtanít rá, hogyan mutassuk ki szeretetünket a tisztítóhelyen szenvedő lelkek iránt.

A boldog föltámadás reménye Krisztusban ragyogott föl nékiünk. Így, ha meg is szomorít a halál kényszere, az ígért örök élet megvigasztal minket. Mert híveid élete, Urunk, megváltozik, de meg nem szűnik, és amikor halandó testünk enyészetnek indul, lelkünket a mennyben örök otthon várja. Római misekönyv

Énekeljünk! Hozsanna 210/1

*Nagy öröm van ma az égben,
örvendezzünk, keresztények.
Szenteljük e dicső napot
Mindenszentek ünnepének.
Gyülekezzünk szívesen,
énekeljünk lelkesen:
Mindenszentek üdv tinéktek.*

Krisztus Király ünnepe

Jézus nyilvános működése során soha nem fogadta el, hogy a nép királynak kijáró tisztelettel ünnepelje. Kivétel ezalól **virágvasárnap**, amikor a nép Izrael királyának nevezte. Benne a sokat szenvedett nép földi messiást látott, aki visszaállítja Dávid királyságát. Korának uralkodói féltékenyen néztek rá, pedig Ő világosan a tudukra adta, *hogy országa nem e világból való*. Országa az evangélium, az örömhír hirdetésén alapszik. A keresztények akkor válnak alattvalóivá, amikor Isten kiragadja őket a sötétség hatalmából és áthelyezi szeretett Fia Országába, akiben megváltásunk van. Krisztus az idő és a történelem Ura. *Neki adatott meg minden hatalom. Ő az Alfa és az Ómega, Ő a Kezdet és a Vég. Az egyházi év utolsó vasárnapján Jézus Krisztust mint a mindenség Urát, Királyát ünnepeljük.*

*Isten, ítéletedet add át a Királynak:
igazságodat királyi Fiadnak!
Igazságban ítéli ő a népet,
igaz mértékkel mér a szegénynek.
Napjaiban az igazság virága nyíljék,
és teljes béke legyen a világ végéig! 71. zsoltár*

Jézus nevére hajoljon meg minden térd a mennyben, a földön és az alvilágban, s minden nyelv hirdesse az Atyaisten dicsőségére, hogy Jézus Krisztus az Úr. (Fil 2,10-11).

Énekeljünk! Hozsanna 283/1

*Krisztusunk, nagy Király,
üdvözlégy ezerszer, százezerszer!
Téged áld és imád, hódolva néz reád minden ember.
A négy égtáj, a csillagok,
Mennyben lakó angyalok
Hódolnak, imádnak, uruknak vallanak, Krisztus Király!*

4. Foglaljuk össze a tanultakat!

Jézus tovább él Egyházában

Jézus három évig együtt volt tanítványaival. **Tanította és felkészítette őket** apostoli munkájukra. Nem mindent értettek meg az egyszerű halászberekek, akkor és ott, amikor elhangzottak Jézus szavai. Talán akkor egyes esetekben végig sem tudták gondolni azokat teljes mélységükben, s nem kérdezték meg Jézust: „Mester, hogyan értelmezzük szavaidat?” A küldetés pedig egyértelműen elhangzott. **„Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre!”**

„Menjetek, tegyétek tanítványommá mind a népeket! Kereszteljétek meg őket, az Atya, és a Fiú és a Szentlélek nevére”

...Az évközi időben arra emlékezünk, hogy *Jézus tanít bennünket*. Ugyanúgy, ahogy a tanítványokat is tanította. Küldetésükre az első pünkösdkor döbbentek rá az apostolok. *Elteltek a Szentlélek erejével* és hirdetni kezdték Jézus örömhírét. *Tanúságot tettek Jézus mellett*, a keresztények száma pedig növekedni kezdett. Ezt a küldetést minden megkeresztelt ember megkapta.

*Nekünk is apostolkodnunk kell. Ki-ki a saját területén hirdesse, hogy érdemes Jézusért élni és áldozatot vállalni. A kereszténység tudatosan vállalt életforma. A Mester, a példakép maga az Úr Jézus. Az ember leborulva imádja Őt, aki szenvedése, kereszthalála és feltámadása által megszabadított bennünket a bűn rabságától. Szeretetünket, hitvallásunkat fejezzük ki, amikor *Szentséges Szívét* tiszteljük, amikor kivisszük az emberek közé az úrnapi körmenetben. Megkülönböztetett tisztelettel emlékezünk azokra a keresztény testvérekre, akik *életüket áldozták* hitükért vagy hitvalló módján éltek. **A szentek élete példaként álljon minden ma élő keresztény ember előtt!***

Jézus Krisztusért érdemes élni!

Hiszek

Írta: Sík Sándor (részlet)

Hallják meg hívők s hitetlenek
Életre-halálra szóló eskümet!
A szív bősége zúg fel ajkamon,
Az kényszerít a Krisztust vallanom.

Hallják meg rokkant, vén aposztaták
S a vétekben vajúzó új-világ,
A forradalom, a vak Leviáthán,
És hallja meg a settenkedő Sátán:
Isten nevében vallomást teszek: Hiszek.

Hiszek, és hitem súlyos és kemény.
Nem tünde tan, nem pille vélemény.
Nincs benne így-úgy, bárcsak és talán:
Igen és nem, kereken, magyarán.
Semmi csűrés és semmi csavarás,
Inyeskedés és köntörfalazás:

Hiszem és vallom, szeretem és élem,
Amit az Egyház hinni ad elébem.
Ebben a hitben élek és halok:
Katolikus vagyok.

Hiszek egy Istent, ki három személy,
Az élő Istent, aki bennem él,
S akiben élek, mozgok és vagyok,
Kinek tenyerén megsimulhatok.
Akinek rám is éber gondja van,
És cselekszik bennem és általam.

Aki mozdítja minden mozdulásom,
S én jóban-rosszban boldogan imádom
Intező édes mély akaratát.
Hiszek Istenben, hiszem az Atyát.

Égnek és földnek testté vált frigyét:
Hiszem a Krisztust, hiszem az Igét.
Akit az Atya örök óta szül,
És akiben szépséggé lesz a zűr.
Kinek emberré tetszett válnia,
Hogy Isten legyen az ember fia.
Ki hogy mindennap eljöhessen hozzánk,
Ízlelnünk adta a rejtelmes Ostyát.
Benne az élet és benne az út.
Hiszek Istenben, hiszem a Fiút.

Hiszem a Krisztus gyújtotta tüzet:
A Szellemet, aki a Szeretetet.
Aki Szent Péter ajakán rivall,
Hegyeket bont, szíveket áthidal,
És hét csatornán csorgatja beléd
Az élesztő kegyelem kútfejét.
Ki tüzet gyújt az embergondolatnak,
Kiből fölébe nőhetsz tenmagadnak,
És mosolyoghatsz, alkothatsz, ölelhatsz.
Hiszek Istenben, hiszem a Szentleket.

Hiszek, és tudom, honnan a hitem.
Házamat én köszirtre építem.
Négy élőlény az erős alapok:
Ember, oroszlán, sas, tulok.
Hallottam a piacon szólni Pált,
Hallottam Ágostont és Ottokárt,
Látom a szirten Péter kulcsait,
S bennem a mélyben, hallom döbbenettel:
Kimondhatatlan gerjedezésekkel
A Szentlélek sóhajtozik.
Ó tudom kinek, ó tudom kinek:
Én az eleven Istennek hiszek.

A legfontosabb imádságok és tudnivalók

Imák, parancsolatok

A keresztvetés

Az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében. Amen.

A Szentháromság dicsőítése

Dicsőség az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek, miképpen kezdetben, most és mindörökké. Amen.

Az apostoli hitvallás

Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek teremtőjében. És Jézus Krisztusban, az ő egyszülött Fiában, a mi Urunkban, aki fogantatott Szentlélektől, született Szűz Máriától, szenvedett Poncius Pilátus alatt; megfeszítették, meghalt és eltemették. Alászállt a poklokra, harmadnapon feltámadt a halottak közül, fölment a mennybe, ott ül a mindenható Atyaisten jobbján; onnan jön el ítélni élőket és holtakat. Hiszek a Szentlélekben. Hiszem a katolikus Anyaszentegyházat, a szentek közösségét, a bűnök bocsánatát, a test feltámadását és az örök életet. Amen.

Az Úr imája (Miatyánk)

Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy, szenteltessék meg a te neved, jöjjön el a te országod, legyen meg a te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is. Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma, és bocsásd meg vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek, és ne vígy minket kísértésbe, de szabadíts meg a gonosztól. (Mert tiéd az ország, a hatalom és a dicsőség mindörökké.) Amen.

Az isteni erények felindítása

Istenem, hiszek tebenned, mert örökké igazmondó vagy.

Istenem, remélek tebenned, mert mindenkor hű és irgalmas vagy.

Istenem, mindennél jobban szeretlek téged, mert végtelenül jó és szeretetre méltó vagy.

Az angyali üdvözlés (Üdvözlégy)

Üdvözlégy Mária! Kegyelemmel teljes, az Úr van teveled, áldott vagy te az asszonyok között, és áldott a te méhednek gyümölcse, Jézus. Asszonyunk, Szűz Mária, Istennek szent anyja! Imádkozzál érettünk, bűnösökért, most és halálunk óráján. Amen.

Az Úr anyyala

Az Úr anyyala köszönté a Boldogságos Szűz Máriát, – és ő méhében foganá Szentlélektől szent Fiát.

Üdvözlégy...

Íme az Úrnak szolgáló leánya, – legyen nekem a te igéd szerint.

Üdvözlégy...

És az Ige testté lőn, – és miköztünk lakozék.

Üdvözlégy...

Imádkozzál érettünk Istennek szent Anyja. – Hogy méltók lehessünk Krisztus ígéreteire.

Könyörögjünk. Kérünk téged, Úristen, öntsd lelkünkbe szent kegyelmedet, hogy akik az angyali üzenet által szent Fiadnak, Jézus Krisztusnak megtestesülését megismertük, az ő kínszenvedése és keresztyje által a föltámadás dicsőségébe vitessünk. Ugyanazon a mi Urunk Jézus Krisztus által. Amen.

Reggeli imádság

Szívem első gondolatja
Hozzád száll fel Istenem,
Te őriztél meg az éjjel,
Maradj ma is énvelem!

Téged áldlak és imádlak,
Mint szerető gyermeked,
Szívem csakis azt akarja,
Ami kedves teneked.

Édes Jézus, add kegyelmed,
Őrizz engem szüntelen,
Hogy egész nap neked éljek
Tiszta szívvel, büntelen.¹⁰

Szűz Mária, Jézus anyja,
Te mindnyájunk anyja vagy,
Oltalmaz meg minden bajtól,
Kísértésben el ne hagyj! Amen.

Más reggeli imádság

Szívből kérlek Istenem,
Ma egész nap légy velem.
Segíts meg, hogy jó legyek,
Mindenkivel jót tegyek.
Ha rám nézel e napon
Öröm legyen arcodon. Amen.

Esti imádság

Ó édes Istenem,
Hálát ad most lelkem,
Hogy egész napon át
Úgy szeretted engem.

¹⁰ Ezt a reggeli imát az Atya és a Fiú köszöntése után többen a Szentlelket segítségül hívó szöveggel is kiegészítik.

Vigasztalónk, jöjj Szentlélek,
Vezérelj, hogy jó legyek,
Építsem a közösséget,
Terjesszem a hitünket.

Bánom sok vétkeket,
Szent Fiadnak vére
Mossa meg kegyesen
Szívemet fehérre!

Virrasszon felettem
Gondviselő szemed,
Kérlek, óvd ez éjjel
Testemet, lelkemet.

Szűzanyám, s őrangyal
Legyetek énvelem,
Ha ti rám vigyáztok,
Nyugodt lesz éjjelem. Amen.

Más esti imádság

Kezed közé leteszem
Elmúlt napom, Istenem.
Minden munkám, örömöm,
Ami jó volt, köszönöm.
Ígérem, még jobb leszek
Őrizd Uram, gyermeked. Amen.

Krisztus lelke szentelj meg engem...

Krisztus lelke, szentelj meg engem, Krisztus teste, üdvözíts engem, Krisztus vére, ihless meg engem, Krisztus oldalából folyó víz, tisztíts meg engem, Ó édes Jézus hallgass meg engem! Szent sebeidbe rejts el engem, Ne engedd, hogy elszakadjak Tőled. A gonosz ellenségtől oltalmaz engem. Halálom óráján hívj magadhoz engem, és engedj Hozzád jutnom, hogy szentjeiddel dicsérjelek, mindörökkön örökké. Amen.

Fogadd el Uram, szabadságomat...

Fogadd el Uram, szabadságomat, fogadd egészen. Vedd értelmemet, akaratomat s emlékezésem. Mindazt amim van, és ami vagyok, Te adtad ingyen. Visszaadok Uram egyszerre mindent. Legyen felettünk korlátlan úr rendelkezésed. Csak egyet hagyj meg ajándéku: szeretnem téged. Csak a szeretet maradjon enyém a kegyelemmel, s minden, de minden gazdagság enyém, más nem kell. Amen.

Szűz szülője Istennek...

Szűz szülője Istennek, engedd, hogy tied legyek. Tied élet s halálban, tied jó és balsorsban, tied küzdve, szenvedve, tied most és örökre. Szűz szülője Istennek, engedd, hogy tied legyek. Anyám, benned bízom és remélek, Anyám, teutánad epedek. Anyám, te jóságos, kegyelmezz, Anyám, te hatalmas védelmezz. Anyám, ó jöjj, segíts küzdeni! Anyám, ó jöjj segíts szenvedni! Anyám, ó jöjj, ne hagyj elveszni! Hiszen tudsz segíteni, ó hatalmas! Akarsz is segíteni, ó irgalmas! Kell is segítened, ó hűséges! Fogsz is segíteni, ó kegyelmes!

Anyám, te vagy a kegyelmek anyja, Szomorúak vigasztalója, Bűnösök oltalmazója és menedéke, Föld reménye s mennyek ékessége! Ki kérte még segítségedet hasztalanul? Ki távozott tőled meghallgatatlanul? Azért bizton mondom minden szenvedésben: Mária mindig segít, minden időben. Biztosan állítom életben s halálban: Mária mindig segít, minden balsorsban. Azért hiszem s meghalok ezen hitemben, hogy veled leszek ó Anyám, fön az égben. Szűz szülője Istennek, engedd, hogy tied legyek. Amen.

A szentolvasó (Rózsafüzér)*Az első három Üdvözlégyben:*

1. aki hitünket növelje.
2. aki reményünket erősítse.
3. aki szeretetünket tökéletesítse.

Az örvendetes olvasó titkai:

1. akit te, Szent Szűz a Szentlélektől fogantál.
2. akit te, Szent Szűz Erzsébetet látogatván hordoztál.
3. akit te, Szent Szűz a világra szültél.
4. akit te, Szent Szűz a templomban bemutattál.
5. akit te, Szent Szűz a templomban megtaláltál.

A fájdalmas olvasó titkai:

1. aki érettünk vérrel verítékezett.
2. akit érettünk megostoroztak.
3. akit érettünk tövissel koronáztak.
4. aki érettünk a keresztet hordozta.
5. akit érettünk keresztre feszítettek.

A dicsőséges olvasó titkai:

1. aki a halálból feltámadt.
2. aki a mennybe fölment.
3. aki nekünk a Szentlelket elküldte.
4. aki téged, Szent Szűz a mennybe fölvelt.
5. aki téged, Szent Szűz a mennyben megkoronázott.

Most segíts meg Mária...

Most segíts meg Mária, ó irgalmas Szűzanya! Keservét a bűnnek, bajnak eloszlatni van hatalmad. Hol már ember nem segíthet, a Te erőd nem török meg. Hő imáit gyermekidnek nem, Te soha nem veted meg. Hol a szükség kínja nagy, mutasd meg, hogy anyánk vagy. Most segíts meg Mária, ó irgalmas Szűzanya! Amen.

Oltalmad alá futunk...

Oltalmad alá futunk Istennek szent Anyja! Ne vesd meg könyörgésünket szükségünk idején, hanem oltalmazd meg minket minden veszedelemtől mindenkor dicsőséges és áldott Szűz. Asszonyunk, Közbenjárónk és szószólónk! Engeszteld értünk Fiadat, ajánlj minket Fiadnak, mutass be minket szent Fiadnak. Amen.

Ima Szent Józsefhez

Szent József légy házunk ura, kis családunk pátrónusa. Egyetértés, hű szeretet egyesítse szíveinket. Az ég felé mutass utat, gyámolítsd az ellankadtat. Küzdelmünkben légy segélyünk, erényekben példaképünk. Átadjuk a ház kulcsait, oltalmazd és védj lakóit. Zárd ki mindazt, ami káros, ami üdvünkre hátrányos. Engedd be az isten-áldást, minden jóban gyarapodást. Ajánlj minket Jézusodnak és szeplőtelen Szűz Arádnak, hogy családunk kiseded háza Názáretnek legyen mása. Amen.

Hitünk fő igazságai

1. Egy Isten van. – Az egy Istenben három személy van: az Atya, a Fiú és a Szentlélek.
2. Isten a világ teremtő Ura és gondviselő Atyja.
3. A Fiúisten emberré lett, meghalt és feltámadt, hogy minket megváltson és üdvözítsen.

4. Isten irgalmas, a megtérő bűnösnek szívesen megbocsát. – Isten igazságos, a jókat megjutalmazza, a gonoszokat pedig megbünteti.
5. Isten kegyelme az üdvösségre szükséges.
6. Az ember lelke halhatatlan, teste pedig feltámad.
7. Jézus Krisztus Egyházat alapított, és ennek legfőbb pásztora a római pápa.

Jézus örömhíre

Mennyei Atyánk végtelenül szeret minket, meghív országába, gyermekévé fogad, és földi életünk után hazavár az örök életre.

A főparancsolat (Vö. Mk 12,30-31)

1. Szeresd Uradat, Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, teljes elmédből és minden erődből.
2. Szeresd felebarátodat, mint önmagadat.

Jézus „új parancsa” (Vö. Jn 13,35):

Úgy szeressétek egymást, amint én szerettelek titeket.

A tízparancsolat

1. Uradat, Istenedet imádd, és csak neki szolgálj!
2. Isten nevét hiába ne vedd!
3. Az Úr napját szenteld meg!
4. Atyádat és anyádat tiszteld!
5. Ne ölj!
6. Ne paráználkodj!
7. Ne lopj!
8. Ne hazudj, és mások becsületében kárt ne tégy!
9. Felebarátod házastársát ne kívánd!
10. Mások tulajdonát ne kívánd!

Az Egyház öt parancsolata

1. A vasárnapot és az egyházi ünnepeket szentmisével és munkaszünettel szenteld meg!
2. A pénteki bűnbánati napokat és a parancsolt böjtöket tartsd meg!
3. Évente gyónjál és legalább a húsvéti időben áldozz meg!
4. Házasságodat az Egyház törvényei szerint kösd meg, és gyermekeidet katolikus módon neveld!
5. Az Egyházat anyagi hozzájárulásoddal is támogasd!

A szentségek

1. a keresztség,
2. a bérmlás,
3. az Eukarisztia,
4. a bűnbocsánat szentsége,
5. a betegek kenete,
6. az egyházi rend,
7. a házasság.

Így készülünk a szentgyónásra

A Szentlélek segítségét kérjük:

Szentlélek Úristen, add kegyelmedet, hogy bűneimet megismerjem, szívből megbánjam, és őszintén meggyónjam.

Megvizsgáljuk lelkiismeretünket

Utoljára gyóntam:... Áldozni szoktam:... Bűneim...

(Valamelyik lelkítükör segítségével gondolatban szedd össze, és jegyezd meg, hogy milyen bűnökkel bántottad meg a jó Istent. Ha valamit meg akarsz kérdezni, akkor arra is készülj fel!)

Megbánjuk bűneinket (Bánatimádság)

Istenem, szeretlek téged, ezért teljes szívemből bánom, hogy bűneimmel megbántottalak. Kérlek, bocsáss meg nekem. Ígérem, hogy ezentúl a jóra törekszem, és a bűnt kerülöm.

Lelkitükrök

A) Lelkitükör Isten tíz parancsolata alapján

1. Isten a teremtő, mennyei Atyám. – Szeretem-e Őt, és szívesen beszélgetek-e vele? Ismerem-e tanítását? Figyelek-e üzenetére? Őt szolgálom-e életemmel, tanulással? Szoktam-e rendszeresen imádkozni? (Imádság elhanyagolása)
2. Istenről tisztelettel és szeretettel beszélünk. – Hogyan beszéltem róla? (Káromkodás)
3. Vasárnap az Úr napja. – Neki szentelem-e? Hogyan vettem részt a szentmisén? Szoktam-e áldozni? Hogyan töltöttem a vasárnapot? (Misemulasztás)
4. Szüleim Isten helyettesei. Ezért engedelmeskedünk, segítünk és örömet szerzünk nekik, imádkozunk értük. – Így szeretem-e őket? (Engedetlenség, felelélés, megszorítás.)
5. Isten testi és lelki életet adott nekünk. Ezért vigyázunk a magunk és mások életére. – Vigyáztam-e egészségemre? Jó voltam-e másokhoz? Segítettem-e nekik? (Csúfolódás, verekedés, veszekedés, rosszra tanítás, közlekedési szabályok megsértése.)
6. Légy szemérmes! Isten akarata, hogy testben-lélekben tisztán éljünk. – Ilyen voltam-e gondolataimban, szavaimban, cselekedeteimben? (Szemérmetlenkedés.)
7. Isten ránk bízta a világot. Azt kívánja, hogy becsületesen dolgozzunk, és becsüljük meg a magunk és mások tulajdonát. Vigyáztam-e a magam és mások holmijára? Adtam-e a magaméból más rászorulóknak? Hogyan végeztem munkámat? (Lopás, károkozás, kötelességmulasztás, lustaság.)
8. Jézus azt akarja, hogy megbízhatóak legyünk, vigyázzunk a becsületre, mindenkiről szeretettel beszélünk. – Megbízható, őszinte voltam-e? Megvédtem-e más becsületét? (Hazugság, árulkodás, rágalmozás, titok kibeszélése.)
9. Mennyei Atyánk azt akarja, hogy szüleink hűségesen szeressék egymást. – Örülök-e annak, hogy szüleim szeretik egymást? (Békéltlenség, pártoskodás a családban.)
10. A jószívű és önzetlen ember kedves Isten előtt. – Mit teszek Jézus kedvéért? Milyenek a kívánságaim? (Torkosság, irigység, önzés, góg.)

B) Lelkitükör a szeretet parancsa alapján

I. Mennyei Atyámat mindennél jobban szeretem!

1. Hit: Ismerem-e Jézus tanítását? Figyelek-e Isten üzenetére? Szeretettel beszélek-e Istenről?
2. Imádság: Szívesen imádkozom-e minden nap? Odafigyelek-e imádság közben?
3. Szentmise: Szívesen járok-e szentmisére? Szoktam-e gyakran áldozni? Hogyan viselkedem a szentmisén? Mondom-e a közös imádságokat?

4. Bűnbánat: Töreksem-e hibáim kijavítására? Megbánom-e naponta bűneimet? Rendszeresen gyónok-e? Hogyan tartom meg a bűnbánati napokat? (Péntek)

II. Szeretem embertársaimat, ahogyan Jézus szeretett minket!

1. Szüleim: Engedelmes vagyok-e? Szoktam-e segíteni, örömet szerezni? Megbízható vagyok-e?

2. Testvéreim, társaim: Jóindulatú és udvarias vagyok-e? Szoktam-e másoknak segíteni, örömet szerezni? Vigyázok-e mások holmijára? Szemérmes vagyok-e?

3. Közösség: Teljesítem-e kötelességeimet, vállalom-e közmunkát? Igazságos vagyok-e? Megbízható, becsületes vagyok-e? Békességes vagyok-e?

4. Egyház: Segítek-e másokat a kegyelmi életben? A hittanulásban? Figyelek-e egyházi előljáróimra?

C) Lelkitükör a leggyakoribb „gyermekbűnök” szerint

1. Nem imádkoztam (reggel, este). Rosszul imádkoztam. Hitem ellen beszéltem. Nem tanultam meg a hittant.

2. Káromkodtam. Átkozódtam. Szitkozódtam. Feleslegesen vagy hamisan (hazugságra) esküdtem. Szent dolgokkal tréfálkoztam

3. Szentmisét mulasztottam vagy elkéstem. Templomban rossz voltam.

4. Szüleimet megszorítottam. Nem engedelmeskedtem. Nem segítettem. Feleseltem. Nevelőimet kijátszottam.

5. Veszekedtem. Csúfolódtam. Verekedtem. Haragot tartottam. Más bűnre csábítottam. Egészségemre nem vigyáztam. Nem tartottam meg a közlekedési szabályokat.

6. Szemérmetlenül néztem. Szemérmetlenül beszéltem. Szemérmetlenül játszottam.

7. Leckémet nem tanultam meg. Loptam. Csaltam. Kárt okoztam. Holmimra nem vigyáztam. Kötelességemet elmulasztottam.

8. Hazudtam. Árulkodtam. Rágalmaztam. Titkot elárultam.

9. Önző voltam. Elégedetlen voltam. Telhetetlen voltam. Irigy voltam. Hiú voltam. Öntelt voltam.

10. Nem törekedtem hibáimat kijavítani.

D) Lelkitükör fiatalok számára

Mikor gyóntam utoljára?

Milyen gyakran szoktam áldozni?

I. Mennyei Atyámat mindennél jobban szeretem!

1. A hit: Töreksem-e hitünk tanítását jobban megismerni? Utánanézek-e a bennem felmerülő nehézségeknek? Figyelek-e Isten üzenetére? Olvasom-e naponta a Szentírást? Szeretettel beszélek-e Istenről, vallásról, Egyházamról?

2. Az imádság: Rendszeresen, szívesen és összeszedetten imádkozom-e? Részt veszek-e a közös imádságokban? Szoktam-e saját szavaimmal is imádkozni?

3. A szentmise: Szívesen és pontosan járok-e szentmisére? Tevékeny-e részvételem? Szoktam-e áldozni? Tudatosan követem-e Jézust? Segítségére vagyok-e másoknak, hogy részt tudjanak venni a vasárnapi szentmisén?

4. A bűnbánat: Komolyan töreksem-e hibáim kijavítására? Tudom-e fegyelmezni magamat, szavaimat, indulataimat? Egészséges-e életmódom, mértékletes vagyok-e? Megbánom-e naponta bűneimet? Meg tudok-e bocsánati másoknak? Hogyan tartom meg a bűnbánati napokat? Rendszeresen gyónok-e? Van-e lelkievezetőm, akitől tanácsot kérhetek?

II. Szeretem embertársaimat, ahogy Jézus szeretett minket!

1. *A család:* Megbecsülöm-e szüleimet? Segítek-e nekik? Megbízhatnak-e bennem? Jó kapcsolatban vagyok-e velük? Nem akarom-e kihasználni őket? Elnéző vagyok-e gyengeségeik iránt?

2. *A testvérek és társak:* Jóindulatú, udvarias vagyok-e mindenkihez? Tudok-e megbocsátani? Okoztam-e kárt valakinek, jóvátettem-e? Vigyázok-e mások életére, becsületére, testi-lelki épségére és egészségére? Szereztem-e másoknak örömet? Szoktam-e másoknak segíteni? Megértő vagyok-e, törődöm-e mások bajával?

3. *Jövendőbelim:* Van-e bennem felelősségtudat? Nem éltem-e vissza mások bizalmával? Fegyelmezni tudom-e nemi ösztönömet? Kerülöm-e a bűnre vezető alkalmat?

4. *A közösség:* Becsülettel teljesítem-e kötelességeimet? Továbbképezem-e magamat? Részt veszek-e a közösség életében? Fejlesztmem-e képességeimet? Vállalok-e egyházi (társadalmi) munkát? Igazságos vagyok-e? Helyesen kezelem-e az anyagi javakat? Nem éltem-e vissza helyzetemmel? Megbízható, igazmondó vagyok-e? Beilleszkedek-e a közösségbe, elviselem-e az embereket, és én elviselhető vagyok-e?

5. *Egyházam:* Részt veszek-e a keresztény közösség életében? Milyen apostoli szolgálatokat vállalok? Segítek-e másokat a kegyelmi életben? Tanúságtevő keresztény vagyok-e?

Rövid bánatimádság

Istenem, szeretlek téged! Ezért teljes szívemből bánom, hogy bűneimmel megbántottalak. Kérlek, bocsáss meg nekem. Ígérem, hogy ezentúl a jóra törekszem, és a bűnt kerülöm.

Szentgyónás

(Lásd [65. oldalt.](#))

Felhasznált és ajánlott irodalom

OHB:	A Róm. Kat. Hitoktatás Kerettanterve (Eger 1996)
Farkas István:	Katolikus kerettanterv (1996)
Órfi M.–Pusztai L.:	Római Katolikus Hittan Tanterv és Minta Tanmenet Dicsérvételek az Urat
Cserháti József:	Mindennapi kenyér
Dr. Verbényi István:	Ministráns ABC
Verbényi-Arató M. O.:	Liturgikus lexikon
Várnagy Antal:	Liturgika Hozsanna Éneklő Egyház Magyar Katolikus Katekizmus (1995-től)
Németh Ferenc:	A rózsafüzér

A szentírási idézeteket a Szent István Társulat 1996-ban javított kiadásban megjelent Biblia alapján közöljük.

A képeket készítették:

Pusztai László (7., 8., 14., 20., 42., 60., 61., 69., 78. oldal – a nyomtatott publikáció alapján)

Nagy Lajos (7., 8., 18., 20., 26., 64., 73., 93., 96., 98., 99., 107. oldal)

Tőke Péter (21., 26., 46. oldal)